

1 Mahanyasam

1.1 Panchanga Rudra Nyasaha

ओं नमो भगवते रुद्राय ॥ अथातः पंचाग रुद्राणां
न्यास पूर्वकं जपहोमा च नाभिषेक विधिं वयाख्यास्यामः ॥

ओं ओंकार मन्त्र संयुक्तं नित्यं ध्यायन्ति योगिनः।
कामदं मोक्षदं तस्मै ओं नकाराय नमोनमः॥

ओं भूर्भुवस्सुवः॥ ओं नं नमस्ते रुद्र मन्यवं उतोत इषवे नमः ।
नमस्ते अस्तु धन्वने बाहुभ्यामुत ते नमः ।

(alternate) या त इषुः शिवतमा शिवम् बुभूव ते धनुः।

शिवा शंख्या या तव तया नो रुद्र मृडय॥

(East)

ओं कं खं गं घं ङं । यरलव शष सहो

ओं नमो भगवते रुद्राय ॥ नं ओं - पूर्वाङ्ग रुद्राय नमः॥ 1 ॥

महादेवं महात्मानं महा पातक नाशनम्।
महा पाप हरं वन्दे मकाराय नमोनमः॥

ओं भूर्भुवस्सुवः॥ ओं मं
निधनपतये नमः । निधनपतान्तिकाय नमः ।
ऊर्ध्वाय नमः । ऊर्ध्वलिङ्गाय नमः ।
हिरण्याय नमः । हिरण्यलिङ्गाय नमः ।
सुवर्णाय नमः । सुवर्णलिङ्गाय नमः ।
दिव्याय नमः । दिव्यलिङ्गाय नमः ।

भवायु नमः । भवलिङ्गायु नमः ।
शर्वायु नमः । शर्वलिङ्गायु नमः ।
शिवायु नमः । शिवलिङ्गायु नमः ।
ज्वलायु नमः । ज्वललिङ्गायु नमः ।
आत्मायु नमः । आत्मलिङ्गायु नमः ।
परमायु नमः । परमलिङ्गायु नमः ।
एतत् सोमस्यं सूर्यस्य सर्व
लिङ्गं स्थापयति पाणि मन्त्रं पवित्रम् ॥

(South)

ओं छं जं झं जं नं । यरलव शष सहों
ओं नमो भगवते रुद्राय ॥ मं ओं - दक्षिणाङ्ग रुद्राय नमः ॥ 2 ॥

शिवं शान्तं जगन्नाथं लोकानुग्रह कारणम्।
शिवमेकं परं वन्दे शिकाराय नमोनमः॥

ओं भूर्भुवस्सुवः॥ ओं शिं
अपैतु मृत्यु रमृतं न आगन् वैवस् वतो नो अभयं कृणोतु।
पूर्णं वनस्पते रिवाभिनंश् शीयताग् रयिस् सचंतां नृश ची पतिः॥

(West)

ओं टं ठं डं ढं णं । यरलव शष सहों
ओं नमो भगवते रुद्राय ॥ शिं ओं - पश्चिमाङ्ग रुद्राय नमः ॥ 3 ॥

वाहनं वृषभो यस्य वासुकिः कण्ठ भूषणम् ।
वामे शक्तिधरं वन्दे वकाराय नमोनमः॥

ओं भूर्भुवस्सुवः॥ ओं वां
प्राणानां ग्रन्थिरसि रुद्रो मां विशान्तकः ।
तेनान्नेनाप्यायुस्व ।

(alternate) यो रुद्रो अग्नौ यो अप्सु य ओषधीषु यो रुद्रो विश्वा भुवनाऽऽविवेश तस्मै रुद्राय नमो अस्तु॥

(North)

ओं तं थं दं घं नं । यरलव शष सहो
ओं नमो भगवते रुद्राय ॥ वां ओं - उत्तराङ्ग रुद्राय नमः॥ 4॥

यत्र कुत्र स्थितं देवं सर्व व्यापिन मीश्वरम्।
यल्लिङ्गं पूज येन्नित्यं यकाराय नमोनमः॥।

ओं भूर्भुवस्सुवः॥ ओं यं
यो रुद्रो अग्नौ यो अप्सु य ओषधीषु यो रुद्रो
विश्वा भुवना विवेश तस्मै रुद्राय नमो अस्तु ।

(Heavenwards)

ओं पं फं बं भं मं । यरलव शष सहो
ओं नमो भगवते रुद्राय ॥ यं ओं - ऊर्ध्वाङ्ग रुद्राय नमः ॥ 5 ॥

1.2 Panchamuka Nyasam

तत्पुरुषाय विद्महे महादेवाय धीमहि ।
तन्नो रुद्रः प्रचोदयात् ॥

संवर्ताग्नि तटित्प्रदीप्त कनक प्रस्पर्दि तेजोमयं
गम्भीरध्वनि मिश्रितोग्र दहन प्रोद् भा सिता म्राधरम्
अर्धेन् दुद् युति लोल पिङ्गळ जटाभार प्रबद्धोरगं
वन्दे सिद्ध सुरासुरेन्द्र नमितं पूर्वं मुखंशूलिनः

संवर्ताग्नि तटित्प्रदीप्त कनक प्रस्पर्धि तेजोरुणं

गम्भीरध्वनि सामवेद जनकं ताम राधरं सुन्दरम् ।

अर्धेनदुद्युति लोल पिंगल जटा भार प्रबोद्धोदकं

वन्दे सिद्ध सुरा सुरेन्द्र नमितं पूर्वं मुखं शूलिनः॥

ओं अं कं खं गं घं ङं । आं ओं औं नमो भगवते रुद्राय ॥

ओं नं - पूर्व मुखाय नमः ॥

अ॒घोरे॑भ्योऽथ॒ घोरे॑भ्यो॒ घोर॒घोर॑तरेभ्यः ।

स॒र्वे॑तः॒ सर्व॑ शर्वे॑भ्यो॒ नम॑स्ते अस्तु रु॒द्र रू॒पेभ्यः ॥

कालाभ्र भ्रमराज्ज नद्युतिनिभं व्यावृत्त पिङ्गेक्षणं
कर्णोद्भासित भोगि मस्तक मणिं प्रोद्भिन्न दंष्ट्राङ्कुरम् ।
सर्प प्रोतक पाल शुक्ति शकल व्याकीर्ण सञ्चारगं
वन्दे दक्षिण मीश्व रस्य कुटिल भूभङ्गरौद्रं मुखम्

सर्पप् रोतक पाल शुक्ति शकल व्याकीर्ण ताशेखरं

वन्दे दक्षिण मीश्व रस्य दक्षिण वदनं चाथर्वनादोदयम् ॥

ओं इं छं जं झं जं नं । ईं ओं औं नमो भगवते रुद्राय ॥

ओं मं - दक्षिण मुखाय नमः ॥

सद्योजा॒तं प्र॑पद्या॒मि स॒द्योजा॒ताय॒ वै नमो॑ नमः ।

भवे भवे नातिभवे भवस्व माम् । भवोद्भवाय नमः ॥

प्रालेयाचल चन्द्र कुन्द धवलं गोक्षीर फेन प्रभं
भस्माभ् यक्त मनङ्ग देह दहन ज्वाला वली लोचनम् ।
ब्रह्मेन्द्रादि मरुद्गणैः स्तुतिपरै रभ्यर्चितं योगि भिः
वन्देऽहं सकलं कलङ्क रहितं स्थाणोर्मुखं पश्चिमम् ॥

प्रालेयाचल **मिन्दुकुन्द** धवलं गोक्षीर फेनप्रभं

भस्माभ् यंग मनंग देह दहन ज्वाला वलीलोचनम्

विष्णु ब्रह्म मरुद् गणार्चित पदं ऋग्वेद नादोदयं

ओं उं टं ठं डं ढं णं । ॐ ओं ओं नमो भगवते रुद्राय ॥
ओं शिं - पश्चिम मुखाय नमः ॥

वामदेवाय नमो ज्येष्ठाय नमः श्रेष्ठाय नमो रुद्राय नमः
कालाय नमः कलं विकरणाय नमो
बलं विकरणाय नमो
बलाय नमो बलप्रमथनाय नमः
सर्वं भूत दमनाय नमो मनोन्मनाय नमः ॥

गौरं कुङ्कुम पङ्किलं सुतिलकं व्यापाण्डु गण्डस्थलं
भ्रूविक्षेप कटाक्ष वीक्षण लसत् संसक्त कर्णोत्पलम् ।
स्निग्धं बिम्ब फलाधर प्रहसितं नीलाल कालङ्कृतं
वन्दे पूर्ण शशाङ्क मण्डल निभं वक्त्रं हरस्योत्तरम् ॥

वन्दे **याजुष वेद घोष जनकं** वक्त्रं हरस्योत्तरम् ॥

ओं एं तं थं दं घं नं । ऐं ओं ओं नमो भगवते रुद्राय ॥

ओं वां - उत्तर मुखाय नमः॥

ईशानः सर्वं विद्याना मीश्वरः सर्वभूतानां
ब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणोऽधिपति
ब्रह्मा शिवो मे अस्तु सदाशिवोम् ॥

व्यक्ता व्यक्त गुणेतरं सुविमलं षट्त्रिं शतत् त्वात्मकं
तस्मा दुत्तर तत्त्व मक्षरमिति ध्येयं सदा योगिभिः ।
वन्दे तामस वर्जितं त्रिणयनं सूक्ष्मा तिसूक्ष्मात्परं
शान्तं पञ्चम मीश्वरस्य वदनं खव्यापि तेजोमयम् ॥

व्यक्ताव्यक्त निरूपितं च परमं षट्त्रिं शतत्वाधिकं

तस्मादुत्तर तत्त्व मक्षरमिति ध्येयं सदा योगिभिः।

ओंकारादि समस्त मन्त्र जनकं सूक्ष्मा तिसूक्ष्मं परं

वन्दे पञ्चम मीश्वरस्य वदनं खव्यापि तेजोमयम्॥

ओं ओं पं फं बं भं मं । ओं ओं ओं नमो भगवते रुद्राय ॥
ओं यं - ऊर्ध्व मुखाय नमः॥

पूर्वे पशुपतिः पातु दक्षिणे पातु शंकरः।
पश्चिमे पातु विश्वेशो नीलकण्ठस्तथोत्तरे॥

ऐशान्यां पातुमां शर्वो ह्याग् नेय्यां पार्वती पतिः।
नैर्ऋत्यां पातुमां रुद्रो वायव्यां नीललोहितः॥
ऊर्ध्वे त्रिलोचनः पात् अधरायां महेश्वरः।
एताभ्यो दश दिग् भ्यस्तु सर्वतः पातु शंकरः॥

1.3 Keshadhi Padhanta nyasaha

ओं या ते रुद्र शिवा तनूरघोराऽपापकाशिनी ।
तया नस्तनुवा शन्तमया गिरिशन्ताभिचांकशीहि ॥ शिखायै नमः ॥ (1)

Tuft

अस्मिन्महत्त्यर्णवेऽन्तरिक्षे भुवा अधि ।
तेषां सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि ॥ शिरसे नमः ॥ (2)

Top of Head

सहस्राणि सहस्रशो ये रुद्रा अधि भूम्याम् ।
तेषां सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि ॥ ललाटाय नमः ॥ (3)

Forehead

हृगं सश् शुचि षद् वसुरन् तरिक्षसद् धोता वेदिष दति थिर् दरो णसत् ।
नृषद् वरुसद्रु तसब् यो मसदब् जा गोजा, ऋतजा, अद्रिजा, ऋतं बृहत् ॥
भ्रुवोर्मध्याय नमः ॥ (4)

Middle of Eyebrows

त्र्यम्बकं यजामहे सुगन्धिं पुष्टिवर्धनम् ।
उर्वारुकमिव बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय माऽमृतात् ॥ नेत्राभ्यां नमः ॥ (5)

Eyes

नमः सुत्याय च पथ्याय च नमः कात्याय च नीप्याय च ॥
कर्णाभ्यां नमः ॥ (6)

Ears

नमः सुत्याय च पथ्याय च नमः कात्याय च नीप्याय च नमः

सूद्याय च सरस्याय च नमो नद्याय च वैशुन्ताय च ॥ कर्णाभ्यां नमः ॥

मा नस्तोके तनये मा न आयुषि मा नो गोषु मा नो अश्वेषु रीरिषः ।
वीरान्मा नो रुद्र भामितोऽवधीर्हविष्मन्तो नमसा विधेम ते ॥
नासिकायै नमः ॥ (7)

Nose

अवतत्य धनुस्तवग्ं सहस्राक्ष शतेषुधे ।
निशीर्य शल्यानां मुखां शिवो नः सुमनां भव ॥ मुखाय नमः ॥ (8)

Face

नीलंग्रीवाः शितिकण्ठाः शर्वा अधः क्षमाचराः ।
तेषाग्ं सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि ॥ कण्ठाय नमः ॥ (9)

Throat

नीलंग्रीवाः शितिकण्ठा दिवग्ं रुद्रा उपश्रिताः ।
तेषाग्ं सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि ॥ उपकण्ठाय नमः ॥ (10)

Lower Neck

नमस्ते अस्त्वायुधायानां तताय धृष्णवे ।
उभाभ्यामुत ते नमो बाहुभ्यां तव धन्वने ॥ बाहुभ्यां नमः ॥ (11)

Shoulders

या ते हेतिर्मीढुष्टम् हस्ते बभूव ते धनुः ।
तयाऽस्मान् विश्वतस्त्वमयक्ष्मया परिबभुज ॥ उपबाहुभ्यां नमः ॥ (12)

Elbow to Wrist

Not in challakere rendition

परिणो रुद्रस्य हेतिर्वृणक्तु परि त्वेषस्य दुर्मतिरंघायोः ।
अवं स्थिरा मृघवंद्भ्यस्तनुष्व मीढ्वंस्तोकाय तनयाय मृडय ॥
मणिबन्धाभ्यां नमः ॥ (13)

Wrists

ये तीर्थानि प्रचरन्ति सृकावन्तो निषङ्गिणः ।
तेषां सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि ॥ हस्ताभ्यां नमः ॥ (14)

Hands

सद्योजातं प्रपद्यामि सद्योजाताय वै नमो नमः ।
भवे भवे नातिभवे भवस्व माम् । भवोद्भवाय नमः ॥ अङ्गुष्ठाभ्यां नमः ॥ (15)

Roll Ring Fingers on Thumb of each hand

वामदेवाय नमो ज्येष्ठाय नमः श्रेष्ठाय नमो रुद्राय नमः
कालाय नमः कलं विकरणाय नमो बलं विकरणाय नमो
बलाय नमो बलप्रमथनाय नमः सर्वं भूत दमनाय
नमो मनोन्मनाय नमः ॥ तर्जनीभ्यां नमः ॥ (16)

Roll Thumb on Ring Fingers of both Hands

अघोरेभ्योऽथ घोरेभ्यो घोरघोरंतरेभ्यः ।
सर्वेतः सर्वं शर्वेभ्यो नमस्ते अस्तु रुद्र रूपेभ्यः ॥ मध्यमाभ्यां नमः ॥ (17)

Roll Thumb on Middle Fingers of both Hands

तत्पुरुषाय विद्महे महादेवाय धीमहि ।

तन्नो रुद्रः प्रचोदयात् ॥ अनामिकाभ्यां नमः ॥ (18)

Roll Thumb on Ring Fingers of both Hands

ईशानः सर्वं विद्याना मीश्वरः सर्वभूतानां
ब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणोऽधिपतिर्ब्रह्मा शिवो मे अस्तु सदाशिवोम् ॥
कनिष्ठिकाभ्यां नमः ॥ (19)

Roll Thumb on Little Fingers of both Hands

Not in challakere rendition

नमो हिरण्यबाहवे हिरण्यवर्णाय हिरण्यरूपाय
हिरण्यपतयेऽम्बिकापतये उमापतये
पशुपतये नमो नमः ॥ करतल करपृष्ठाभ्यां नमः ॥ (20)

Rub each palm over other, front and back

नमो वः किरिकेभ्यो देवानां हृदयेभ्यः । हृदयाय नमः ॥ (21)

Touch Heart

नमो गुणेभ्यो गुणपतिभ्यश्च वो नमः ॥ पृष्ठाय नमः ॥ (22)

Touch Back

नमस्तक्ष्भ्यो रथकारेभ्यश्च वो नमः ॥ कक्षाभ्यां नमः ॥ (21)

Armpit to Waist

नमो हिरण्यबाहवे सेनान्ये दिशां च पतये नमः ॥ पार्श्वाभ्यां नमः ॥ (22)

Trunk

विज्यं धनुः कपर्दिनो विशाल्यो बाणवाग् उत ।

अनेशनस्येषव आभुरस्य निषङ्गथिः ॥ जठराय नमः॥ (23)

Stomach

हिरण्यगर्भः समवर्तताग्रै भूतस्य जातः पतिरेकं आसीत्।

स दाधार पृथिवीं द्यामुतेमां कस्मै देवाय हविषां विधेम॥

नाभ्यै नमः। (24)

Navel

मीढुष्टम् शिवंतम शिवो नः सुमनां भव । परमे वृक्ष

आयुधन्निधाय कृत्तिं वसान् आचर पिनाकं बिभ्रदागंहि ॥

कट्यै नमः॥ (25)

Waist

ये भूतानामधिपतयो विशिखासः कपर्दिनः ॥

तेषागं सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि ॥ गुह्याय नमः॥ (26)

Upper Reproductive Organs

ये अन्त्रेषु विविध्यन्ति पात्रेषु पिबन्तो जनान् ।

तेषागं सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि ॥ अण्डाभ्यां नमः॥ (27)

Lower Reproductive Organs

स शिरा जातवेदाः। अक्षरं परमं पदं। वेदानां शिरं उत्तमम्।

जातवेदसे शिरसि माता ब्रह्म भूर्भुवस्सुवरोम्॥ अपानाय नमः॥ (28)

Anus

स शिरा जातवेदा अक्षरं परमं पदम्।

वेदांनाः शिरसि माता आयुष्मन्तं करोतु माम्॥ अपानाय नमः॥

मा नो महान्तमुत मा नो अर्भकं मा न उक्षन्तमुत मा न उक्षितम् ।
मा नोऽवधीः पितरं मोत मातरं प्रिया मा नस्तनुवो रुद्र रीरिषः ॥
ऊरुभ्यां नमः॥ (29)

Thighs

एष ते रुद्र भागस्तं जुषस्व तेनाऽवसेन परो
मूर्जवतोऽ तीह्य वतत धन्वा पिनाक हस्तः कृत्तिवासाः॥
जानुभ्यां नमः॥ (30)

Knees

सःसृष्ट जित् सो मपा बाहु शर्ध्यूर्ध्व धन्वा प्रतिहिता भिरस्ता ।
बृहस्पते परिदीया रथेन रक्षोहाऽमित्राः अपबा धमानः॥
जङ्घाभ्यां नमः॥ (31)

Knees to Ankles

विश्वं भूतं भुवनं चित्रं बहुधा जातं जायमानं च यत् ।
सर्वो ह्येष रुद्रस्तस्मै रुद्राय नमो अस्तु ॥ गुल्फाभ्यां नमः॥ (32)

Ankles

ये पथां पथिरक्षय ऐलबृदा यव्युधः ।
तेषां सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि ॥ पादाभ्यां नमः॥ (33)

Feet

अध्यवोचदधिवक्ता प्रथमो दैव्यो भिषक् ।

अहीगंश्च॑ सर्वाञ्ज॑म्भय॒न्त्सर्वा॑श्च॒ यातु॑धा॒न्यः ॥ कव॑चाय नमः॥ (34)

कवचाय हुम्॥

Cross hands across chest touching shoulder

नमो॑ बि॒ल्मिने॑ च कव॒चिने॑ च॒नमः॑ श्रु॒ताय॑ च श्रु॒तसे॒नाय॑ च ॥
उप॑कवचाय नमः ॥ उपकवचाय हुम्॥ (34)

kavacha at elbow level

नमो॑ अस्तु नील॑ग्रीवाय सहस्रा॒क्षाय॑ मी॒ढुषे॑ ।
अथो॑ ये अस्य सत्वा॑नोऽहं तेभ्योऽकर॑न्नमः॥ तृतीय नेत्राय नमः॥ (35)

नेत्रत्रयाय वौषट्॥

Index/Middle/Ring at eyes/middle of eyebrows

प्रमु॑ञ्च॒ धन्व॑न॒स्त्वमु॑भयो॒रात्रि॑यो॒ज्याम् ।
याश्च॑ ते हस्त॒ इष॑वः॒ परा॒ ता भ॑गवो वप ॥ अस्त्राय नमः ॥ (36)

अस्त्राय फट्॥

Slap index/middle of right on left palm

य ए॒ताव॑न्तश्च॒ भूया॑ः॒ सश्च॒ दिशो॑ रु॒द्रा वि॑तस्थिरे ।
तेषा॑ः सहस्र॒ऽयोज॑नेऽव॒धन्वा॑नि तन्मसि ॥ दिग्बन्धाय नमः॥ (37)

इति दिग्बन्धः॥

Snap middle/thumb with click sound across self

ओं नमो॑ भगवते॑ रु॒द्राय ॥

1.4 Dashanga Nyasaha

आं मूर्ध्ने नमः ॥ नं नासिकायै नमः ॥ मों ललाटाय नमः ॥
भं मुखाय नमः ॥ गं कण्ठाय नमः ॥ वं हृदयाय नमः ॥
तें दक्षिण हस्ताय नमः ॥ रं वाम हस्ताय नमः ॥
द्रां नाभ्यै नमः ॥ यं पादाभ्यां नमः ॥

1.5 Panchanga nyasaha

सृद्योजातं प्रपद्यामि सृद्योजाताय वै नमो नमः ।
भवे भवे नातिभवे भवस्व माम् । भवोद्भवाय नमः । पादाभ्यां नमः ॥

वामदेवाय नमो ज्येष्ठाय नमः श्रेष्ठाय नमो रुद्राय नमः
कालाय नमः कलं विकरणाय नमो बलं विकरणाय नमो
बलाय नमो बलप्रमथनाय नमः
सर्वं भूत दमनाय नमो मनोन्मनाय नमः ॥ ऊरुमध्यमाभ्यां नमः ॥

अघोरेभ्योऽथ घोरेभ्यो घोरुघोरंतरेभ्यः ।
सर्वेतः सर्वं शर्वेभ्यो नमस्ते अस्तु रुद्र रूपेभ्यः
हृदयाय नमः ॥

तत्पुरुषाय विद्महे महादेवाय धीमहि ।
तन्नो रुद्रः प्रचोदयात् ॥ मुखाय नमः ॥

ईशानः सर्वं विद्याना मीश्वरः सर्वभूतानां
ब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणोऽधिपतिर्ब्रह्मा शिवो मे

अस्तु सदाशिवोम् ॥ हंस हंसः मूर्ध्ने नमः ॥

1.6 Hamsa gayathri stotram

अस्य श्री हंस गायत्री स्तोत्र महामन्त्रस्य । अव्यक्त पर ब्रह्म ऋषिः ।

अनुष्टुप् छन्दः । अव्यक्त गायत्रि छन्दः ।

परम हंसो देवता । हंसां बीजं । हंसीं शक्तिः ।

हंसों कीलकं । परम हंस प्रसाद सिद्ध्यर्थे जपे विनियोगः ॥

हंसां आङ्गुष्ठाभ्यां नमः ।

हंसीं तर्जनीभ्यां नमः ।

हंसूं मध्यमाभ्यां नमः ।

हंसैं अनामिकाभ्यां नमः ।

हंसौं कनिष्ठिकाभ्यां नमः ।

हंसः करतलकर पृष्ठाभ्यां नमः ॥

हंसां हृदयाय नमः ।

हंसीं शिरसे स्वाहा ।

हंसूं शिखायै वषट् ।

हंसैं कवचायहम् ।

हंसौं नेत्रत्रयाय वषट् ।

हंसः अस्त्राय फट् ।

भूर्भुवस्सुवरोमिति दिग्बन्धः ॥

1.6.1 Dhyanam

ध्यानं।

गमा गमस्थं गमनादि शून्यं चिद्रूपदीपं तिमिरापहारम्।
पश्यामि ते सर्वजनान्तरस्थं नमामि हंसं परमात्मरूपम्॥
देहो देवालयः प्रोक्तो जीवो देवस्सनातनः।
त्यजे दज्ञान निर्माल्यं सोऽहं भावेन पूजयेत्॥

हंसो हंसः परम हंसः
हंसस् सोऽहं सोऽहं हंसः ॥

हंस हंसाय विद्महे परमहंसाय धीमही।
तन्नो हंसः प्रचोदयात्॥

हंस हंसेति यो ब्रूयाद् दंसो नाम सदाशिवः।
एवं न्यास विधिं कृत्वा ततस् संपुट मारभेत्॥

1.7 Dik Samputa Nyasaha

ॐ भूर्भुवस्सुवरो ।

ॐ लं । त्रातारमिन्द्रं मवितारमिन्द्रं हवे हवे सुहवः शूरमिन्द्रम् ।
हुवे नु शक्रं पुरहूत मिन्द्रगं स्वस्ति नो मघवां धात्विन्द्रः ॥

लं भर्व धिग्बागे, इन्द्राय वज्रहस्ताय देवाधिपतये, ऐरावत वाहनाय -
सांगाय सायुधाय सशक्तिस परिवाराय - उमामहेश्वर पार्षदाय नमः।
लं इन्द्राय नमः । पूर्व दिग्भागे, इन्द्रः सुप्रीतो वरदो भवतु ॥ (1)

लं भूर्भुवस्सुवः । इन्द्राय वज्रहस्ताय सुराधिपतये ऐरावतवाहनाय -

सांगाय सायुधाय सशक्ति परिवाराय - सर्वालंकार भूषिताय उमामहेश्वर पार्षदाय नमः।

पूर्व दिग्भागे ललाटस्थाने इन्द्रः सुप्रीतो सुप्रस्त्रो वरदो भवतु ॥

ॐ भूर्भुवस्सुवरो ।

ॐ रं । त्वन्नो, अग्ने वरुणस्य विद्वान् देवस्य हेडोऽवं यासि सीष्ठाः ।
यजिष्ठो वह्निं तमश् शोशुं चानो विश्वा, द्वेषांसिप् प्रमुं मुग् घ्यस् मत् ॥

रं आग् नेय धिग्बागे, अग्नये शक्ति हस्ताय तेजोऽधि पतयेऽ,
अज वाहनाय

सांगाय सायुधाय सशक्तिस परिवाराय - उमामहेश्वर पार्षदाय नमः।
रं अग्नये नमः । आग्नेय दिग्भागे अग्निः सुप्रीतो वरदो भवतु ॥ (2)

रं भूर्भुवस्सुवः । अग्नये शक्ति हस्ताय तेजोऽधि पतयेऽ अज वाहनाय -

सांगाय सायुधाय सशक्ति परिवाराय - सर्वालंकार भूषिताय उमामहेश्वर पार्षदाय नमः ।

आग्नेय दिग्भागे नेत्रस्थाने अग्निः सुप्रीतो सुप्रस्त्रो वरदो भवतु ॥

ॐ भूर्भुवस्सुवरो ।

ॐ हं । सुगन्नः पन्था मभयं कृणोतु । यस्मिन् नक्षत्रे यम एति राजा ।
यस्मिन् नेन मभ्य षिं चन्त देवाः । तदस्य चित्रं हविषा यजाम ॥

हं दक्षिण धिग्बागे यमाय दण्ड हस्ताय धर्माधि पतये महिष वाहनाय
सांगाय सायुधाय सशक्तिस परिवाराय - उमामहेश्वर पार्षदाय नमः।
हं यमाय नमः । दक्षिण दिग्भागे यमः सुप्रीतो वरदो भवतु ॥ (3)

हं भूर्भुवस्सुवः । यमाय दण्ड हस्ताय धर्माधि पतये महिष वाहनाय -

सांगाय सायुधाय सशक्ति परिवाराय - सर्वालंकार भूषिताय उमामहेश्वर पार्षदाय नमः ।

दक्षिण दिग्भागे कर्णस्थाने यमः सुप्रीतो सुप्रस्त्रो वरदो भवतु ॥

ॐ भूर्भुवस्सुवरो ।

ॐ षं । असुन्वन्त मयंजमान मिच् छस् ते नस् येत् यान् तस्करस् यान् वैषि ।
अन्य मस्म दिच्छ सात इत्या नमो देवि-निर्ऋते तुभ्यं मस्तु ॥

षं निर्ऋति दिग्भागे निर्ऋतये खड्ग हस्ताय रक्षो धिपतये नर वाहनाय
सांगाय सायुधाय सशक्तिस परिवाराय - उमामहेश्वर पार्षदाय नमः ।
षं निर्ऋतये नमः । निर्ऋति दिग्भागे निर्ऋतिस्सुप्रीतो वरदो भवतु ॥ (4)

षं भूर्भुवस्सुवः । निर्ऋतये खड्ग हस्ताय रक्षोधि पतये नर वाहनाय -

सांगाय सायुधाय सशक्ति परिवाराय - सर्वालंकार भूषिताय उमामहेश्वर पार्षदाय नमः ।

निर्ऋतदिग्भागे मुखस्थाने निर्ऋतिस्सुप्रीतो सुप्रस्त्रो वरदो भवतु ॥

ॐ भूर्भुवस्सुवरो ।

ॐ वं । तत्वां यामि ब्रह्मणा वन्दं मानस् तदा शास्ते यजमानो हविर्भिः ।
अहेडमानो वरुणे हबोध् युरुशः समान् आयुः प्रमोषीः ॥

वं पश्चिम दिग्भागे वरुणाय पाश हस्ताय जलाधि पतये मकर वाहनाय
सांगाय सायुधाय सशक्तिस परिवाराय - उमामहेश्वर पार्षदाय नमः ।
वं वरुणाय नमः । पश्चिम दिग्भागे वरुणः सुप्रीतो वरदो भवतु ॥ (5)

वं भूर्भुवस्सुवः । वरुणाय पाशहस्ताय जलाधि पतये मकर वाहनाय -

सांगाय सायुधाय सशक्ति परिवाराय - सर्वालंकार भूषिताय उमामहेश्वर पार्षदाय नमः ।

पश्चिम दिग्भागे बाहुस्थाने वरुणः सुप्रीतो सुप्रस्त्रो वरदो भवतु ॥

ॐ भूर्भुवस्सुवरो ।

ॐ यं । आ नो नियुद् भिश् शतिनीं भिरध् वरम् ।

सहस् रिणीं भिरुपं याहि यज्ञम् ।

वायो, अस्मिन् हविषि मादयस्व । यूयं पातस् स्वस्ति भिस् सदा नः ॥

यं वायव्य दिग्भागे वायवे सांकु शध् वजहस्ताय प्राणाधिपतये मृगवाहनाय
सांगाय सायुधाय सशक्तिस परिवाराय - उमामहेश्वर पार्षदाय नमः।
यं वायवे नमः । वायव्य दिग्भागे वायुः सुप्रीतो वरदो भवतु ॥ (6)

यं भूर्भुवस्सुवः । वायवे सांकुशध् वजहस्ताय प्राणाधिपतये मृगवाहनाय -

सांगाय सायुधाय सशक्ति परिवाराय - सर्वालंकार भूषिताय उमामहेश्वर पार्षदाय नमः ।

वायव्य दिग्भागे नासिकास्थाने वायुः सुप्रीतो सुप्रस्त्रो वरदो भवतु ॥

ॐ भूर्भुवस्सुवरो ।

ॐ सं । वयं सो मव वृते तवं । मनस्त नू षुबिभ् रंतः ।

प्रजा वन्तो, अशीमहि ।

सं उत्तर दिग्भागे सोमाय अमृत कलश

हस्ताय नक्षत्राधिपतये, अश्व वाहनाय सांगाय सायुधाय

सशक्तिस परिवाराय - उमामहेश्वर पार्षदाय नमः।

सं सोमाय नमः । उत्तर दिग्भागे सोमः सुप्रीतो वरदो भवतु ॥ (7)

इन्द्राणी देवी सुभगां सुपत्नीं॥

सं भूर्भुवस्सुवः । सोमाय अमृत कलश हस्ताय नक्षत्राधि पतये अश्व वाहनाय -

सांगाय सायुधाय सशक्ति परिवाराय - सर्वालंकार भूषिताय उमामहेश्वर पार्षदाय नमः ।

उत्तर दिग्भागे हृद यस्थाने सोमः सुप्रीतो सुप्रस्त्रो वरदो भवतु ॥

ॐ भूर्भुवस्सुवरो ।

ॐ शं । तमी शांनृज् जगंतस् तस्थु षस्पतिम् धियं जिन्व मवंसे हूमहे वयम्।

पूषा नो यथा वेदसा मसंद वृधे रक्षिता पायुर दंब् शस् स्वस् तये ॥

शं ईशान दिग्भागे, ईशानाय त्रिशूल हस्ताय भूताधि पतये वृषभ वाहनाय

सांगाय सायुधाय सशक्तिस परिवाराय - उमामहेश्वर पार्षदाय नमः।

शं ईशानाय नमः ईशान्य दिग्भागे, ईशानः सुप्रीतो वरदो भवतु ॥ (8)

शं भूर्भुवस्सुवः । ईशानाय त्रिशूल हस्ताय विद्याधि पतये भूताधि पतये वृषभ वाहनाय -

सांगाय सायुधाय सशक्ति परिवाराय - सर्वालंकार भूषिताय उमामहेश्वर पार्षदाय नमः ।

ईशान दिग्भागे नाभिस्थाने ईशानः सुप्रीतो सुप्रस्त्रो वरदो भवतु ॥

ॐ भूर्भुवस्सुवरो ।

ॐ खं । अस्मे रुद्रा मेहना पर्व तासो वृत्र हत्ये भरं हूतौ सृजोषाः ॥

यश् शंसते स्तुवते धारिं पुत्र इन्द्रं ज्येष्ठा, अस्माम् अवन्तु देवाः ॥

खं ऊर्ध्व दिग्भागे ब्रह्मणे पद्महस्ताय प्रजाधिपतये हंस वाहनाय
सांगाय सायुधाय सशक्तिस परिवाराय - उमामहेश्वर पार्षदाय नमः।
खं ब्रह्मणे नमः । ऊर्ध्व दिग्भागे ब्रह्मा सुप्रीतो वरदो भवतु ॥ (9)

खं भूर्भुवस्सुवः । ब्रह्मणे पद्म हस्ताय लोकाधि पतये हंस वाहनाय -

सांगाय सायुधाय सशक्ति परिवाराय - सर्वालंकार भूषिताय उमामहेश्वर पार्षदाय नमः ।

ऊर्ध्व दिग्भागे मूर्धस्थाने ब्रह्मा सुप्रीतो सुप्रस्त्रो वरदो भवतु ॥

ॐ भूर्भुवस्सुवरो ।

ॐ ह्रीं । स्योना पृथि विभवांस नृक्षरा निवे शनि । यच्छां नृश् शर्म सप्रथाः ।

ह्रीं अधो दिग्भागे विष्णवे चक्र हस्ताय लोखाधिपतये गरुड वाहनाय
सांगाय सायुधाय सशक्तिस परिवाराय - उमामहेश्वर पार्षदाय नमः।
ह्रीं विष्णवे नमः । अधो दिग्भागे विष्णुस्सुप्रीतो वरदो भवतु ॥ (10)

ह्रीं भूर्भुवस्सुवः । विष्णवे चक्र हस्ताय नागाधि पतये गरुडवाहनाय -

सांगाय सायुधाय सशक्ति परिवाराय - सर्वालंकार भूषिताय उमामहेश्वर पार्षदाय नमः ।

अधोदिग्भागे पादस्थाने विष्णुस्सुप्रीतो सुप्रस्त्रो वरदो भवतु ॥

1.8 Shodashanga Roudri Karanam

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ अं । नमश्शुंभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

विभूरसिप् प्रवाहं णो रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गने पिपृहि
मा मा मां हिंसीः ॥

अं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। शिखास्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ आं। नमश्शुंभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

वह्निरसि हव्यं वाहनो रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गने पिपृहि
मा मा मां हिंसीः ॥

आं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। शिरस्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ इं। नमश्शुंभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

श्वा त्रौंसि प्रचेता रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गने पिपृहि
मा मा मां हिंसीः ॥

इं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। मूर्धस्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ ईं। नमश्शुंभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

तुथौंसि विश्व वेदा रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गने पिपृहि
मा मा मां हिंसीः ॥

ईं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। ललाटस्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ उं। नमश्शुंभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

उशिगं सिकृवी रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गने पिपृहि
मा मा मां हिंसीः ॥ (5)

उं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। भ्रूस्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ ऊं । नमश्शुभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

अंघारि रसि बंभारी रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गने पिपृहि
मा मा मां हिंसीः ॥

ऊं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम् । मुखस्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ ऋं । नमश्शुभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

अवस् युरसि दुवस् वान् रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गने पिपृहि
मा मा मां हिंसीः ॥

ऋं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम् । कण्ठस्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ ॠं । नमश्शुभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

शुन्ध्यू रसि मार् जालीयो रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गने पिपृहि
मा मा मां हिंसीः ॥

ॠं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम् । बाहुस्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ लृं । नमश्शुभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

संम्राडसि कृशा नू रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गने पिपृहि
मा मा मां हिंसीः ॥

लृं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम् । ऊरुस्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ लृं । नमश्शुभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

परि षद्यौसि पवं मानो रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गने पिपृहि
मा मा मां हिंसीः ॥ (10)

लृं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम् । हृदयस्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ एं । नमश्शुभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

प्रतक् वांसि नभस् वान् रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गने पिपृहि
मा मा मां हिंसीः ॥

एं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। नाभिस्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ ऐं। नमश्शुभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

असं मृष् टोसि हव्य सूदो रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गने पिपृहि
मा मा मां हिंसीः ॥

ऐं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। कटिस्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ ॐ। नमश्शुभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

ऋत धामासि सुवर् ज्योती रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गने पिपृहि
मा मा मां हिंसीः ॥

ॐ ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। ऊरुस्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ औं। नमश्शुभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

ब्रह्म ज्योति रसि सुवर् धामा रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गने पिपृहि
मा मा मां हिंसीः ॥

औं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। जानुस्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ अं। नमश्शुभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

अजोस् येकपाद् रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गने पिपृहि
मा मा मां हिंसीः ॥ (15)

अं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। जंघास्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ अः। नमश्शुभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

अहिरसि बुध् नियो रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गने पिपृहि

मा मा मां हिंसीः ॥

अः ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। पादस्थाने रुद्राय नमः॥

त्व गस् थिग तैः सर्व पापैः प्रमुच्यते । सर्व भूतेष्व परा जितो भवति ।
ततो भूतप् प्रेत पिशाचब् ब्रह्मराक्ष सयक्ष यमदूत शाकिनी डाकिनी
सर्पश् श्वापद तस्करद् ज्वरा द्युपद् रवो पघाताः ।

सर्प श्वापद वृश्चिक तस्करा द्युपद्रवा द्युपघाताः।

सर्वे ज्वलन्तं पश्यन्तु । मां रक्षन्तु ।
यजमानं सक कुटुम्बं सर्वे बक्त महाजनानाम् च रक्षन्तु ॥

यजमानं रक्षन्तु। सर्वान् महाजनानाम् रक्षन्तु॥

1.9 Guhyadhi Mastakaantam Shadanganyasam

मनो ज्योतिर् जुष तामाज्यं विच् छिन्नं यज्ञं समिमंदं धातु।
बृहस्पतिं स्तनुता मिमंनो विश्वे देवा, इह मांद यन्ताम्॥ गुहाय नमः॥

या इष्टा उषसो निमृचंश्च तास् सन्दधामि हविषां घृतेन॥ गुहाय नमः॥

अबोध् यग् निस् समिधा जनानां प्रति धेनु मिवा यती मुषासम्।
यद्वा, इवप् प्रवया मुज्जि हांनाः प्रभा नवस् सिस रते नाक् मच्छां॥ नाभ्यै नमः॥

अग्निर् मूर्धा दिवः ककुत् पतिः पृथिव्या, अयम्।
अपाः रेताः सि जिन्वति । हृदयाय नमः ॥

मूर्धानं दिवो, अंरतिं पृथिव्या वैश्वानर मृताय जात मग्निम्।
कविः सम्राज् मतिंथिं जनाना मासन्ना पात्रं जन यन्त देवाः॥ कण्ठाय नमः॥

मर्माणि ते वर्माभिश्रद्धादयामि सोमस्त्वा राजाऽमृतेनाभिऽवस्ताम्।
उरोर्वरीण्यो वरिवस्ते अस्तु जयन्तं त्वामनु मदन्तु देवाः॥ मुखाय नमः।

जातवेदा यदि वा पावकोऽसि। वैश्वानरो यदि वा वैद्युतोसि।
शं प्रजाभ्यो यजमानाय लोकम्। ऊर्जं पुष्पं तिं ददं द्रव्यावं वृथ् स्व॥ शिरसे नमः॥

1.10 Atma Rakshaha

ब्रह्मात् मन् वदं सृजत। तदं कामयत। समात् मनां पदं येयेति।

आत् मन्नात् मन् नित्यामन् त्रयत। तस्मै दशमं हूतः प्रत्यंश्रुणोत्।
स दशं हूतोऽभवत्। दशं हूतो ह वै ना मृषः।
तं वा, एतन् दशं हूतं सन्तम्। दशं हूतेत् याचंक्षते पुरोक्षेण।
पुरोक्षं प्रिया, इव हि देवाः॥

आत् मन्नात् मन् नित्यामन् त्रयत। तस्मै सप्तमं हूतः प्रत्यंश्रुणोत्।
स सप्तं हूतोऽभवत्। सप्तं हूतो ह वै ना मृषः।
तं वा, एतन् सप्तं हूतं सन्तम्। सप्तं हूतेत् याचंक्षते पुरोक्षेण।
पुरोक्षं प्रिया, इव हि देवाः॥

आत् मन्नात् मन् नित्यामन् त्रयत। तस्मै षष्ठं हूतः प्रत्यंश्रुणोत्।
स षड् हूतोऽभवत्। षड् हूतो ह वै नामृषः।
तं वा, एतन् षड् हूतं सन्तम्। षड् हूतेत् याचंक्षते पुरोक्षेण।
पुरोक्षं प्रिया, इव हि देवाः॥

आत् मन्नात् मन् नित्यामन् त्रयत। तस्मै पञ्चमं हूतः प्रत्यंश्रुणोत्।

स पञ्च हूतोऽभवत्। पञ्च हूतो ह वै नामैषः।
तं वा, एतं पञ्चहूतः सन्तम्। पञ्चहोतेत् याचक्षते पुरोक्षेण।
पुरोक्षं प्रिया, इव हि देवाः॥

आत् मुन्नात् मुन् नित्यामन् त्रयत। तस्मै चतुर्थः हूतः प्रत्यश्रुणोत्।
स चतुर् हूतोऽभवत्। चतुर् हूतो ह वै नामैषः।
तं वा, एतं चतुर् हूतः सन्तम्। चतुर् होतेत् याचक्षते पुरोक्षेण।
पुरोक्षं प्रिया, इव हि देवाः॥

तमब् ब्रवीत्। त्वं वै मे नेदिष्ठः हूतः प्रत्यश् श्रौषीः।
त्वयै नानाख् यातार इति। तस्मान्नु हैनाहुश् चतुर् होतार इत्या चक्षते।
तस्माच्च छुश् रूषुः पुत्रा णाः हृद् यंतमः। ने दिष्ठो हृद् यंतमः।
नेदिष्ठो ब्रह्मणो भवति। य एवं वेद॥ आत्मने नमः ।

1.11 Shiva Sankalpam

येनेदं भूतं भुवनं भविष्यत् परि-गृही तम् मृते नसर्वम्॥
येन यज्ञस् त्रायते सप्त होता तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (1)

येन कर्माणिप् प्रचरन्ति धीरा यतो वाचा मनसा चारु यन्ति।
यत्सं मितं मनः संचरन्ति तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (2)

यत्सं मितं मनसं यन्तिप् प्राणि नस् तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥

येन कर्माण्य पसो मनीषिणो यज्ञे कुण्वन्ति विदथेषु धीराः।
यदं पूर्व्य यक्ष मन्तं प्रजानां तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (3)

यत् प्रज्ञानं मुत चेतो धृतिंश्च यज् ज्योतिं-रन्त रमृतं प्रजासुं।
यस्मान्न ऋते किञ्च-न कर्मक् क्रियते तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (4)

सुषा रुथि रश्वा निवयन् मनुष्यान् मेनियुते पशुभिर् वाजिनीं वान्।
हृत् प्रविष् ठय् यद चरय् यविष्ठं तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (5)

सुषा रुथि रश्वा निवयन् मनुष्यान् मेनीयतेऽ भीशुभिर् वाजिनं इव।

हृत्प्रविष्ठं यदजिरं जविष्ठं तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥

यस्मिन् नृचस् साम् यजूं षि यस्मिन् प्रतिष्ठा रंशना भावि भाराः।
यस् मिगश् चित्तः सर्व मोतं प्रजानां तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (6)

यदत्र षष्ठं त्रिशतं सुवीर्यं यज्ञस्य गुह्यं नवना वृमाय्यं।
दशं पञ्चत् त्रिं शतय् यत् परं तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (7)

यज् जाग्रतो दूर मुदैतु सर्वं तत्-सुप्-तस्य-तथै वेतिं।
दूरंग् मं ज्योतिं षां ज्योति रेकं तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (8)

येनेदं विश्वं जगंतो बभूव ये देवापि महतो जातवेदाः।
तदेवाग् निस् तद् वायुस् तत् सूर्यस् तदु-चन्द्र मास्तन्मे मनः
शिवसंकल्पमस्तु॥ (9)

तदेवाग्निस् तमसो ज्योति रेकं तन्मे मनश्शिवसंकल्पमस्तु॥

येनद् द्यौः पृथिवी चान् तरिक्षं च ये पर्वताः प्रदिशो दिशंश्च।
येनेदं जगद् ध्याप्तं प्रजानां तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (10)

ये मनो हृदं यय्ये च देवा ये दिव्या, आपो ये सूर्य रश् मिः।

ते श्रोत्रे चक्षुषी **संचरन् तन् तन्मे** मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (11)

अचिन् त्यज्चा प्रमे यंचव व्यक्ता, व्यक्तं परं चयत्।
सूक्ष्मात् सूक्ष्म तरन्, ज्ञेयं तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (12)

एकां च दश च शतं च सहस्रं च युतञ्च।
नियु तंच प्रयु तञ्चार बुदञ् चन् यर् बुदंच

समुद्रश्च मध्यं चान्तश्च परार्धश्च

तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (13)

ये पञ्च पञ्चादश शतं सहस्रं मयुतं न्यर् बुदं च।
ए अग्नि चित्तेष् टकास्तां शरीरं तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु ॥ (14)

वेदाहमेतं पुरुषं महान्तं मादित्यवर्णं तमसः परंस्तात्।
यस्य योनिं परि पश्यन्ति धीरास्तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (15)

यस्यैतं धीराः पुनन्ति कवयो ब्रह्माणं मेतं त्वा वृणुत मिन्दुं।
स्थावरं जङ्गमं द्यौराकाशं तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (16)

17/18 may be swapped as well

परात् परतरं ब्रह्म तत् परात् परतो हरिः।
यत् परात् परतोऽ धीशं तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (17)

परात् परतरं चैव तत् पराच् चैव यत् परम्।
यत् परात् परतो ज्ञेयं तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (18)

या वेदा दिषु-गायत्री सर्व्व व्यापी महेश्वरी।

ऋग् यंजुस् सामां थर् वैश्च तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (19)

यो वै देवं महादेवं प्रयतः प्रणतश् शुचिः।

यो वै देवं महादेवं प्रणवं परमेश्वरम्।

यस्सर्वे सर्व वेदैश्च तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (20)

प्रयतः प्रणवोकारं प्रणवं पुरुषोत्तमम्।

ओंकारं प्रणवात्मानं तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (21)

योऽसौ सर्वेषु वेदेषु पठ्यते ह्यय मीश्वरः।

अकायो निर्गुणो ह्यात्मा तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (22)

गोभिर्जुष्टं धनैर्नह ह्यायुषा च बलं नच।

प्रजयां पशुभिः पुष्कराक्षं तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (23)

24/25 may be swapped as well

त्र्यंबकं यजामहे सुगन्धिं पुष्टिवर्धनम्। उर्वारुकमिव

बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय माऽमृता तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (24)

कैलास शिखरे रम्ये शङ्करस्य शिवालये।

देवतास् तत्र मोदन्ति तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (25)

26 may be left

कैलास शिखरा वासं हिमवद् गिरि संस्थितं ।

नीलकण्ठं त्रिनेत्रं च तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (26)

विश्व तंश् चक्षुरुत विश्व तौमुखो विश्व तौहस्त उत विश्व तंस्पात्।
सं बाहुभ्यां नमन्ति-सं-पतन् त्रैर् द्यावां पृथिवी जूनयन् देव
एकस्तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (27)

चतुरौ वेदा नन्धीयीत सर्व शास्त्रमयं विदुः।
इतिहास पुराणानां तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (28)

मा नो महान्तमुत मा नो, अर्भकं मा न उक्षन्तमुत मा न उक्षितम्।
मा नोऽवधीः पितरं मोत मातरं प्रिया मा नस्तनुवो
रुद्र रीरिषस्तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (29)

मानस्तोके तनये मा न आयुषि मा नो गोषु मा नो, अश्वेषु रीरिषः।
वीरान्मा नो रुद्र भामितोऽवधीर् हविष्मन्तो नमसा
विधेम ते तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (30)

ऋतः सत्यं परं ब्रह्म पुरुषं कृष्णपिङ्गलम्।
ऊर्ध्वरेतं विरूपाक्षं विश्वरूपाय वै नमो नमस्तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (31)

कद्रुद्राय प्रचेतसे मीढुष्टमाय तव्यसे।
वोचेम शन्तमः हृदे। सर्वो ह्येष रुद्रस्तस्मै रुद्राय नमो अस्तु
तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (32)

ब्रह्म जज्ञानं प्रथमं पुरस्ताद् विसीं मतस् सुरुचो वेन आवः।
स बुध्नियां, उपमा, अस्य विष्ठास् सतश्च योनिमसन्तश्च
विवस् तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (33)

यः प्राणतो निमिषतो मंहित्वैक इद्राजा जगंतो बभूव।
य ईशे, अस्यद् द्विपदश्चतुष्पदः कस्मै देवाय हविषां विधेम
तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (34)

य आत् मदा बलदा यस्य विश्वं उपासते प्रशिषं यस्य देवाः।
यस्य छायाऽमृतं यस्य मृत्युः कस्मै देवाय हविषां विधेम
तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (35)

यो रुद्रो, अग्नौ यो, अप्सु य ओषधीषु यो रुद्रो विश्वा
भुवनाऽऽविवेश तस्मै रुद्राय नमो, अस्तु तन्मे
मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (36)

गन्धद्वारां दुराधर्षा नित्यपुष्टां करीषिणीम्।
ईश्वरीं सर्वभूतानां त्वामिहोपह्वये श्रियं
तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (37)

38 may be left

नमकं चमकं चैव पुरुषसूक्तं च यद् विदुः।
महादेवं च तत्तुल्यं तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (38)

य इदं शिवसंकल्पः सदा ध्यायन्ति ब्राह्मणाः।
ते परं मोक्षं गमिष्यन्ति तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु ॥ (39)
हृदयाय नमः।

1.12 Purusha Suktam

स॒हस्रं॑शीर्षा॒ पुरु॑षः । स॒हस्रा॑क्षः स॒हस्रं॑पात् ।
स भूमिं॑ वि॒श्वतो॑ वृ॒त्वा । अत्य॑तिष्ठद्दशाङ्गुलम् ।
पुरु॑ष ए॒वेद॑गं सर्व॒म् । यद्भू॑तं यच्च॒ भव्य॑म् ।
उ॒तामृ॑त॒त्वस्ये॑शानः । य॒दन्नै॑नाति॒रोह॑ति ।
ए॒तावा॑नस्य महि॒मा ।
अतो॒ ज्या॒यागं॑श्च॒ पूरु॑षः ॥ १ ॥

पादो॑ऽस्य॒ विश्वा॑ भू॒तानि॑ । त्रि॒पाद॑स्या॒मृतं॑ दि॒वि ।
त्रि॒पादूर्ध्व॑ उ॒दैत्पुरु॑षः ।
पादो॑ऽस्ये॒हाऽऽभ॑वा॒त्पुनः॑ ।
ततो॒ विष्व॑ङ् व्य॒क्राम॑त् ।
सा॒श॒ना॒न॒श॒ने अ॒भि । तस्मा॑द्वि॒राड॑जायत ।
वि॒राजो॑ अ॒धि पूरु॑षः । स जा॒तो अत्य॑रिच्यत ।
प॒श्चाद्भूमि॑मथो॒ पुरः॑ ॥ २ ॥

यत्पुरु॑षेण ह॒विषा॑ । दे॒वा य॒ज्ञम॑त॒न्वत॑ ।
व॒स॒न्तो अ॑स्यासी॒दाज्य॑म् । ग्री॒ष्म इ॒ध्मश्श॒रद्ध॒विः ।
स॒प्तास्या॑सन्परि॒धयः॑ । त्रिः स॒प्त स॒मिधः॑ कृ॒ताः ।
दे॒वा यद्य॑ज्ञं त॒न्वा॒नाः ।
अब॑ध्नन्पुरु॑षं प॒शुम् ।
तं य॒ज्ञं ब॒र्हिषि॑ प्रौक्षन् ।
पुरु॑षं जा॒तम॑ग्र॒तः ॥ ३ ॥

तेन॑ दे॒वा अ॑य॒जन्त॑ । सा॒ध्या ऋ॑ष॒यश्च॑ ये ।
तस्मा॑द्य॒ज्ञात्सर्व॑हुतः । सम्भृ॑तं पृषदा॒ज्यम् ।

प॒शू॒स्ता॒श्च॒क्रे वा॒य॒व्यान् । आ॒र॒ण्यान्ग्रा॒म्याश्च॒ ये ।
तस्मा॑द्य॒ज्ञात्सर्व॑हुतः । ऋचः॑ सामा॑नि जज्ञिरे ।
छन्दा॑गंसि जज्ञिरे॒ तस्मा॑त् । यजु॑स्तस्मा॑दजायत ॥ ४ ॥

तस्मा॑दश्वा॑ अजायन्त । ये के चो॑भयाद॑तः ।
गावो॑ ह जज्ञिरे॒ तस्मा॑त् । तस्मा॑ज्जा॒ता अ॑जावयः ।
यत्पुरु॑षं व्य॑दधुः । क॒त्ति॒धा व्य॑कल्पयन् ।
मुखं॑ किम॑स्य॒ कौ बा॒हू । कावू॑रू पादा॑वुच्येते ।
ब्रा॒ह्म॒णोऽस्य॒ मुख॑मासीत् । बा॒हू रा॑ज॒न्यः कृ॑तः ॥ ५ ॥

ऊ॒रू तद॑स्य॒ यद्वैश॑यः । प॒द्भ्याग्ं शू॒द्रो अ॑जायत ।
च॒न्द्रमा॒ मन॑सो जा॒तः । चक्षोः॑ सूर्यो॑ अजायत ।
मुखा॑दिन्द्र॑श्चा॒ग्निश्च॑ । प्रा॒णाद्वा॒युर॑जायत ।
नाभ्या॑ आसीद॒न्तरि॑क्षम् । शी॒र्ष्णो द्यौः॑ सम॑वर्तत ।
प॒द्भ्यां भूमि॑र्दिशः॒ श्रोत्रा॑त् ।
तथा॑ लो॒काग्ं अ॑कल्पयन् ॥ ६ ॥

वेदा॑हमे॒तं पुरु॑षं म॒हान्त॑म् ।
आ॒दि॒त्यव॑र्णं॒ तम॑सस्तु पा॒रे ।
सर्वा॑णि रू॒पाणि॑ वि॒चित्य॒ धीरः॑ ।
नामा॑नि कृ॒त्वाऽभि॑वद॒न् यदा॑स्ते ।
धा॒ता पुर॑स्ता॒द्यमु॑दाज॒हारं॑ ।
श॒क्रः प्र॑वि॒द्वान्प्र॑दिश॒श्चत॑स्रः ।
तमे॒वं वि॒द्वान॒मृतं॑ इ॒ह भ॑वति ।
नान्यः॑ पन्था॒ अय॑नाय विद्यते ।
य॒ज्ञेन॑ य॒ज्ञम॑यजन्त दे॒वाः ।

तानि धर्माणि प्रथमान्यासन् ।
ते ह नाकं महिमानः सचन्ते ।
यत्र पूर्वे साध्याः सन्ति देवाः ॥ ७ ॥
शिरसे स्वाहा ॥

1.12.1 Uttara Narayanam

अद्भ्यः सम्भूतः पृथिव्यै रसाच्च ।
विश्वकर्मणः समवर्तताधि ।
तस्य त्वष्टा विदधद्रूपमेति ।
तत्पुरुषस्य विश्वमाजानुमग्रे ।
वेदाहमेतं पुरुषं महान्तम् ।
आदित्यवर्णं तमसः परस्तात् ।
तमेवं विद्वानमृतं इह भवति ।
नान्यः पन्था विद्यतेयऽनाय ।
प्रजापतिश्चरति गर्भे अन्तः ।
अजायमानो बहुधा विजायते ॥ ८ ॥

तस्य धीराः परिजानन्ति योनिम् ।
मरीचीनां पदमिच्छन्ति वेधसः ।
यो देवेभ्य आतपति ।
यो देवानां पुरोहितः ।
पूर्वो यो देवेभ्यो जातः ।
नमो रुचाय ब्राह्मणे ।
रुचं ब्राह्मं जनयन्तः ।
देवा अग्रे तदब्रुवन् ।

यस्त्वैवं ब्राह्मणो विद्यात् ।
तस्य देवा असन् वशे ॥ ९ ॥

ह्रीश्च ते लक्ष्मीश्च पतन्यौ ।
अहोरात्रे पार्श्वे । नक्षत्राणि रूपम् ।
अश्विनौ व्यात्तम् । इष्टं मनिषाण ।
अमुं मनिषाण । सर्वं मनिषाण ॥ १० ॥
शिकायै वषट् ॥

1.13 Aprathiratham

आशुः शिशांनो वृषभो न युध्मो घनाघ्नः क्षोभणश्चर्षणीनाम् ।
संक्रन्दं नोऽ निमिष एकवीरः शतं सेनां, अजयत् साकमिन्द्रः ॥ (1)

संक्रन्दं नेना निमिषेणं जिष्णुनां युत्कारेणं दुश् च्यवनेन धृष्णुनां ।
तदिन्द्रेण जयत्-तत् सहध्वं युधौ नर इषुहस्तेन वृष्णां ॥ (2)

स इषु हस् तैः सनिं षड्भिर् वशी सग् स्रष्टा सयुध इन्द्रो गुणेन ।
स सृष्ट जिह्मो मृपा बाहु श्रद्धूर्ध्व धन्वा, प्रतिहिता भिरस्तां ॥ (3)

बृहस्पते परि दीया रथेन रक्षोहाऽ मित्राऽ अपृबा धमानः ।
प्रभज् जन्त् सेनाः प्रमृणो युधा जयन् नस्माकं मेध्य विता रथानाम् ॥ (4)

गोत्रभिदं गोविदं वज्रबाहुं जयन्त मज्मं प्रमृणन्त मोजसा ।
इमं संजाता, अनु वीरयध्व मिन्द्रं सखायोऽ नुसं रंभध्वम् ॥ (5)

बलविज्ञायः स्थविरः प्रवीरः सहस्वान् , वाजी सहमान उग्रः।
अभिवीरो, अभिसत्वा सहोजा जैत्रमिन्द्र रथमा तिष्ठ गोवित्॥ (6)

अभिगोत्राणि सहसा गाहमानोऽ दायो वीरः शतमन्यु रिन्द्रः।
दुश् च्यवनः पृतना षाड युध्योऽ स्माक् ऽ सेना, अवतु प्र युथ्सु॥ (7)

इन्द्र आसां नेता बृहस्पतिर् दक्षिणा यज्ञः पुर एतु सोमः।
देवसेनानां मभिभज्ज तीनां जयन्तीनां मरुतो यन् त्वग्रै ॥ (8)

इन्द्रस्य वृष्णो वरुणस्य राज्ञ आदित्यानां मरुताः शर्ध उग्रम्।
महामनसां भुवनच्य वानां घोषो देवानां जयता मुदस्थात्। (9)

अस्माक् मिन्द्रः समृते षुध् वृजेष् वस्मा कया, इषवस्ता जयन्तु।
अस्माकं वीरा, उत्तरे भवन्त वस्मानु देवा, अवता हवेषु॥ (10)

उद् धर्षय मघवन् नायुधान् युथ्सत्वंनां मामकानां महाः सि।
उद् वृत् रहन् वाजिनां वाजिनान् युद्रथानां जयतामेतु घोषः॥ (11)

उप प्रेत जयता नरः स्थिरा वः सन्तु ब्राहवः।
इन्द्रो वः शर्म यच् छत्वना धृष्याय थाऽसंथ। (12)

अवसृष्टा परां पतु शरंव्ये, ब्रह्मसः शिता।
गच्छा मित्रान् प्रविंश मैषां कं चनोच् छिषः॥ (13)

मर्माणि ते वर्माभिश् छादयामि सोमस्त्वा राजामृते नाभिऽ वस्तां।
उरोर् वरीयो वरिवस्ते, अस्तु जयन् तृत्वा-मनु मदन्तु देवाः॥ (14)

यत्र बाणाः सम्पतन्ति कुमारा विशिखा, इव।
इन्द्रो नस्तत्र वृत्रहा विश्वाहा शर्म यच्छतु। (15)

असुरा नजयन् तदप् प्रतिरथस्या,
प्रतिर थत्वं यदप् प्रतिरथन् द्विती योहो तान्वाहां
प्रत्ये वते नयजं मानो भ्रातृव्यां जयत्यथो,
अनं भिजितमे वाभिजयति दशुर्चं भवति दशाक्षरा
विराड् विराजे मौ लोकौ विधृता वनयोर् लोकयोर् विधृत्या,
अथो दशाक्षरा विराडन्नं विराड् विराज् येवान् नाद्ये प्रति तिष्ठत्य संदिववा,
अन्तरिक्ष मन्तरिक्ष मिवाग्नी ध्रमाग्नीध्रे

कवचाय हुं

1.14 Prathipurusha mithyunuvakaha

प्रति पूरुष मेकं कपालान् निर्व पृत्येक मतिरिक्
तयावन्तो गृह्याः स्मस्तेभ्यः कमंकरं
पशूनाः शर्माऽसि शर्म यजमानस्य शर्म मे
यच्छैक एव रुद्रो नद् वितीयाय तस्थ
आखुस्ते रुद्र पशुस्तं जुषस्वैष ते रुद्र
भागः सहस् वस्राऽम् बिकया तं जुषस्व
भेषजं गवेऽश्वाय पुरुषाय भे षजमथो,
अस्मभ्यं भे षजः सुभेष जुंयथाऽ संति।

सुगं मेषाय मेष्या, अवांम्ब रुद्रमंदि मह्यवं देवं त्र्यंबकम्।

यथा नः श्रेयं सःकरद् यथा नो
वस्यं सःकरद्यथा नः पशुमतः करद्यथा नोव् व्यव साययात्॥

त्र्यंबकं यजामहे सुगन्धिं पुष्टिवर्धनम्।
उर्वारुकमिव बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय मामाऽमृतात्।

एषते रुद्रभागस्तं जुषस्व तेनाऽवसेन
परो मूर्जवतो तीह्यवन्त त धन्वा पिनाकहस्तः कृत्तिवासाः
प्रति पूरुष मेकं कपा लान् निर्वपति।
जाता, एव प्रजारुद्रान् निरवन्दयते। एकमतिरिक्तम्।
जनिष्य माणा एव प्रजारुद्रान् निरवन्दयते।
एकं कपाला भवन्ति। एक धैवरुद्रन् निरवन्दयते।
नाभि घारयति। यदभि घारयेत्।
अन्तरव चारिणः रुद्रं कुर्यात्।
एकोल् मुकेनयन्ति। (1)

तद्धि रुद्रस्यं भाग धेयम्।
इमां दिशय्यन्ति। एषावै रुद्रस्यदिक्।
स्वायां मेवदिशि रुद्रन् निरवन्दयते।
रुद्रोवा, अपशुकाया, आहुत्यै नातिष्ठत।
असौते पशुरिति निर्दिशेद्यं द्विष्यात्।
यमेवद् वेष्टि। तमस्मै पशुं निर्दिशति।
यदि नद् विष्यात्। आखुस्ते पशुरिति ब्रूयात्। (2)

नग्राम्यान् पशून्, हिनस्ति।
नारण्यान्। चतुष्पथे जुहोति।

एषवा, अग्नीनां पड्वीं शोनामं। अग्निवत् येवजुहोति।
मध्यमेनं पुर्णेनं जुहोति, सुग् घ्येषा।
अथोखलुं। अन्तमे नैवहो तव्यम्।
अन्तत एवरुद्रन् निर वंदयते। (3)

एषतेरुद्रभागः सहस् वस्राऽम्बिकु येत्याह।
शरद्धा, अस्याम् बिकास् वसां।
तयावा, एषहिंनस्ति।
यग्ं हिंनस्ति। तयै वैनग्ं सहशंमयति।
भेषजंगव इत्याह। यावन्त एव ग्राम्याःपुशवः।
तेभ्यो भेषजंकरोति। अवांम्ब रुद्रमंदि महीत्याह।
आशिषं मेवै तामा शास्ते। (4)

त्र्यंबकंयजामह इत्याह।
मृत्योर्मुक्षीयमाऽमृता दिति वावै तदाह। उत्किरन्ति।
भगंस्यलीप् सन्ते। मूर्ते कृत्वाऽऽ संजन्ति।
यथा जनय्यतेऽ वसंकरोति। तादृ गेवतत्।
एषते रुद्र भाग इत्याह निरवन्त्यै। अप्रंती क्षमायन्ति।
अपःपरिषिञ्चति।
रुद्रस् यान् तर् हित्यै । प्रवा, एतेऽस्माल्लोकाच् च्यवन्ते।
येत्र्यम्ब कैश्चरन्ति। आदित्यं चरुं पुनरेत् युनिर्वपति।
इयंवा, अदितिः। अस्यामेव प्रति तिष्ठन्ति॥ (5)

विभ्राड् बृहत् पिबतु सोम्यं

मध्वायुर् दधद् युञ्जपता वविहृतम्।

वातंजू तोयो अंभि रक्षं तित्मनां

नेत्रत्रयाय वौषट्॥

1.15 Tvamagne Rudro Anuvakaha

त्वमंऽग्ने रुद्रो, असुरो म॒हो दि॒वस् त्वग्ं श॒र्धो मा॒रुतं पृ॒क्ष ई॒शिषे।
त्वं वा॒तै ररु॒णैर् या॑सि शङ्ख॒ यस्त्वं पू॒षा वि॑ध॒तः पा॑सि नु॒त्मना॑॥

आ वो॒ राजा॑ नमध् व॒रस्य॑ रु॒द्रग्ं हो॒ता॒रग्ं स॒त्य॒ यज॑ग्ं रोद॒स् योः।
अ॒ग्निं पु॒रा त॑न यि॒त्नो र॒चित् ता॒द् धि॒र॑ण्य रू॒प॒ म॒वंसे॑ कृणुध्वम्॥

अ॒ग्निर् हो॒ता निष॑सा दा॒ यजी॑य॒ यानु॑ प॒स्थे मा॒तुः सु॑र॒भा॒वुं लो॒के।
यु॒वां क॒विः पु॑रु॒निष्ठ॑ ऋ॒ता॒वां ध॒र्ता कृ॑ष्टी॒ नामु॑त म॒ध्यं इ॒द्धः।

सा॒ध्वी म॑कर् दे॒ववी॑ ति॒न्नो, अ॒द्य य॒ज्ञस्य॑ जि॒ह्वा॒मं वि॒दाम् गु॒ह्या॑म्
स आ॒युराऽगा॑त् सु॒र॒भिर्व॑सा॒नो भ॒द्रा॒म॑कर् दे॒वहू॑ ति॒न्नो, अ॒द्य॥

अ॒क्र॒न्द द॒ग्निः स्त॒न य॑न्नि व॒द्यौः क्षा॒मा रे॑रि॒हद् वी॒रुधः॑ स॒म॒ज॒न्।
स॒द्यो ज॑ज्ञा॒नो वि॒ही मि॒द्धो, अ॒ख्य॒ दारो॑ द॒सी भा॒नुना॑ भा॒त्य॒न्तः॥

त्वे व॒सूनि॑ पु॒र्वणी॑ क॒होत॑र् द॒ोषा व॒स्तो रे॑रि॒रे य॒ज्ञिया॑सः।
क्षामे॑ व॒विश्वा॑ भु॒वंना॑नि॒ यस् मि॒न्थ् सꣳ सौ॑ भ॒गानि॑ द॒धिरे॑ पा॒व॒के॥

तुभ्यं॑ ता, अ॒ङ्गि॒रस्त॑म॒ विश्वाः॑ सु॒क् क्षि॑तयः॒ पृथ॑क्।
अ॒ग्ने का॒मा॒य ये॑मिरे॥

अ॒श्याम॒ तंका॑मं म॒ऽग्ने॒ तवो॑त् यंश्यामं र॒यिः र॑यिवः सुवीरम्
अ॒श्याम॒ वाज॑म॒भि वा॒जय॑न् तो॒ऽश्याम॑द् द्यु॒म्न म॑ज रा॒जर॑न्ते॥

श्रेष्ठं॑ य वि॒ष्ठ भा॒र ता॒ऽग्ने॑ द्यु॒मन्त॒ माभ॑र।
वसो॑ पुरु॒स् पृ॒हः र॒यिम्॥

स॒श्विं ता॒नस् त॑न्य॒तू रो॑च न॒स्था, अ॒जरे॑भिर् नानंदद् भि॒र् यवि॑ष्ठः।
यः पा॑व॒कः पु॑रु॒तमः॑ पु॒रूणि॑ पृ॒थून् य॒ग्नि र॑नुयाति॒ भव॑न्॥

आयु॑ष्टे वि॒श्वतो॑ दध द्र॒य म॒ग्निर् वरे॑ण्यः।
पुन॑स्ते प्रा॒ण आ॒ऽय॑न्ति॒ परा॒ यक्ष॑मः सुवामि ते॥

आ॒युर्दा, अ॑ग्ने ह॒विषो॑ जुषा॒णो घृ॒त प्र॑तीको घृ॒तयो॑ निरेधि।
घृ॒तं पी॒त्वा मधु॑ चारु॒ गव्यं॑ पि॒तेव॑ पु॒त्रम॒भि र॑क्ष तादि॒मम्॥

तस्मै॑ ते प्र॒ति॒हर्य॑ते जा॒तवे॑दो विच॑र्षणे।
अग्ने॑ जना॑मि सुष्टु॒ तिम्॥

दि॒वस्परि॑ प्रथमं ज॑ज्ञे, अ॒ग्नि र॒स्मद् द्वि॒तीयं॑ परि॑ जा॒तवे॑दाः।
तृ॒तीयं॑ म॒प्सु नृ॒मणा॒, अज॑स्र॒ मिन्धा॑न ए॒नं ज॑रते स्वा॒धीः॥

शुचिः॑ पाव॒क व॑न्द्यो॒ऽग्ने बृ॑हद् विरो॑चसे।
त्वं घृ॒ते भि॒राहु॑तः॥

दृ॒शा॒नो रु॒क्म उ॒र्व्याव् य॑द् यौद् दु॒र्मर् ष॒ मायुः॑ श्रि॒ये रु॑चा॒नः।

अग्निं रमृतां, अभवद् वयोभिः यदे नृद्यौर जनयत् सुरेताः॥

आ यदिषे नृपतिं तेज आनद् शुचिं रेतो निषिक्तं द्यौरभीकैः।
अग्निः शर्ध मनवद्यं युवानग् स्वा धियं जनयत् सूदयच्च ॥

सते जीयसा मनसा त्वोत उत शिक्षस्-वप्-प्रत्-यस्य शिक्षोः।
अग्ने रायो नृतं मस्य प्रभूतौ भूयामं ते सुष्टुत यंश्च वस्वः।

अग्ने सहन्तु माभर द्युम्-नस्य प्रासहां रयिम्।
विश्वा यश् चर्षणी रभ्यासा वाजेषु सासहन्तु।

तमग्ने पृतनासहं रयिं सहस्व आ भर।
त्वं हि सत्यो, अद्भुतो दाता वाजस्य गोमतः॥

उक्षान्नाय वशान्नाय सोमं पृष्ठाय वेधसे।
स्तोमैर् विधे माऽग् नये॥

वद्मा हि सूनो, अस्यद् मसद् वां चक्रे, अग्निर् जनु षाऽज् मान्नम्।
सत्वन्नं ऊर् जसन् ऊर्जं धा राजे वजे रवृके क्षेष् यन्तः॥

अग्न आयूः षि पवस् आसु वोर् जमिषं च नः।
आरे बांधस्व दुच्छु नांम्॥

अग्ने पवंस् वस् वपां, अस्मे वर्चः सुवीर्यम्
दधत्पोषं रयिं मयि॥

अग्नें पावक रोचिषां मुन्द्रयां देव जिह्वयां।

आ देवान् वंक्षि यक्षि च॥

स नः पावक दीद्वि वोऽग्नें देवाः इहाऽऽवंह।

उप यज्ञः हविश् चनः॥

अग्निः शुचिं व्रत तमः शुचिर् विप्रः शुचिः कविः।

शुचीं रोचत आहुतः॥

उदग्ने शुचं युस्तवं शुक्रा, भ्राजन्त ईरते।

तव ज्योतीर्गंष् युर्चयः॥

त्वमग्ने रुद्रो असुरो महो दिवः। त्वं शर्धो मारुतं पृक्ष ईशिषे।

त्वं वातैररुणैर्यासि शङ्गयः। त्वं पूषा विधुतः पांसि नु त्मनां।

देवां देवेषु श्रयद्ध्वम्। प्रथमा द्वितीयेषु श्रयद्ध्वम्।

द्वितीयास् तृतीयेषु श्रयद्ध्वम्। तृतीयाश् चतुर्थेषु श्रयद्ध्वम्।

चतुर्थाः पञ्चमेषु श्रयद्ध्वम्। पञ्चमाः षष् ठेषु श्रयद्ध्वम्।

षष्ठाः सप्तमेषु श्रयद्ध्वम्। सप्तमा, अष्टमेषु श्रयद्ध्वम्।

अष्टमा-नवमेषु श्रयद्ध्वम्। नवमा-दशमेषु श्रयद्ध्वम्।

दशमा, एका दशेषु श्रयद्ध्वम्। एकादशा द्वा दशेषु श्रयद्ध्वम्।

द्वा दशास् त्रयो दशेषु श्रयद्ध्वम्। त्रयो दशाश् चतर् दशेषु श्रयद्ध्वम्।

चतर् दशाः पञ्च दशेषु श्रयद्ध्वम्। पञ्च दशाः षोडशेषु श्रयद्ध्वम्।

षोडशाः सप्त दशेषु श्रयद्ध्वम्। सप्त दशा, अष्टा दशेषु श्रयद्ध्वम्।

अष्टादशा, एकान् नविः शेषु श्रयद्ध्वम्। एकान् नविः शा विःशेषु श्रयद्ध्वम्।
विःशा, एक विः शेषु श्रयद्ध्वम्। एकविः शा द्वा विःशेषु श्रयद्ध्वम्।
द्वा विःशास् त्रयोविः शेषु श्रयद्ध्वम्। त्रयोविः शाश् चतर् विः शेषु श्रयद्ध्वम्।
चतर् विःशाः पञ्चविः शेषु श्रयद्ध्वम्। पञ्चविः शाः षड् विःशेषु श्रयद्ध्वम्।
षड् विःशाः सप्त विः शेषु श्रयद्ध्वम्। सप्त विःशा, अष्टा विः शेषु श्रयद्ध्वम्।

अष्टा विः शा, एकान् नत्रिः शेषु श्रयद्ध्वम्। एकान् नत्रिः शास् त्रिः शेषु श्रयद्ध्वम्।
त्रिः शा, एकत्रिः शेषु श्रयद्ध्वम्। एकत्रिः शा द्वा त्रिः शेषु श्रयद्ध्वम्।
द्वात्रिः शास् त्रयस् त्रिः शेषु श्रयद्ध्वम् ।

देवाँस् त्रिरेका दशास् त्रिस् त्रयस् त्रिःशाः।
उत्तरे भवत । उत्तर वर्त् मान् उत्तर सत्वानः। यत्कांम इदं जुहोमि।
तन्मे समृद् यताम्। वयग् स्याम पतयो रयी णाम्। भूर्भुवः स्वः स्वाहा॥

अस्त्रायफट्

1.16 Panchanga sagrucchajapeth

सद्योजातं प्रपद्यामि सद्योजाताय वै नमो नमः।
भवे भवे नातिभवे भवस्व माम्। भवोद्भवाय नमः॥

वामदेवाय नमो ज्येष्ठाय नमश्श्रेष्ठाय नमो रुद्राय नमः कालाय नमः कलविकरणाय
नमो बलविकरणाय नमो बलाय नमो बलप्रमथनाय नमस्सर्वभूतदमनाय नमो
मनोन्मनाय नमः॥

अघोरेभ्योऽथ घोरेभ्यो घोरघोरंतरेभ्यः।

सर्वे! सर्व शर्वेभ्यो नमस्ते अस्तु रुद्ररूपेभ्यः ॥

तत्पुरुषाय विद्महे महादेवाय धीमहि । तन्नो रुद्रः प्रचोदयात् ॥

ईशानस्सर्वविद्यानां ईश्वरस्सर्वभूतानां ब्रह्माधिपति-
रब्रह्मणोऽधिपति-रब्रह्मां शिवोमे अस्तु सदाशिवोम् ॥

1.16.1 Alternate

हृग्ं सश् शुचि षद् वसुरन् तरि क्षुसद् धोता वेदिष दति थिर् दरो णसत् ।
नृषद् वरसद् रुत सब् यो मसदब् जा गोजा, ऋतजा, अद्रिजा, ऋतं बृहत् ॥

प्रतद् विष्णुस्तवते वीर्याय । मृगो न भीमः कुचरो गिरिष्ठाः ।
यस्योरुषु त्रिषु विक्रमणेषु । अधिक्षियन्ति भुवनानि विश्वा ।

त्र्यम्बकं यजामहे सुगन्धिं पुष्टिवर्धनम् ।
उर्वारुकमिव बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय माऽमृतात् ।

तत्सं वितुर् वृणीमहे । वयं देवस्य भोजनम् ।
श्रेष्ठं सर्वं धातमं । तुरं भगस्य धीमहि ॥

विष्णुर् योनिं कल्पयतु । त्वष्टां रूपाणि पिंशतु ।
आसिं चतु प्रजापतिः । धाता गर्भं दधातु मे ॥

1.17 Ashtanga Pranamaha

हिरण्यगर्भः समवर्तताग्रै भूतस्य जातः पतिरेकं आसीत्।
स दाधार पृथिवीं द्यामुतेमां कस्मै देवाय हविषां विधेम॥
ॐ उमा महेश्वराभ्यां नमः (1)

यः प्राणतो निमिषतो महित् वैक इद्राजा जगतो बभूव।
य ईशै, अस्यद् द्विपदश् चतुष्पदः कस्मै देवाय हविषां विधेम॥
ॐ उमा महेश्वराभ्यां नमः (2)

ब्रह्म जज्ञानं प्रथमं पुरस्ताद् विसीं मतस् सुरुचो वेन आवः।
स बुध् नियां, उपमा, अस्य विष्टास् सतश्च योनि मसं तश्च विवः॥
ॐ उमा महेश्वराभ्यां नमः (3)

मही द्यौः पृथिवी च न इमं यज्ञं मिमिक्षताम्।
पिपृतां नो-भरीं मभिः॥
ॐ उमा महेश्वराभ्यां नमः (4)

उपंश् वासय पृथिवी मुतद् यां पुरुत्रा तै मनुतां विष्टितं जगत्।
स दुन्दुबे स्रजू रिन्द्रेण देवैर् दूराद् दवीयो, अपंसे धृशत् रून्॥
ॐ उमा महेश्वराभ्यां नमः (5)

अग्ने नयं सुपतां राये, अस्मान् विश्वानि देव वयुनानि विद्वान्।
युयोध् यस्मज् जुहु-राण-मेनो भूर्यिष् ठान्ते नमं उक्तिं विधेम॥
ॐ उमा महेश्वराभ्यां नमः (6)

या तै, अग्ने रुद्रिया तनूस् तयानः पाहि तस्यांस्ते स्वाहा यातै,

अग्नेऽ याशया रंजाशया हंराशया तनूर् वर्-षिष्ठा-गह्वरेष्-ठोग्रं वचो,
अपा वधीं त्वेषव् वचो, अपां वधीग् स्वाहा॥

या तें अग्ने रुद्रिया तनूस्तयां नः पाहि तस्यांस्ते स्वाहा॥

ॐ उमा महेश्वराभ्यां नमः (7)

इमं यमप् प्रस् तुर माहि सीदाङ्-गिरोभिःf पितृभिःस् संविदानः।
आत्वा मन्त्राः कवि शस्ता वहन्-त्वेना रांजन् हविषां माद यस्व॥
ॐ उमा महेश्वराभ्यां नमः (8)

उरसा शिरसा दृष्ट्या मनसा वचसा तथा।
पद्भ्यां कराभ्यां कर्णाभ्यां प्रणा मोष्टाङ्ग उच्यते॥

2 Laghunnyasam

ॐ अथात्मानं शिवात्मानं श्री रुद्ररूप-न्ध्यायेत् ॥

शुद्धस्फटिक सङ्काशन् त्रिनेत्रम् पञ्च वक्त्रकम् ।
गङ्गाधरन् दशभुजं सर्वा भरण भूषितम् ॥

नीलग्रीवं शशाङ्काङ्कन् नाग यज्ञोप वीतिनम् ।
व्याघ्र चर्मोत् तरीयञ्च वरेण्य मभय प्रदम् ॥

कमण्डल्-वक्ष सूत्राणान् धारिणं शूल पाणिनम् ।
ज्वलन्तम् पिङ्ग लजटा शिखा मुद्ग्योत धारिणम् ॥

वृष स्कन्ध समारूढं उमा देहार्थ धारिणम् ।
अमृतेनाप् लुतं शान्तन् दिव्य भोग समन्वितम् ॥

दिग् देवता समा युक्तं सुरासुर नमस्कृतम् ।
नित्यज् चशाश्व तं शुद्धन् ध्रुव-मक्षर-मव्ययम् ।
सर्व व्यापिन-मीशानं रुद्रं-वै विश्वरूपिणम् ।
एवन् ध्यात्वा द्विजस् सम्यक् ततो यजनमारभेत् ॥

अथातो रुद्रस् नानार् चना भिषेक विधिं-व्यां क्षयास्यामः ।
आदित एव तीर्थेस् नात्वा, उदेत्य शुचिः ।
प्रयतो ब्रह्मचारी शुक्लवासा देवा भिमुखस् स्थित्वा,
आत्मनि देवतास् स्थापयेत् ॥

प्रजनने ब्रह्मा तिष्ठतु ।
पादयोर् विष्णुस्तिष्ठतु ।
हस्तयोर् हरस्तिष्ठतु ।
बाह्वो रिन्द्रस्तिष्ठतु ।
जठरे-ऽअग्निस्तिष्ठतु ।
हृदये शिवस्तिष्ठतु ।
कण्ठे वसवस्तिष्ठन्तु ।
वक्त्रे सरस्वती तिष्ठतु ।
नासिकयोर्-वायुस्तिष्ठतु ।
नयनयोश्-चन्द्रा दित्यौ तिष्ठेताम् ।
कर्णयो रश्विनौ तिष्ठेताम् ।
ललाटे रुद्रास्तिष्ठन्तु ।

मूर्ध्-न्यादित्-यास्तिष्ठन्तु ।
शिरसि महादेवस्तिष्ठतु ।
शिखायां-वाँमदेवास्तिष्ठतु ।
पृष्ठे पिनाकी तिष्ठतु ।
पुरतश्-शूली तिष्ठतु ।
पार्श्व वयोश् शिवा शङ्करौ तिष्ठेताम् ।
सर्वतो वायुस्तिष्ठतु ।
ततो बहिस् सर्वतो-ऽग्निर् ज्वाला माला-परि वृतस्तिष्ठतु ।
सर्वेषु वङ्गेषु सर्वा देवता यथास्थानन्-तिष्ठन्तु ।
मागं रक्षन्तु ।

अग्निर्मे वाचि श्रितः । वाघृदये । हृदय-म्मयि । अहममृते । अमृत-म्ब्रह्मणि ।
वायुर्मे प्राणे श्रितः । प्राणो हृदये । हृदय-म्मयि । अहममृते । अमृत-म्ब्रह्मणि ।
सूर्यो मे चक्षुषि श्रितः । चक्षुर् हृदये । हृदय-म्मयि । अहममृते । अमृत-म्ब्रह्मणि ।
चन्द्रमा मे मनसि श्रितः । मनो हृदये । हृदय-म्मयि । अहममृते । अमृत-म्ब्रह्मणि ।
दिशो मे श्रोत्रे श्रिताः । श्रोत्रगुं हृदये । हृदय-म्मयि । अहममृते । अमृत-म्ब्रह्मणि ।
आपो मे रेतसि श्रिताः । रेतो हृदये । हृदय-म्मयि । अहममृते । अमृत-म्ब्रह्मणि ।
पृथिवी मे शरीरे श्रिता । शरीरगुं हृदये । हृदय-म्मयि । अहममृते । अमृत-म्ब्रह्मणि ।
ओषधि वनस्पतयो मे लोमसु श्रिताः । लोमानि हृदये । हृदय-म्मयि ।
अहममृते । अमृत-म्ब्रह्मणि ।
इन्द्रो मे बले श्रितः । बलगुं हृदये । हृदय-म्मयि । अहममृते । अमृत-म्ब्रह्मणि ।
पर्जन्यो मे मूर्दनि श्रितः । मूर्धा हृदये । हृदय-म्मयि । अहममृते । अमृत-म्ब्रह्मणि ।
ईशानो मे मन्यौ श्रितः । मन्युर् हृदये । हृदय-म्मयि । अहममृते । अमृत-म्ब्रह्मणि ।
आत्मा मं आत्मनि श्रितः । आत्मा हृदये । हृदय-म्मयि ।
अहममृते । अमृत-म्ब्रह्मणि ।
पुनर्म आत्मा पुनरा युगात् । पुनः प्राणः पुनरा कृतमागात् ।

वैश्वानरो रुश्मिभिर् वा वृधानः ।
अन्तस् तिष् ठुत्व मृतस्य गोपाः ॥

अस्य श्री रुद्राध्याय प्रश्न महामन्त्रस्य,
अघोर ऋषिः,
अनुष्टुप्-छन्दः,
सङ्कर्षण मूर्ति स्वरूपो यो-ऽसावादित्यः परमपुरुष-स्स एष रुद्रो देवता ।
नमश् शिवायेति बीजम् ।
शिवत रायेति शक्तिः ।
महा देवा येति कीलकम् ।
श्री साम्ब सदाशिव प्रसाद सिद्ध्यर्थे जपे विनियोगः ॥

ॐ अग्निहोत्रात्मने अङ्गुष्ठाभ्या-न्नमः ।
दर्शपूर्ण मासात्मने तर्जनीभ्या-न्नमः ।
चातुर्मास्यात्मने मध्यमाभ्या-न्नमः ।
निरूढ पशुबन्धात्मने अनामिकाभ्या-न्नमः ।
ज्योतिष्टोमात्मने कनिष्ठिकाभ्या-न्नमः ।
सर्वक्रत्वात्मने करतल करपृष्ठाभ्या-न्नमः ॥

अग्निहोत्रात्मने हृदयाय नमः ।
दर्शपूर्ण मासात्मने शिरसे स्वाहा ।
चातुर्मास्यात्मने शिखायै वषट् ।
निरूढ पशुबन्धात्मने कवचाय हुम् ।
ज्योतिष्टोमात्मने नेत्रत्रयाय वौषट् ।
सर्वक्रत्वात्मने अस्त्राय फट् । भूर्भुवस्सुवरोमिति दिग्बन्धः ॥

ध्यानं

आपाताल-नभस्स्थलान्त-भुवन-ब्रह्माण्ड-माविस्फुरत्-
ज्योति-स्फाटिक-लिङ्ग-मौलि-विलसत्-पूर्णेन्दु-वान्तामृतैः ।
अस्तोकाप्लुत-मेक-मीश-मनिशं रुद्रानु-वाकाञ्जपन्
ध्याये-दीप्सित-सिद्धये ध्रुवपदं-विँप्रो-ऽभिषिञ्चे-च्चिवम् ॥

ब्रह्माण्ड व्याप्तदेहा भसित हिमरुचा भासमाना भुजङ्गैः
कण्ठे कालाः कपर्दाः कलित-शशिकला-श्वण्ड कोदण्ड हस्ताः ।
त्र्यक्षा रुद्राक्षमालाः प्रकटितविभवा-शशाम्भवा मूर्तिभेदाः
रुद्रा-श्रीरुद्रसूक्त-प्रकटितविभवा नः प्रयच्चन्तु सौख्यम् ॥

ओ-ङ्गणानाँ-न्त्वा गुणपतिगं हवामहे कृवि-ङ्कवीनामुपमश्रवस्तमम् ।
ज्येष्ठराज-म्ब्रह्मणा-म्ब्रह्मणस्पद आ नः शृण्वन्नृतिभिस्सीद सादनम् ॥
महागणपतये नमः ॥

श-ज्वं मे मयंश्च मे प्रिय-ज्वं मे-ऽनुकामश्च
मे कामंश्च मे सौमनसश्च मे भद्र-ज्वं मे
श्रेयंश्च मे वस्यंश्च मे यशंश्च मे भगंश्च मे
द्रविण-ज्व मे यन्ता चं मे धर्ता चं मे क्षेमंश्च मे
धृतिंश्च मे विश्वं-ज्व मे महंश्च मे संविच्चं मे
ज्ञात्रं-ज्व मे सूक्ष्मं मे प्रसूक्ष्मं मे सीरं-ज्व मे
लयंश्च मे ऋत-ज्वं मे-ऽमृतं-ज्व मे-ऽयक्ष्म-ज्व
मे-ऽनामयच्च मे जीवातुंश्च मे दीर्घायुत्व-ज्वं
मे-ऽनमित्र-ज्व मे-ऽभयं-ज्व मे सुग-ज्वं मे
शयन-ज्व मे सूषा चं मे सुदिनं-ज्व मे ॥

ॐ शान्ति-शान्ति-शान्तिः ॥

3 श्री रुद्रप्रश्नः - नमकप्रश्नः

ओं नमो भगवते रुद्राय ॥

3.1 ॥ प्रथम अनुवाक ॥

ओं नमस्ते रुद्र मन्यवं उतोत इषवे नमः ।
नमस्ते अस्तु धन्वने बाहुभ्यामुत ते नमः । 1 ।

या त इषुः शिवतमा शिवं बभूवं ते धनुः ।
शिवा शरव्या या तव तया नो रुद्र मृडय । 2 ।

या ते रुद्र शिवा तनूरघोराऽपापकाशिनी ।
तया नस्तनुवा शन्तमया गिरिशन्ताभिचाकशीहि । 3 ।

यामिषुं गिरिशन्त हस्ते बिभर्ष्यस्तवे ।
शिवां गिरित्र तां कुरु मा हिंसीः पुरुषं जगत् । 4 ।

शिवेन वचसा त्वा गिरिशाच्छावदामसि ।
यथा नः सर्वमिज्जगदयक्ष्मगं सुमना असत् । 5 ।

अध्यवोचदधिवक्ता प्रथमो दैव्यो भिषक् ।
अहीगंश्च सर्वाञ्जम्भयन्त्सर्वाश्च यातुधान्यः । 6 ।

अ॒सौ यस्ता॒म्रो अ॒रुण उ॒त ब॒भ्रुः सु॒म॒ङ्गलः ।
ये चे॒माग् रु॒द्रा अ॒भितो॑ दि॒क्षु श्रि॒ताः
स॒हस्र॒शोऽवै॒षाग् हे॒ड ईम॑हे । 7 ।

अ॒सौ यो॑ऽव॒सर्प॑ति॒ नील॑ग्रीवो॒ विलो॑हितः ।
उ॒तैनं॑ गो॒पा अ॒दृश॒न्नदृ॑शन्नुदहा॒र्यः । 8 ।

उ॒तैनं॑ वि॒श्वां भू॒तानि॑ स दृ॒ष्टो मृ॑डयाति नः ।
नमो॑ अस्तु॒ नील॑ग्रीवाय स॒हस्रा॒क्षाय॑ मी॒ढुषे॑ । 9 ।

अथो॑ ये अ॒स्य स॒त्त्वा॒नोऽहं॑ तेभ्यो॑ऽकर॒न्नमः॑ ।
प्रमु॑ञ्च॒ धन्व॑न॒स्त्वमु॒भयो॒रान्नि॑यो॒ज्याम् । 10 ।

याश्च॑ ते हस्त॒ इष॑वः॒ परा॒ ता भ॑गवो वप ।
अ॒व॒तत्य॑ धनु॒स्तव॑ग् स॒हस्रा॒क्ष शते॑षुधे । 11 ।

नि॒शीर्य॑ श॒ल्यानां॑ मु॒खां शि॒वो नः॑ सु॒मना॑ भव ।
विज्यं॑ धनुः॒ कपर्दि॑नो॒ विश॑ल्यो॒ बाण॑वाग् उ॒त । 12 ।

अने॑शन्न॒स्येष॑व आ॒भुर॑स्य निष॒ङ्गथिः॑ ।
या ते॑ हे॒तिर्मी॑ढुष्टम् हस्ते॑ ब॒भूव॑ ते धनुः॑ । 13 ।

तया॑ऽस्मान् वि॒श्वत॑स्त्वम॒यक्ष्मया॑ परि॒ब्भुज॑ ।
नम॑स्ते अ॒स्त्वायु॑धा॒याना॑तताय धृ॒ष्णवे॑ । 14 ।

उ॒भाभ्या॑मु॒त ते॒ नमो॑ बा॒हुभ्या॑ तव॒ धन्व॑ने ।
परि॑ते॒ धन्व॑नो हे॒तिर॒स्मान्मृ॑णव॒क्तु वि॒श्वतः॑ । 15 ।

अथो॒ य इ॑षु॒धिस्तवा॒रे अ॒स्मन्नि॒धेहि॑ तम् ॥ 16 ॥

नम॑स्ते अस्तु भगवन्विश्वेश्वराय महादेवाय
त्र्यम्ब॒काय॑ त्रिपुरान्त॒काय॑ त्रिकाग्निका॒लाय॑
कालाग्निरु॒द्राय॑ नीलक॒ण्ठाय॑ मृत्युञ्ज॒याय॑
सर्वेश्व॒राय॑ सदाशि॒वाय॑ श्रीमन्महादे॒वाय॑ नमः ॥ 17 ॥

3.2 ॥ द्वितीय अनुवाक ॥

नमो॑ हिरण्यबा॒हवे॑ सेना॒न्ये दि॒शां च॒ पत॑ये॒ नमो॑₁
नमो॑ वृ॒क्षेभ्यो॑ हरि॑केशेभ्यः पशूनां पत॑ये॒ नमो॑₂
नमः॑ स॒स्मिज्जं॑राय॒ त्विषी॑मते पथी॒नां पत॑ये॒ नमो॑₃
नमो॑ ब॒भ्लुशा॑य॒ विव्या॑धिनेऽन्ना॒नां पत॑ये॒ नमो॑₄
नमो॑ हरि॑केशायोपवी॒तिने॑ पु॒ष्टा॒नां पत॑ये॒ नमो॑₅
नमो॑ भ॒वस्य॑ हे॒त्यै जग॑तां पत॑ये॒ नमो॑₆
नमो॑ रु॒द्राया॑तता॒विने॑ क्षे॒त्रा॒णां पत॑ये॒ नमो॑₇
नमः॑ सू॒ताया॑ह॒न्त्याय॑ वना॒नां पत॑ये॒ नमो॑₈
नमो॑ रोहि॑ताय स्थ॒पत॑ये वृ॒क्षा॒णां पत॑ये॒ नमो॑₉
नमो॑ म॒न्त्रि॒णे वा॑णि॒जाय॑ कक्षा॒णां पत॑ये॒ नमो॑₁₀
नमो॑ भुव॑न्तये॒ वारि॑वस्कृ॒तायौष॑धी॒नां पत॑ये॒ नमो॑₁₁
नम॑ उ॒च्चैर्घो॑षायाक्र॒न्दय॑ते पत्ती॒नां पत॑ये॒ नमो॑₁₂
नमः॑ कृ॒त्स्नवी॑ताय॒ धाव॑न्ते सत्त्वं॒नां पत॑ये॒ नमः॑₁₃ ॥ 2 ॥

3.3 ॥ तृतीय अनुवाक ॥

नमः सहमानाय निव्याधिनं आव्याधिनीनां पतये नमो₁
नमः ककुभाय निषङ्गिणे स्तेनानां पतये नमो₂
नमो निषङ्गिणं इषुधिमते तस्कंराणां पतये नमो₃
नमो वज्रंते परिवज्रंते स्तायूनां पतये नमो₄
नमो निचेरवे परिचरायारण्यानां पतये नमो₅
नमः सृकाविभ्यो जिघागंसद्भ्यो मुष्णतां पतये नमो₆
नमोऽसिमद्भ्यो नक्तज्वरंद्भ्यः प्रकृन्तानां पतये नमो₇
नम उष्णीषिणे गिरिचराय कुलुञ्चानां पतये नमो₈
नम इषुमद्भ्यो धन्वाविभ्यश्च वो नमो₉
नम आतन्वानेभ्यः प्रतिदधानेभ्यश्च वो नमो₁₀
नम आयच्छंद्भ्यो विसृजद्भ्यश्च वो नमो₁₁
नमोऽस्यंद्भ्यो विध्यंद्भ्यश्च वो नमो₁₂
नम आसीनेभ्यः शयानेभ्यश्च वो नमो₁₃
नमः स्वपद्भ्यो जाग्रद्भ्यश्च वो नमो₁₄
नमस्तिष्ठंद्भ्यो धावद्भ्यश्च वो नमो₁₅
नमः सभाभ्यः सभापतिभ्यश्च वो नमो₁₆
नमो अश्वेभ्योऽश्वपतिभ्यश्च वो नमः₁₇ ॥ 3 ॥

3.4 ॥ चतुर्थ अनुवाक ॥

नम आव्याधिनीभ्यो विविध्यन्तीभ्यश्च वो नमो₁
नम उगणाभ्यस्तृगंहतीभ्यश्च वो नमो₂
नमो गृत्सेभ्यो गृत्सपतिभ्यश्च वो नमो₃
नमो व्रातेभ्यो व्रातपतिभ्यश्च वो नमो₄
नमो गुणेभ्यो गुणपतिभ्यश्च वो नमो₅

नमो विरूपेभ्यो विश्वरूपेभ्यश्च वो नमो⁶
नमो महद्भ्यः, क्षुल्लकेभ्यश्च वो नमो⁷
नमो रथिभ्योऽरथेभ्यश्च वो नमो⁸
नमो रथेभ्यो रथपतिभ्यश्च वो नमो⁹
नमः सेनाभ्यः सेनानिभ्यश्च वो नमो¹⁰
नमः, क्षत्तृभ्यः सङ्ग्रहीतृभ्यश्च वो नमो¹¹
नमस्तक्षभ्यो रथकारेभ्यश्च वो नमो¹²
नमः कुलालेभ्यः कुमरिभ्यश्च वो नमो¹³
नमः पुज्जिष्टेभ्यो निषादेभ्यश्च वो नमो¹⁴
नम इषुकृद्भ्यो धन्वकृद्भ्यश्च वो नमो¹⁵
नमो मृगयुभ्यः श्वनिभ्यश्च वो नमो¹⁶
नमः श्वभ्यः श्वपतिभ्यश्च वो नमः¹⁷ ॥ 4 ॥

3.5 ॥ पञ्चम अनुवाक ॥

नमो भुवाय च रुद्राय च¹
नमः शर्वाय च पशुपतये च²
नमो नीलंग्रीवाय च शित्तिकण्ठाय च³
नमः कपर्दिने च व्युप्तकेशाय च⁴
नमः सहस्राक्षाय च शतधन्वने च⁵
नमो गिरिशाय च शिपिविष्टाय च⁶
नमो मीढुष्टमाय चेषुमते च⁷
नमो ह्रस्वाय च वामनाय च⁸
नमो बृहते च वर्षीयसे च⁹
नमो वृद्धाय च संवृध्वने च¹⁰
नमो अग्रियाय च प्रथमाय च¹¹

नमं आ॒शवे॑ चाजि॒राय॑ च॒₁₂
नमः॑ शीघ्रि॑याय च॒ शी॒भ्याय॑ च॒₁₃
नमं ऊ॒र्म्याय॑ चावस्व॒न्याय॑ च॒₁₄
नमः॑ स्रोत॒स्याय॑ च॒ द्वी॒प्याय॑ च॒₁₅ ॥ 5 ॥

3.6 ॥ षष्ठम अनुवाक ॥

नमो॑ ज्ये॒ष्ठाय॑ च कनि॒ष्ठाय॑ च॒₁
नमः॑ पूर्॒वजाय॑ चाप॒रजाय॑ च॒₂
नमो॑ मध्य॒माय॑ चापग॒ल्भाय॑ च॒₃
नमो॑ जघ॒न्याय॑ च॒ बु॒ध्नि॑याय च॒₄
नमः॑ सो॒भ्याय॑ च॒ प्र॒ति॒स॒र्याय॑ च॒₅
नमो॑ या॒म्याय॑ च॒ क्षे॒म्याय॑ च॒₆
नमं उ॒र्व॒र्याय॑ च॒ ख॒ल्याय॑ च॒₇
नमः॑ श्लो॒क्याय॑ चाऽवसा॒न्याय॑ च॒₈
नमो॑ व॒न्याय॑ च॒ क॒क्ष्याय॑ च॒₉
नमः॑ श्र॒वाय॑ च॒ प्र॒ति॒श्र॒वाय॑ च॒₁₀
नमं आ॒शु॒षे॒णाय॑ चा॒शु॒र॒थाय॑ च॒₁₁
नमः॑ शू॒राय॑ चाव॒भि॒न्द॒ते च॒₁₂
नमो॑ व॒र्मि॒णे च॒ व॒रू॒थि॒ने च॒₁₃
नमो॑ बि॒ल्मि॒ने च॒ क॒व॒चि॒ने च॒₁₄
नमः॑ श्रु॒ताय॑ च॒ श्रु॒त॒से॒नाय॑ च॒₁₅ ॥ 6 ॥

3.7 ॥ सप्तम अनुवाक ॥

नमो॑ दु॒न्दु॒भ्या॑य चा॒ह॒न॒न्या॑य च॒₁
नमो॑ धृ॒ष्ण॒वे॑ च प्र॒मृ॒शाय॑ च॒₂
नमो॑ दू॒ताय॑ च प्र॒हि॒ताय॑ च॒₃
नमो॑ नि॒ष॒ङ्गि॒णे॑ चे॒षु॒धि॒मते॑ च॒₄
नम॑स्ती॒क्ष्णेष॑वे चा॒यु॒धिने॑ च॒₅
नमः॑ स्वा॒यु॒धाय॑ च सु॒ध॒न्व॑ने च॒₆
नमः॑ सु॒त्याय॑ च प॒थ्याय॑ च॒₇
नमः॑ का॒ट्या॑य च नी॒प्या॑य च॒₈
नमः॑ सू॒द्याय॑ च सर॒स्याय॑ च॒₉
नमो॑ ना॒द्याय॑ च वै॒श॒न्ताय॑ च॒₁₀
नमः॑ कू॒प्या॑य चा॒व॒ट्या॑य च॒₁₁
नमो॑ व॒र्ष्या॑य चा॒व॒र्ष्या॑य च॒₁₂
नमो॑ मे॒घ्या॑य च वि॒द्यु॒त्याय॑ च॒₁₃
नम॑ ई॒ध्रिया॑य चा॒त॒प्या॑य च॒₁₄
नमो॑ वा॒त्याय॑ च रे॒ष्मि॑याय च॒₁₅
नमो॑ वा॒स्त॒व्या॑य च वा॒स्तु पा॑य च॒₁₆ ॥ 7 ॥

3.8 ॥ अष्टम अनुवाक ॥

नमः॑ सो॒माय॑ च रु॒द्राय॑ च॒₁
नम॑स्ता॒म्राय॑ चा॒रु॒णाय॑ च॒₂
नमः॑ श॒ङ्गाय॑ च प॒शु॒प॒तये॑ च॒₃
नम॑ उ॒ग्राय॑ च भी॒माय॑ च॒₄
नमो॑ अ॒ग्रे॒व॒धाय॑ च दू॒रे॒व॒धाय॑ च॒₅
नमो॑ ह॒न्त्रे॑ च ह॒नी॒य॑से च॒₆

नमो वृक्षेभ्यो हरिकेशेभ्यो⁷
नमस्ताराय नमश्शम्भवे च मयोभवे च⁸
नमः शङ्कराय च मयस्कराय च⁹
नमः शिवाय च शिवतराय च¹⁰
नमस्तीर्थाय च कूल्याय च¹¹
नमः पार्याय चावार्याय च¹²
नमः प्रतरणाय चोत्तरणाय च¹³
नम आतार्याय चालाद्याय च¹⁴
नमः शष्प्याय च फेन्याय च¹⁵
नमः सिकृत्याय च प्रवाह्याय च¹⁶ ॥ 8 ॥

3.9 ॥ नवम अनुवाक ॥

नम इरिण्याय च प्रपृथ्याय च¹
नमः किङ्शिलाय च क्षयणाय च²
नमः कपर्दिने च पुलस्तये च³
नमो गोष्ठ्याय च गृह्याय च⁴
नमस्तल्प्याय च गेह्याय च⁵
नमः काट्याय च गह्वरेष्ठाय च⁶
नमो हृदय्याय च निवेष्याय च⁷
नमः पाङ्गु सव्याय च रजस्याय च⁸
नमः शुष्क्याय च हरित्याय च⁹
नमो लोप्याय चोलप्याय च¹⁰
नम ऊर्व्याय च सूर्म्याय च¹¹
नमः पुण्याय च पर्णशृङ्गाय च¹²
नमोऽपगुरमाणाय चाभिघ्नते च¹³

नमं आखिखदते चं प्रखिखदते च¹⁴
नमो वः किरिकेभ्यो देवानागुं हृदयेभ्यो¹⁵
नमो विक्षीणकेभ्यो नमो विचिन्वत्केभ्यो¹⁶
नमं आनिर् : 17॥9॥

3.10 ॥ दशम अनुवाक ॥

द्रापे अन्धंसस्पते दरिद्रन्नीललोहित ।
एषां पुरुषाणामेषां पशूनां मा भेरमाऽरो
मो एषां किञ्चनाममत् । 1 ।

या ते रुद्र शिवा तनूः शिवा विश्वाहंभेषजी ।
शिवा रुद्रस्यं भेषजी तयां नो मृड जीवसे । 2 ।

इमागं रुद्राय तवसे कपर्दिने
क्षयद्वीराय प्रभरामहे मृतिम् ।
यथा नः शमसद्विपदे चतुष्पदे
विश्वं पुष्टं ग्रामे अस्मिन्ननातुरम् । 3 ।

मृडा नो रुद्रोत नो मयस्कृधि
क्षयद्वीराय नमसा विधेम ते ।
यच्छं च योश्च मनुरायजे
पिता तदश्याम तव रुद्र प्रणीतौ । 4 ।

मा नो महान्तमुत मा नो अर्भकं
मा न उक्षन्तमुत मा न उक्षितम् ।

मा नोऽवधीः पितरं मोत मातरं
प्रिया मा नस्तनुवो रुद्र रीरिषः । 5 ।

मा नस्तोके तनये मा न आयुषि
मा नो गोषु मा नो अश्वेषु रीरिषः ।
वीरान्मा नो रुद्र भामितोऽवधीर्हविष्मन्तो
नमसा विधेम ते । 6 ।

आरात्ते गोघ्न उत पूरुषघ्ने क्षयद्वीराय
सुम्नस्मे ते अस्तु ।
रक्षां च नो अधिं च देव ब्रूह्यधां च नः
शर्म यच्छ द्विबर्हाः । 7 ।

स्तुहि श्रुतं गर्तसदं युवानं मृगन्न
भीममुपहत्नुमुग्रम् ।
मृडा जरित्रे रुद्र स्तवानो अन्यन्ते
अस्मन्निवपन्तु सेनाः । 8 ।

परिणो रुद्रस्य हेतिर्वृणक्तु परि त्वेषस्य
दुर्मति रंघायोः ।
अवं स्थिरा मघवद्भ्यस्तनुष्व मीढ्वंस्तोकाय
तनयाय मृडय । 9 ।

मीढुष्टम् शिवंतम शिवो नः सुमनां भव ।
परमे वृक्ष आयुधन्निधाय कृत्तिं वसान्
आचर पिनाकं बिभ्रदागंहि । 10 ।

विकिरिद् विलोहित नमस्ते अस्तु भगवः ।
यास्ते सहस्रगं हेतयोन्यमस्मन्निवंपन्तु ताः । 11

सहस्राणि सहस्रधा बाहुवोस्तव हेतयः ।
तासामीशानो भगवः पराचीना मुखा कृधि ॥ 12 ॥

3.11 ॥ एकादश अनुवाक ॥

सहस्राणि सहस्रशो ये रुद्रा अधि भूम्याम् ।
तेषागं सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि । 1 ।

अस्मिन्महत्त्यर्णवेऽन्तरिक्षे भुवा अधि ।
नीलंग्रीवाः शितिकण्ठाः शर्वा अधः क्षमाचराः ।
नीलंग्रीवाः शितिकण्ठा दिवगं रुद्रा उपश्रिताः ।
ये वृक्षेषु सस्पिज्जरा नीलंग्रीवा विलोहिताः ।
ये भूतानामधिपतयो विशिखासः कपर्दिनः ।
ये अन्नैषु विविध्यन्ति पात्रेषु पिबन्तो जनान् ।
ये पथां पथिरक्षय ऐलबृदा यव्युधः ।
ये तीर्थानि प्रचरन्ति सृकावन्तो निषङ्गिणः ।
य एतावन्तश्च भूयागंसश्च दिशो रुद्रा वितस्थिरे ।
तेषागं सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि । 2 ।

नमो रुद्रेभ्यो ये पृथिव्यां येऽन्तरिक्षे ये दिवि
येषामन्नं वातो वरुषमिषं वस्तेभ्यो दश प्राचीर्दश
दक्षिणा दश

प्र॒तीची॒र्दशोदी॑ची॒र्दशो॒र्ध्वास्ते॒भ्यो नम॑स्ते नो
मृ॒डयन्तु॑ ते यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो द्वेष्टि तं
वो ज॒म्भे द॑धामि ॥ 3 ॥

3.12 Epilogue

त्र्य॑म्बकं यजामहे सुग॒न्धिं पु॑ष्टिव॒र्धनम् ।
उ॒र्वा॒रु॒कमि॑व॒ बन्ध॑नान्मृत्यो॒र्मुक्षी॑य॒ माऽमृता॑त् । 1 ।

यो रु॒द्रो अ॒ग्नौ यो अ॒प्सु य ओष॑धीषु यो रु॒द्रो
विश्वा॒ भुव॑ना वि॒वेश॒ तस्मै॑ रु॒द्राय॑ नमो॑ अस्तु । 2 ।

तमुं॑ षु॒हि यः स्वि॒षुः सु॑धन्वा
यो विश्व॑स्य॒ क्षय॑न्ति भेष॒जस्य॑ ।
यक्ष्वा॑म॒हे सौ॑म॒न॒साय॑ रु॒द्रं
नमो॑भिर्दे॒वम॑सुरं दुवस्य । 3 ।

अ॒यं मे॒ हस्तो॑ भग॑वान॒यं मे॒ भग॑वत्तरः ।
अ॒यं मे॑ वि॒श्वभे॑षजोऽय॒गं शि॒वाभि॑मर्शनः । 4 ।

ये ते॑ स॒हस्रं॑म॒युतं॑ पाशा॒ मृत्यो॑ म॒र्त्याय॑ हन्त॑वे ।
तान् य॒ज्ञस्य॑ मा॒यया॑ सर्वा॒नव॑यजामहे ।
मृ॒त्यवे॒ स्वाहा॑ मृ॒त्यवे॒ स्वाहा॑ ।
ओं नमो॑ भगवते रु॒द्राय॑ वि॒ष्णवे॑ मृत्यु॑र्मे पा॒हि ॥ 5 ॥

प्रा॒णानां॑ ग्रन्थि॒रसि॑ रु॒द्रो मां॑ वि॒शान्त॑कः ।

तेनान्नेनाप्यायस्व । सदाशिवोम् ॥ 6 ॥

ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

4 ॥ श्री रुद्रप्रश्नः - चमकप्रश्नः ॥

4.1 ॥ प्रथम अनुवाक ॥

ओं अग्नाविष्णू सृजोषसेमा वर्धन्तु वां गिरः ।
द्युम्नैर्वार्जैर्भिरागतम् ।

वाजंश्च मे प्रसवश्च मे प्रयंतिश्च मे प्रसिंतिश्च मे
धीतिश्च मे क्रतुंश्च मे स्वरंश्च मे श्लोकंश्च मे
श्रावश्च मे श्रुतिंश्च मे ज्योतिंश्च मे सुवंश्च मे
प्राणश्च मेऽपानश्च मे व्यानश्च मेऽसुंश्च मे
चित्तं च म आधीतं च मे वाक्च मे मनश्च मे
चक्षुंश्च मे श्रोत्रं च मे दक्षंश्च मे बलं च म
ओजंश्च मे सहंश्च म आयुंश्च मे जरा च म
आत्मा च मे तनूश्च मे शर्म च मे वर्म च
मेऽङ्गानि च मेऽस्थानि च मे परूग्ंषि च मे
शरीराणि च मे ॥ 1 ॥

4.2 ॥ द्वितीय अनुवाक ॥

ज्यैष्ठ्यं च म आधिपत्यं च मे मन्युश्च मे
भामंश्च मेऽमंश्च मेऽम्भंश्च मे जेमा च मे

महि॒मा च॑ मे वरि॒मा च॑ मे प्रथि॒मा च॑ मे
व॒र्ष्मा च॑ मे द्राघु॒या च॑ मे वृ॒द्धं च॑ मे
वृ॒द्धिंश्च॑ मे स॒त्यं च॑ मे श्र॒द्धा च॑ मे जग॑च्च मे
धनं॑ च मे वशं॑श्च मे त्विषिं॑श्च मे क्री॒डा च॑ मे
मोदं॑श्च मे जा॒तं च॑ मे जनि॑ष्यमाणं च मे
सू॒क्तं च॑ मे सुकृ॑तं च मे वि॒त्तं च॑ मे
वेद्यं॑ च मे भू॒तं च॑ मे भवि॑ष्यच्च मे
सु॒गं च॑ मे सु॒पथं॑ च म ऋ॒द्धं च॑ म
ऋ॒द्धिंश्च॑ मे क्लृ॒प्तं च॑ मे क्लृ॒प्तिंश्च॑ मे
म॒तिश्च॑ मे सु॒म॒तिश्च॑ मे ॥ 2 ॥

4.3 ॥ तृतीय अनुवाक ॥

शं च॑ मे मयं॑श्च मे प्रि॒यं च॑ मेऽनु॒का॒मश्च॑ मे
का॒मंश्च॑ मे सौम॒न॒सश्च॑ मे भ॒द्रं च॑ मे श्रेयं॑श्च मे
वस्यं॑श्च मे यशं॑श्च मे भगं॑श्च मे द्रवि॑णं च मे
य॒न्ता च॑ मे ध॒र्ता च॑ मे क्षे॒मंश्च॑ मे धृ॒तिंश्च॑ मे
वि॒श्वं च॑ मे महं॑श्च मे सं॒वि॒च्चं मे ज्ञा॒त्रं च॑ मे
सू॒श्च मे प्र॒सू॒श्च मे सी॒रं च॑ मे ल॒यश्च॑ म
ऋ॒तं च॑ मेऽमृ॑तं च मेऽय॒क्ष्मं च॑
मेऽना॑मयच्च मे जी॒वातुं॑श्च मे दी॒र्घायु॑त्वं च
मेऽन॑मित्रं च मेऽभ॑यं च मे सु॒गं च॑ मे
शय॑नं च मे सू॒षा च॑ मे सु॒दिनं॑ च मे ॥ 3 ॥

4.4 ॥ चतुर्थ अनुवाक ॥

ऊर्क्च॑ मे सू॒नृतां॑ च मे॒ पय॑श्च मे॒ रस॑श्च मे
घृ॒तं च॑ मे॒ मधु॑ च मे॒ सग्धि॑श्च मे॒ सपी॑तिश्च मे
कृ॒षिश्च॑ मे॒ वृष्टि॑श्च मे॒ जैत्रं॑ च म॒ औद्भि॑द्यं च मे
र॒यिश्च॑ मे॒ राय॑श्च मे॒ पुष्टं॑ च॒ मे पुष्टि॑श्च मे
वि॒भु च॑ मे॒ प्र॒भु च॑ मे॒ ब॒हु च॑ मे॒ भूय॑श्च मे
पू॒र्णं च॑ मे॒ पू॒र्णत॑रं च॒ मेऽक्षि॑तिश्च मे
कू॒य॑वाश्च मेऽन्नं॑ च॒ मेऽक्षु॑च्च मे॒ व्री॒हय॑श्च मे
यवा॑श्च मे॒ माषा॑श्च मे॒ तिला॑श्च मे॒ मुद्गा॑श्च मे
ख॒ल्वा॑श्च मे॒ गो॒धूमा॑श्च मे॒ म॒सुरा॑श्च मे
प्रि॒यङ्ग॑वश्च मे॒ऽण॑वश्च मे॒ श्या॒मका॑श्च मे
नी॒वारा॑श्च मे ॥ 4 ॥

4.5 ॥ पञ्चम अनुवाक ॥

अ॒श्मां च॑ मे॒ मृत्ति॑का च मे॒ गि॒रय॑श्च मे॒ पर्व॑ताश्च मे॒
सि॒कंता॑श्च मे॒ वन॑स्पत॑यश्च मे॒ हिर॑ण्यं च॒
मेऽय॑श्च मे॒ सीसं॑ च॒ मे त्र॑पुंश्च मे॒ श्या॒मं च॑ मे
लो॒हं च॑ मे॒ऽग्नि॑श्च म॒ आप॑श्च मे॒ वी॒रुध॑श्च म॒
ओष॑धयश्च मे॒ कृ॒ष्टप॑च्यं च॒ मेऽकृ॑ष्टप॑च्यं च॒ मे
ग्रा॒म्याश्च॑ मे॒ प॒शवं॑ आ॒र॒ण्याश्च॑ य॒ज्ञेन॑ कल्पन्तां
वि॒त्तं च॑ मे॒ वि॒त्ति॑श्च मे॒ भू॒तं च॑ मे॒ भू॒ति॑श्च मे॒
वसु॑ च॒ मे वस॑तिश्च मे॒ कर्म॑ च॒ मे शक्ति॑श्च
मेऽर्थ॑श्च म॒ ए॒मंश्च॑ म॒ इति॑श्च मे॒ गति॑श्च मे ॥ 5 ॥

4.6 ॥ षष्ठम अनुवाक ॥

अग्निश्च म इन्द्रश्च मे सोमश्च म इन्द्रश्च मे
सविता च म इन्द्रश्च मे सरस्वती च म इन्द्रश्च मे
पूषा च म इन्द्रश्च मे बृहस्पतिश्च म इन्द्रश्च मे
मित्रश्च म इन्द्रश्च मे वरुणश्च म इन्द्रश्च मे
त्वष्टा च म इन्द्रश्च मे धाता च म इन्द्रश्च मे
विष्णुश्च म इन्द्रश्च मेऽश्विनौ च म इन्द्रश्च मे
मरुतश्च म इन्द्रश्च मे विश्वे च मे देवा इन्द्रश्च मे
पृथिवी च म इन्द्रश्च मेऽन्तरिक्षं च म इन्द्रश्च मे
द्यौश्च म इन्द्रश्च मे दिशश्च म इन्द्रश्च मे
मूर्धा च म इन्द्रश्च मे प्रजापतिश्च म इन्द्रश्च मे ॥ 6 ॥

4.7 ॥ सप्तम अनुवाक ॥

अगंशुश्च मे रश्मिश्च मेऽदाभ्यश्च मेऽधिपतिश्च म
उपागंशुश्च मेऽन्तर्यामिश्च म ऐन्द्रवायवश्च मे
मैत्रावरुणश्च म आश्विनश्च मे प्रतिप्रस्थानश्च मे
शुक्रश्च मे मन्थी च म आग्रयणश्च मे वैश्वदेवश्च मे
ध्रुवश्च मे वैश्वानरश्च म ऋतुग्रहाश्च
मेऽतिग्राह्याश्च म ऐन्द्राग्नश्च मे वैश्वदेवश्च मे
मरुत्वतीयाश्च मे माहेन्द्रश्च म आदित्यश्च मे
सावित्रश्च मे सारस्वतश्च मे पौष्णश्च मे
पात्नीवतश्च मे हारियोजनश्च मे ॥ 7 ॥

4.8 ॥ अष्टम अनुवाक ॥

इ॒ध्मश्च॑ मे ब॒र्हिश्च॑ मे वेदि॑श्च मे धिष्णि॑याश्च मे
स्रुच॑श्च मे चम॒साश्च॑ मे ग्रावा॑णश्च मे स्वर॑वश्च म
उपर॒वाश्च॑ मेऽधि॒षव॑णे च मे द्रोणकल॒शश्च॑ मे
वाय॒व्यानि॑ च मे पूत॒भृच्च॑ म आधव॒नीय॑श्च म
आग्नी॑ध्रं च मे हवि॒र्धानं॑ च मे गृहा॑श्च मे
सद॑श्च मे पुरो॒डाशा॑श्च मे पच॒ताश्च॑
मेऽव॒भृथ॑श्च मे स्वगाका॒रश्च॑ मे ॥ 8 ॥

4.9 ॥ नवम अनुवाक ॥

अ॒ग्निश्च॑ मे घ॒र्मश्च॑ मेऽर्क॑श्च मे सूर्य॑श्च मे
प्रा॒णश्च॑ मेऽश्व॑मेधश्च मे पृथि॒वी च॑ मेऽदि॑तिश्च मे
दि॒तिश्च॑ मे द्यौश्च॑ मे शक्क्व॑रीरङ्गुल॑यो दिश॑श्च मे
य॒ज्ञेन॑ कल्पन्ता॒मृक्च॑ मे सामं॑ च मे स्तोमं॑श्च मे
यजुं॑श्च मे दी॒क्षा च॑ मे तप॑श्च म ऋ॒तुश्च॑ मे
व्र॒तं च॑ मेऽहो॒रात्रयो॑र्वृष्ट्या बृ॒हद्रथ॑न्तरे च॑ मे
य॒ज्ञेन॑ कल्पेताम् ॥ 9 ॥

4.10 ॥ दशम अनुवाक ॥

गर्भा॑श्च मे व॒त्साश्च॑ मे त्र्यवि॑श्च मे त्र्य॒वी च॑ मे
दि॒त्य॒वाट् च॑ मे दि॒त्यौही॑ च॑ मे प॒ञ्चा॒विश्च॑ मे
प॒ञ्चा॒वी च॑ मे त्रि॒व॒त्सश्च॑ मे त्रि॒व॒त्सा च॑ मे
तु॒र्य॒वाट् च॑ मे तु॒र्यौही॑ च॑ मे प॒ष्ठ॒वाट् च॑ मे

प॒ष्ठौही च॑ म॒ उ॒क्षा च॑ मे व॒शा च॑ म॒ ऋ॒षभ॑श्च॒ मे
वे॒ह॒च्च॑ मेऽन॒ड्वा॒ज्च॑ मे धे॒नुश्च॑ म॒
आयु॑र्य॒ज्ञेन॑ कल्पतां प्रा॒णो य॒ज्ञेन॑ कल्पतामपा॒नो
य॒ज्ञेन॑ कल्पतां व्या॒नो य॒ज्ञेन॑ कल्पतां
चक्षु॑र्य॒ज्ञेन॑ कल्पता॒ग् श्रोत्रं॑ य॒ज्ञेन॑ कल्पतां
मनो॑ य॒ज्ञेन॑ कल्पतां वा॒ग्य॒ज्ञेन॑ कल्पतामा॒त्मा
य॒ज्ञेन॑ कल्पतां य॒ज्ञो य॒ज्ञेन॑ कल्पताम् ॥ 10 ॥

4.11 ॥ एकादश अनुवाक ॥

एकां च॑ मे ति॒स्रश्च॑ मे॒ प॒ञ्चं च॑ मे स॒प्त च॑ मे॒
न॒वं च॑ म॒ एका॑दश च॒ मे त्रयो॑दश च॒ मे
प॒ञ्चद॑श च॒ मे स॒प्तद॑श च॒ मे न॒वद॑श च॒ म॒
एक॑विं॒शति॑श्च॒ मे त्रयो॑विं॒शति॑श्च॒ मे
प॒ञ्चविं॑शतिश्च॒ मे स॒प्तविं॑शतिश्च॒ मे न॒वविं॑शतिश्च॒ म॒
एक॑त्रिं॒शच्च॑ मे॒ त्रय॑स्त्रिं॒शच्च॑ मे॒ चत॑स्रश्च॒
मेऽष्टौ च॑ मे॒ द्वाद॑श च॒ मे षोड॑श च॒ मे
विं॒शति॑श्च॒ मे चतु॑र्विं॒शति॑श्च॒ मेऽष्टा॑विं॒शति॑श्च॒ मे
द्वा॒त्रिं॒शच्च॑ मे॒ षट्त्रिं॑शच्च॒ मे च॒त्वारि॑गुं॒शच्च॑ मे॒
चतु॑श्च॒त्वारि॑गुं॒शच्च॑ मे॒ऽष्टा॑च॒त्वारि॑गुं॒शच्च॑ मे॒ वाज॑श्च॒
प्रस॑वश्चा॒पिज॑श्च॒ क्रतु॑श्च॒ सुव॑श्च॒ मूर्धा च॒
व्यश्रि॑यश्चान्त्याय॒नश्चान्त्य॑श्च॒ भौव॑नश्च॒
भुव॑न॒श्चाधि॑पतिश्च ॥ 11 ॥

ओं इ॒डां दे॒व॒ह॒र्मनु॑र्य॒ज्ञनी॑र्ब॒हस्प॑तिरु॒क्थाम॑दानि
शग॑ंसि॒षद्वि॑श्वे॒दे॒वाः सू॑क्त्वा॒चः पृथि॑वीमा॒त॒र्मा मां

हिं॒ग्सी॒र्मधुं॑ म॒निष्ये॑ मधुं॑ ज॒निष्ये॑ मधुं॑ वक्ष्यामि
मधुं॑ वदिष्यामि॒ मधु॑मतीं दे॒वेभ्यो॑ वाचमुद्यासग्
शुश्रू॑षेण्यां॒ मनु॑ष्येभ्य॒स्तं मां दे॒वा अ॑वन्तु
शो॒भायै॑ पि॒तरोऽनु॑मदन्तु ॥

ओं शान्तिः॒ शान्तिः॒ शान्तिः॑ ॥

5 श्रीरुद्रनाम त्रिशती

नमो॑ हि॒र॒ण्य॒बा॒हवे॑ नमः॑ । से॒ना॒न्ये॑ नमः॑ ।
दि॒शां च॑ प॒तये॑ नमः॑ । नमो॑ वृ॒क्षे॒भ्यो॑ नमः॑ ।
ह॒रि॒केशे॒भ्यो॑ नमः॑ । प॒शूनां॑ प॒तये॑ नमः॑ ।
नमः॑ स॒स्पि॒ज्ज॒राय॑ नमः॑ । त्वि॒षी॑म॒ते नमः॑ ।
प॒थी॒नां प॒तये॑ नमः॑ । नमो॑ ब॒भ्रु॒शाय॑ नमः॑ ।
वि॒व्या॒धिने॑ नमः॑ । अ॒न्ना॒नां प॒तये॑ नमः॑ ।
नमो॑ ह॒रि॒केशाय॑ नमः॑ । उ॒प॒वी॒तिने॑ नमः॑ ।
पु॒ष्टा॒नां प॒तये॑ नमः॑ । नमो॑ भ॒व॒स्य॑ हे॒त्यै नमः॑ ।
जग॑तां प॒तये॑ नमः॑ । नमो॑ रु॒द्राय॑ नमः॑ ।
आ॒त॒ ता॒विने॑ नमः॑ । क्षे॒त्रा॒णां प॒तये॑ नमः॑ ।
नमः॑ सू॒ताय॑ नमः॑ । **अ॒ह॒न्त्याय॑** नमः॑ ।
व॒ना॒नां प॒तये॑ नमः॑ । नमो॑ रोहि॑ताय॑ नमः॑ ।
स्थ॒प॒तये॑ नमः॑ । वृ॒क्षा॒णां प॒तये॑ नमः॑ ।
नमो॑ म॒न्त्रि॒णे नमः॑ । वा॒णि॒जाय॑ नमः॑ ।
क॒क्षा॒णां प॒तये॑ नमः॑ । नमो॑ भुव॑न्तये॑ नमः॑ ।
वा॒रि॒व॒स्कृ॒ताय॑ नमः॑ । ओष॑धी॒नां प॒तये॑ नमः॑ ।

नमं उच्चैर्घोषाय नमः । आक्रन्दयते नमः ।
पृत्तीनाम् पतये नमः । नमः कृत्स्नवीताय नमः ।
धावते नमः । सत्त्वंनां पतये नमः ॥

नमः सहमानाय नमः । निव्याधिने नमः ।
आव्याधि नीनां पतये नमः । नमः ककुभाय नमः ।
निषंगिणे नमः । स्तेनानां पतये नमः ।
नमो निषङ्गिणे नमः । इषुधिमते नमः ।
तस्कराणां पतये नमः । नमो वञ्चते नमः ।
परिवञ्चते नमः । स्तायूनां पतये नमः ।
नमो निचेरवे नमः । परिचराय नमः ।
अरण्यानां पतये नमः । नमः सृकाविभ्यो नमः ।
जिघांसद्भ्यो नमः । मुष्णतां पतये नमः ।
नमोऽसिमद्भ्यो नमः । नक्तञ् चरद्भ्यो नमः ।
प्रकृन्तानां पतये नमः । नम उष्णीषिणे नमः ।
गिरिचराय नमः । कुलुंचानां पतये नमः ।

नम इषुमद्भ्यो नमः । धन्वाविभ्यश्च नमः । वो नमः ।
नम आतन्वानेभ्यो नमः । प्रतिदधानेभ्यश्च नमः । वो नमः ।
नम आयच्छद्भ्यो नमः । विसृजद्भ्यश्च नमः । वो नमः ।
नमोऽस् यद्भ्यो नमः । विध्यद्भ्यश्च नमः । वो नमः ।
नम आसीनेभ्यो नमः । शयानेभ्यश्च नमः । वो नमः ।
नमः स्वपद्भ्यो नमः । जाग्रद्भ्यश्च नमः । वो नमः ।
नमस्तिष्ठद्भ्यो नमः । धावद्भ्यश्च नमः । वो नमः ।
नमस्सभाभ्यो नमः । सभापतिभ्यश्च नमः । वो नमः ।
नमो अश्वेभ्यो नमः । अश्वपतिभ्यश्च नमः । वो नमः ।

नमं आव्युधिनींभ्यो नमः । विविध्यन्तीभ्यश्च नमः । वो नमः ।
नम उगणाभ्यो नमः । तृहतीभ्यश्च नमः । वो नमः ।
नमो गृत्सेभ्यो नमः । गृत्सपतिभ्यश्च नमः । वो नमः ।
नमो व्रातेभ्यो नमः । व्रातपतिभ्यश्च नमः । वो नमः ।
नमो गुणेभ्यो नमः । गुणपतिभ्यश्च नमः । वो नमः ।

नमो विरूपेभ्यो नमः । विश्वरूपेभ्यश्च नमः । वो नमः ।
नमो महद्भ्यो नमः । क्षुल्लकेभ्यश्च नमः । वो नमः ।
नमो रथिभ्यो नमः । अरथेभ्यश्च नमः । वो नमः ।
नमो रथेभ्यो नमः । रथपतिभ्यश्च नमः । वो नमः ।
नमस्सेनाभ्यो नमः । सेनानिभ्यश्च नमः । वो नमः ।
नमः क्षत्तृभ्यो नमः । संग्रहीतृभ्यश्च नमः । वो नमः ।
नमस्तक्षभ्यो नमः । रथकारेभ्यश्च नमः । वो नमः ।
नमः कुलालेभ्यो नमः । कुमरिभ्यश्च नमः । वो नमः ।
नमः पुंजिष्टेभ्यो नमः । निषादेभ्यश्च नमः । वो नमः ।
नम इषुकृद्भ्यो नमः । धन्वकृद्भ्यश्च नमः । वो नमः ।
नमो मृगयुभ्यो नमः । श्वनिभ्यश्च नमः । वो नमः ।
नमः श्वभ्यो नमः । श्वपतिभ्यश्च नमः । वो नमः ।

नमो भुवाय च नमः । रुद्राय च नमः ।
नमश्शर्वाय च नमः । पशुपतये च नमः ।
नमो नीलग्रीवाय च नमः । शितिकण्ठाय च नमः ।
नमः कपर्दिने च नमः । **व्युप्त** केशाय च नमः ।
नमस्सहस्राक्षाय च नमः । शतधन्वने च नमः ।
नमो गिरिशाय च नमः । शिपिविष्टाय च नमः ।

नमो मीढुष्टमाय च नमः । इषुमते च नमः ।
नमो ह्रस्वाय च नमः । वामनाय च नमः ।
नमो बृहते च नमः । वर्षीयसे च नमः ।
नमो वृद्धाय च नमः । संवृध्वने च नमः ।
नमो, अग्रियाय च नमः । प्रथमाय च नमः ।
नम आशवे च नमः । **अजिराय** च नमः ।
नमः शीघ्रियाय च नमः । शीभ्याय च नमः ।
नम ऊर्म्याय च नमः । अवस्वन्याय च नमः ।
नमः स्त्रो तस्याय च नमः । द्वीप्याय च नमः ।

नमो ज्येष्ठाय च नमः । कनिष्ठाय च नमः ।
नमः पूर्वजाय च नमः । अपरजाय च नमः ।
नमो मध्यमाय च नमः । अपगल्भाय च नमः ।
नमो जघन्याय च नमः । बुध्नियाय च नमः ।
नमः सोभ्याय च नमः । प्रतिसूर्याय च नमः ।
नमो याम्याय च नमः । क्षेम्याय च नमः ।
नम उर्वर्याय च नमः । खल्याय च नमः ।
नमः श्लोक्याय च नमः । अवसान्याय च नमः ।
नमो वन्याय च नमः । कक्ष्याय च नमः ।
नमः श्रवाय च नमः । प्रतिश्रवाय च नमः ।
नम आशुषेणाय च नमः । आशुरंथाय च नमः ।
नमः शूराय च नमः । अव भिन्दते च नमः ।
नमो वर्मिणे च नमः । वरूथिने च नमः ।
नमो बिल्मिने च नमः । कवचिने च नमः ।
नमश्श्रुताय च नमः । श्रुतसेनाय च नमः ।

नमो॑ दु॒न्दु॒भ्या॑य च॒ नमः॑ । आ॒ह॒न॒न्या॑य च॒ नमः॑ ।
नमो॑ धृ॒ष्णवे॑ च॒ नमः॑ । प्र॒मृ॒शाय॑ च॒ नमः॑ ।
नमो॑ दू॒ताय॑ च॒ नमः॑ । प्र॒हि॒ताय॑ च॒ नमः॑ ।
नमो॑ नि॒ष॒ङ्गि॒णे॑ च॒ नमः॑ । इ॒षु॒धि॒मते॑ च॒ नमः॑ ।
नम॑स्ती॒क्ष्णेष॑वे च॒ नमः॑ । आ॒यु॒धिने॑ च॒ नमः॑ ।
नमः॑ स्वा॒ यु॒धाय॑ च॒ नमः॑ । सु॒ध॒न्व॑ने च॒ नमः॑ ।
नमः॑ स्रु॒त्या॑य च॒ नमः॑ । प॒थ्या॑य च॒ नमः॑ ।
नमः॑ का॒ट्या॑य च॒ नमः॑ । नी॒प्या॑य च॒ नमः॑ ।
नम॑स्सू॒द्या॑य च॒ नमः॑ । स॒र॒स्या॑य च॒ नमः॑ ।
नमो॑ ना॒द्याय॑ च॒ नमः॑ । वै॒श॒न्ता॑य च॒ नमः॑ ।
नमः॑ कू॒प्या॑य च॒ नमः॑ । अ॒व॒ट्या॑य च॒ नमः॑ ।
नमो॑ व॒र्ष्या॑य च॒ नमः॑ । अ॒व॒र्ष्या॑य च॒ नमः॑ ।
नमो॑ मे॒घ्या॑य च॒ नमः॑ । वि॒द्यु॒त्या॑य च॒ नमः॑ ।
नम॑ ई॒ध्रिया॑य च॒ नमः॑ । आ॒त॒प्या॑य च॒ नमः॑ ।
नमो॑ वा॒त्या॑य च॒ नमः॑ । रे॒ष्मि॑याय च॒ नमः॑ ।
नमो॑ वा॒स्त॒व्या॑य च॒ नमः॑ । वा॒स्तु॒पाय॑ च॒ नमः॑ ।

नम॑स्सो॒मा॑य च॒ नमः॑ । रु॒द्राय॑ च॒ नमः॑ ।
नम॑स्ता॒म्रा॑य च॒ नमः॑ । अ॒रु॒णाय॑ च॒ नमः॑ ।
नमः॑ श॒ङ्गा॑य च॒ नमः॑ । प॒शु॒प॒त॑ये च॒ नमः॑ ।
नम॑ उ॒ग्रा॑य च॒ नमः॑ । भी॒मा॑य च॒ नमः॑ ।
नमो॑, अ॒ग्रे॒व॒धा॑य च॒ नमः॑ । दू॒रे॒व॒धा॑य च॒ नमः॑ ।
नमो॑ ह॒न्त्रे॑ च॒ नमः॑ । ह॒नी॑यसे च॒ नमः॑ ।
नमो॑ वृ॒क्षे॒भ्यो॑ नमः॑ । ह॒रि॑केशे॒भ्यो॑ नमः॑ ।
नम॑स्ता॒रा॑य॒ नमः॑ । नम॑श्शं॒भवे॑ च॒ नमः॑ ।
म॒यो॒भवे॑ च॒ नमः॑ । नम॑श्शं॒करा॑य च॒ नमः॑ ।

म॒य॒स्क॒राय॑ च॒ नमः॑ । नमः॑ शि॒वाय॑ च॒ नमः॑ ।
शि॒वत॑राय च॒ नमः॑ । नम॒स्ती॒र्थाय॑ च॒ नमः॑ ।
कू॒ल्याय॑ च॒ नमः॑ । नमः॑ पा॒र्याय॑ च॒ नमः॑ ।
अ॒वा॒र्याय॑ च॒ नमः॑ । नमः॑ प्र॒तर॑णाय च॒ नमः॑ ।
उ॒त्तर॑णाय च॒ नमः॑ । नम॑ आ॒ता॒र्याय॑ च॒ नमः॑ ।
आ॒ला॒द्याय॑ च॒ नमः॑ । नमः॑ श॒ष्प्याय॑ च॒ नमः॑ ।
फे॒न्याय॑ च॒ नमः॑ । नमः॑ सि॒क॒त्याय॑ च॒ नमः॑ ।
प्र॒वा॒ह्याय॑ च॒ नमः॑ ।

नमः॑ इ॒रि॒ण्याय॑ च॒ नमः॑ । प्र॒प॒थ्याय॑ च॒ नमः॑ ।
नमः॑ कि॒श्र॒शिला॑य॒ च॒ नमः॑ । क्षय॑णाय च॒ नमः॑ ।
नमः॑ क॒प॒र्दि॒ने॑ च॒ नमः॑ । पु॒ल॒स्त॒र्ये॑ च॒ नमः॑ ।
नमो॑ गो॒ष्ठ्याय॑ च॒ नमः॑ । गृ॒ह्याय॑ च॒ नमः॑ ।
नम॒स्त॒ल्प्याय॑ च॒ नमः॑ । गे॒ह्याय॑ च॒ नमः॑ ।
नमः॑ का॒ट्याय॑ च॒ नमः॑ । गृ॒ह्व॒रे॒ष्ठाय॑ च॒ नमः॑ ।
नमो॑ हृ॒द॒य्याय॑ च॒ नमः॑ । नि॒वे॒ष्प्याय॑ च॒ नमः॑ ।
नमः॑ पा॒स्र॒व्याय॑ च॒ नमः॑ । र॒ज॒स्याय॑ च॒ नमः॑ ।
नमः॑ शु॒ष्व्याय॑ च॒ नमः॑ । ह॒रि॒त्याय॑ च॒ नमः॑ ।
नमो॑ लो॒प्याय॑ च॒ नमः॑ । उ॒ल्प्याय॑ च॒ नमः॑ ।
नम॑ ऊ॒र्व्याय॑ च॒ नमः॑ । सू॒र्म्याय॑ च॒ नमः॑ ।
नमः॑ प॒र्ण्याय॑ च॒ नमः॑ । प॒र्ण॒श॒द्याय॑ च॒ नमः॑ ।
नमो॑पगु॒रमा॑णाय च॒ नमः॑ । **अ॒भि॒घ्न॒ते** च॒ नमः॑ ।
नम॑ आ॒क्खि॒द॒ते च॒ नमः॑ । प्र॒क्खि॒द॒ते च॒ नमः॑ । नमो॑ वो॒ नमः॑ ।
कि॒रि॒केभ्यो॑ नमः॑ । दे॒वाना॑ः हृ॒द॒येभ्यो॑ नमः॑ ।
नमो॑ वि॒क्षी॒ण॒केभ्यो॑ नमः॑ । नमो॑ वि॒चि॒न्व॒त्केभ्यो॑ नमः॑ ।
नम॑ आ॒नि॒र्ह॒तेभ्यो॑ नमः॑ । नम॑ आ॒मी व॒त्केभ्यो॑ नमः॑ ।

॥ ॐ नमो भगवते रुद्राय ॥

6 Shivopasana Mantram

निधनपतये नमः । निधनपतान्तिकायु नमः ।
ऊर्ध्वायु नमः । ऊर्ध्वलिङ्गायु नमः ।
हिरण्यायु नमः । हिरण्यलिङ्गायु नमः ।
सुवर्णायु नमः । सुवर्णलिङ्गायु नमः ।
दिव्यायु नमः । दिव्यलिङ्गायु नमः ।
भवायु नमः । भवलिङ्गायु नमः ।
शर्वायु नमः । शर्वलिङ्गायु नमः ।
शिवायु नमः । शिवलिङ्गायु नमः ।
ज्वलायु नमः । ज्वललिङ्गायु नमः ।
आत्मायु नमः । आत्मलिङ्गायु नमः ।
परमायु नमः । परमलिङ्गायु नमः ।
एतत् सोमस्यं सूर्यस्य सर्वं
लिङ्गं स्थानं पृथग् पाणि मन्त्रं पवित्रम् ॥ १ ॥

सद्योजातं प्रपद्यामि
सद्योजाताय वै नमो नमः ।
भवे भवे नातिभवे भवस्व माम् ।
भवोद्भवायु नमः ॥ १ ॥

वामदेवाय नमो ज्येष्ठाय नमः
श्रेष्ठाय नमो रुद्राय नमः

कालाय नमः कलं विकरणाय नमो
बलं विकरणाय नमो
बलाय नमो बलप्रमथनाय नमः
सर्वं भूत दमनाय नमो मनोन्मनाय नमः ॥ १ ॥

अघोरेभ्योऽथ घोरेभ्यो घोरघोरंतरेभ्यः ।
सर्वेतः सर्वं शर्वेभ्यो नमस्ते अस्तु रुद्र रूपेभ्यः ॥ १ ॥

तत्पुरुषाय विद्महे महादेवाय धीमहि ।
तन्नो रुद्रः प्रचोदयात् ॥ १ ॥

ईशानः सर्वं विद्याना मीश्वरः सर्वभूतानां
ब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणोऽधिपति
ब्रह्मां शिवो मे अस्तु सदाशिवोम् ॥ १ ॥

नमो हिरण्यबाहवे हिरण्यवर्णाय
हिरण्यरूपाय हिरण्यपतये ।
अम्बिकापतये उमापतये पशुपतये नमो नमः ॥ १ ॥

ऋतं सत्यं परं ब्रह्म पुरुषं कृष्णं पिङ्गलम् ।
ऊर्ध्वं रेतं विरूपाक्षं विश्वरूपाय वै नमो नमः ॥ १ ॥

सर्वो वै रुद्रस्तस्मै रुद्राय नमो अस्तु ।
पुरुषो वै रुद्रः सन्महो नमो नमः ।
विश्वं भूतं भुवनं चित्रं बहुधा जातं जायमानं च यत् ।
सर्वो ह्येष रुद्रस्तस्मै रुद्राय नमो अस्तु ॥ १ ॥

कद्रुद्राय॒ प्रचै॑तसे मी॒ढुष्ट॑माय॒ तव्यं॑से ।
वो॒चेम॒ शन्त॑मꣳ ह॒दे ।
सर्वो॒ह्योष॑ रु॒द्रस्तस्मै॑ रु॒द्राय॒ नमो॑ अस्तु ॥ १ ॥

7 Kramam

7.1 Ganapthi Dhyanam

ओं गु॒णानां॑ त्वा	त्वा गु॒णप॑तिं
गु॒णप॑तिꣳ हवामहे	गु॒णप॑ति॒ मिति॑ गु॒ण - प॑तिं >
ह॒वाम॑हे क॒विं	क॒विं क॑वी॒नां
क॒वी॒ना मु॑प॒मश्रं॑ वस्तमं	उ॒प॒मश्रं॑ वस्त म॒मित् यु॑प॒मश्र॑वः - त॒मं >
ज्येष्ठ॑राजं ब्रह्म॑णां	ज्येष्ठ॑राज॒मिति॑ ज्येष्ठ - राजं॑ >
ब्रह्म॑णां ब्रह्म॑णः	ब्रह्म॑ण॒स्पते॑ >
प॒त॒ आ	आ नः॑
न॒श्शृ॑ण्वन्	शृ॑ण्वन्नु॒तिभिः॑
ऊ॒ति भि॑स्सीद	ऊ॒ति भि॑रित्यू॒ति - भिः॑
सी॒द् सा॑दनं	सा॑दन् मिति॒ सा॑दनं

7.2 Anuvaka 1

ओं नमो भगवते रुद्राय

Sloka 1

ओं ॥ नम॑स्ते	ते रु॒द्र
रु॒द्र म॒न्यवे॑ >	म॒न्यवं॑ उ॒तो

उ॒तो ते॑ >	उ॒तो, इत्यु॒तो
त॒ इष॑वे	इष॑वे नमः
नम॒ इति॑ नमः	नम॑स्ते
ते अ॒स्तु	अ॒स्तु धन्व॑ने
धन्व॑ने बा॒हुभ्या॑ >	बा॒हुभ्या॑मु॒त
बा॒हुभ्या॑मि॒तिं बा॒हु - भ्या॑ >	उ॒त ते॑ >
ते नमः	नम॒ इति॑ नमः

Sloka 2

या ते॑ >	त॒ इषुः
इषु॑श्चि॒वत॑मा	शि॒वत॑मा शि॒वं
शि॒वत॑मे॒तिं शि॒व - त॒मा >	शि॒वं ब॒भूव॑
ब॒भूव॑ ते	ते॒ धनुः
धनु॑रि॒ति धनुः	शि॒वा शं॒रुव्या॑ >
शं॒रुव्या॑ या	या त॒वं
तव॒ तया॑ >	तया॑ नः
नो॒ रु॒द्र	रु॒द्र मृ॒डय॑
मृ॒डये॑ति॒ मृ॒डय	या ते॑ >

Sloka 3

ते॒ रु॒द्र	रु॒द्र शि॒वा
शि॒वा त॒नूः	त॒नूर॑घो॒रा
अ॒घो॒राऽ पा॑प काशिनी	अपा॑प काशि॒नीत्य॑ पा॑प - का॒शि॒नी>
तया॑ नः	न॒स्त॒नुवा॑ >
त॒नुवा॑ शन्त॑मया	शन्त॑मया॒ गिरि॑शन्त

शन्तंमयेति शं - तमया >	गिरिशन्ताभि
गिरिशन्तेति गिरि-शन्त	अभिचाकशीहि
चाकशीहीति चाकशीहि	यामिषुं >

Sloka 4

इषुं गिरिशन्त	गिरिशन्त हस्ते" >
गिरिशन्तेति गिरि - शन्त	हस्ते बिभर्षि
बिभर्ष्यस्तवे	अस्तव इत्यस्तवे
शिवां गिरित्र	गिरित्र तां
गिरित्रेति गिरि - त्र	तां कुरु
कुरु मा	मा हिंसीः
हिंसीः पुरुषं	पुरुषं जगत्
जगदिति जगत्	शिवेन वचसा

Sloka 5

वचसा त्वा	त्वा गिरिश
गिरिशाच्छं	अच्छावदामसि
वदामसीति वदामसि	यथां नः
नः सर्व" >	सर्वमित्
इज्जगत्	जगदयुक्ष्मं
अयुक्ष्मं सुमनाः" >	सुमना असत्
सुमना इति सु - मनाः" >	असदित्यसत्

Sloka 6

अद्वयवोचत्	अवोच दधि वक्ता
अधि वक्ता प्रथमः	अधि वक्तेत्यधि - वक्ता

प्रथमो दैव्यः	दैव्यो भिषक्
भिषगिति भिषक्	अहीँश्च
च सर्वान्	सर्वान् जंभयन्
जंभयन् सर्वः	सर्वश्च
च यातुधान्यः	यातुधान्य इति यातु - धान्यः

Sloka 7

असौ यः	यस्ताम्रः
ताम्रो, अरुणः	अरुण उत
उत बभ्रुः	बभ्रुः सुमङ्गलः
सुमङ्गल इति सु-मङ्गलः	ये च
चेमां	इमां रुद्राः
रुद्रा अभितः	अभितो दिक्षु
दिक्षु श्रिताः	श्रिताः सहस्रशः
सहस्रशोऽव	सहस्रश इति सहस्र - शः
अवैषां	एषां हेडः
हेड ईमहे	ईमह इतीमहे

Sloka 8

असौ यः	योऽवसर्पति
अवसर्पति नीलंग्रीवः	अवसर्पतीत्यव - सर्पति
नीलंग्रीवो विलोहितः	नीलंग्रीव इति नील - ग्रीवः
विलोहित इति वि - लोहितः	उतैनं >
एनं गोपाः	गोपा, अदृशन्
गोपा इति गो-पाः	अदृशन्नदृशन्

अदृशन्नुदहार्यः	उदहार्य इत्युद-हार्यः
-----------------	-----------------------

Sloka 9

उ॒तैनं॑ >	ए॒नं वि॒श्वां >
वि॒श्वां भू॒तानि॑	भू॒तानि॑ सः
स दृ॒ष्टः	दृ॒ष्टो मृ॑डयाति
मृ॒डया॑ति नः	न॒ इति॑ नः
नमो॑ अस्तु	अ॒स्तु नील॑ग्रीवाय
नील॑ग्रीवाय सहस्रा॒क्षाय॑	नील॑ग्रीवा॒येति॑ नीलं - ग्रीवा॒य
स॒हस्रा॒क्षाय॑ मी॒ढुषे॑ >	स॒हस्रा॒क्षायेति॑ सहस्र - अ॒क्षाय॑
मी॒ढुष॒ इति॑ मी॒ढुषे॑ >	अथो॒ ये

Sloka 10

अथो॒, इत्यथो॑ >	ये अ॑स्य
अ॒स्य स॒त्वा॑नः	स॒त्वा॑नोऽहं
अ॒हन्ते॑भ्यः	तेभ्यो॑ऽकरं
अ॒कर॑न्नमः	नम॒ इति॑ नमः
प्रमु॑ञ्च	मु॒ञ्च ध॒न्वंनः॑
ध॒न्वंन॑स्त्वं	त्वमु॑भयोः॑ >
उ॒भयो॑रा॒र्त्नियोः॑	आ॒र्त्नियो॑र्ज्या
ज्यामि॑ ति॒ज्यां	याश्च॑

Sloka 11

च॒ ते >	ते॒ हस्ते॑ >
हस्त॑ इष॒ंवः	इष॒ंवः परा॑ >
परा॑ ताः	ता भ॑गवः

भृगुवो वप	भृगुव इति भग - वः
वपेति वप	अवतत्य धनुः
अवतत्येत्यव - तत्यं	धनुस्त्वं
त्व२ सहस्राक्ष	सहस्राक्ष शतेषुधे
सहस्राक्षेति सहस्र - अक्ष	शतेषुध इति शत - इषुधे >

Sloka 12

निशीर्य शल्यानां >	निशीर्येति नि - शीर्य
शल्यानां मुखां >	मुखां शिवः
शिवो नः	नः सुमनाः >
सुमनां भव	सुमना इति सु - मनाः >
भवेति भव	विज्यं धनुः
विज्यमिति वि - ज्यं >	धनुः कपर्दिनः
कपर्दिनो विशल्यः	विशल्यो बाणवान्
विशल्य इति वि - शल्यः	बाणवा२ उत
बाणवानिति बाण - वान्	उतेत्युत

Sloka 13

अनेशन्नस्य	अस्ये षवः
इषवः आभुः	आभुरस्य
अस्य निषङ्गथिः	निषङ्गथिरिति निषङ्गथिः
या ते >	ते हेतिः
हेतिर्मीढुष्टम	मीढुष्टम हस्ते >
मीढुष्टमेति मीढुः - तम्	हस्ते बभूव
बभूव ते	ते धनुः

धनु॒रिति॒ धनुः॑	तया॒ऽस्मान्
-----------------	-------------

Sloka 14

अ॒स्मान्, वि॒श्वतः॑	वि॒श्वत॒स्त्वं
त्वमं॑य॒क्ष्मया॑ >	अ॒य॒क्ष्मया॑ परि॑
परि॑ब्भुज	भु॒जेति॑ भुज
नम॑स्ते	ते, अ॒स्तु
अ॒स्त्वायु॑धाय	आयु॑धा॒यानां॑ तताय
अनां॑ तताय धृ॒ष्णवे॑ >	अनां॑ तता॒येत्यनां॑ - तता॒य
धृ॒ष्णव॒ इति॑ धृ॒ष्णवे॑ >	उ॒भाभ्या॑मु॒त

Sloka 15

उ॒त ते॑ >	ते नमः॑
नमो॑ बा॒हुभ्या॑ >	बा॒हुभ्या॑न्त॒वं
बा॒हुभ्या॑मिति॑ बा॒हु - भ्यां॑ >	तव॒ धन्व॑ने
धन्व॑न् इति॑ धन्व॑ने	परि॑ ते
ते धन्व॑नः	धन्व॑नो हे॒तिः
हे॒तिर॒स्मान्	अ॒स्मान् वृ॑णक्तु
वृ॑णक्तु वि॒श्वतः॑	वि॒श्वत॒ इति॑ वि॒श्वतः॑

Sloka 16

अथो॒ यः	अथो॒, इत्यथो॑ >
य इ॑षुधिः	इ॒षुधि॑स्त॒वं
इ॒षुधि॑ रिती॑षु - धिः	तवा॒रे
आ॒रे, अ॒स्मत्	अ॒स्मन्नि
निधे॑हि	धे॒हि तं

7.3 Anuvaka 2

ओं नमो भगवते रुद्राय

नमो हिरण्यबाहवे	हिरण्यबाहवे सेनान्ये" >
हिरण्यबाहव इति हिरण्य - बाहवे >	सेनान्ये दिशां
सेनान्यं इति सेना - न्ये" >	दिशाञ्च
च पतये	पतये नमः
नमो नमः	नमो वृक्षेभ्यः
वृक्षेभ्यो हरिकेशेभ्यः	हरिकेशेभ्यः पशूनां
हरिकेशेभ्य इति हरि - केशेभ्यः	पशूनां पतये
पतये नमः	नमो नमः
नमः सृष्टिञ्जराय	सृष्टिञ्जराय त्विषीमते
त्विषीमते पथीनां	त्विषीमत इति त्विषि - मते >
पथीनां पतये	पतये नमः
नमो नमः	नमो बभ्रुशायं
बभ्रुशायं विव्याधिने" >	विव्याधिनेऽन् नानां
विव्याधिन् इति वि - व्याधिने" >	अन्नानां पतये
पतये नमः	नमो नमः
नमो हरिकेशाय	हरिकेशायो पवीतिने" >
हरिकेशायेति हरि - केशाय	उपवीतिने पुष्टानां" >
उपवीतिन् इत्युप - वीतिने" >	पुष्टानां पतये
पतये नमः	नमो नमः
नमो भवस्य	भवस्य हेत्यै

हे॒त्यै जग॑तां	जग॑तां पत॑ये
पत॑ये नमः॑	नमो॑ नमः॑
नमो॑ रु॒द्राय॑	रु॒द्राया॑तता॒विने॑ >
आ॒त॒ता॒विने॑ क्षे॒त्रा॑णां	आ॒त॒ता॒विने॑ इ॒त्या॑ - त॒ता॒विने॑ >
क्षे॒त्रा॑णां पत॑ये	पत॑ये नमः॑
नमो॑ नमः॑	नमः॑ सू॒ताय॑
सू॒ताया॑ह॒न्त्या॑य	अह॒न्त्या॑य॒ वना॑नां
वना॑नां पत॑ये	पत॑ये नमः॑
नमो॑ नमः॑	नमो॑ रोहि॑ताय
रोहि॑ताय स्था॒पत॑ये	स्था॒पत॑ये वृ॒क्षाणां॑ >
वृ॒क्षाणां॑ पत॑ये	पत॑ये नमः॑
नमो॑ नमः॑	नमो॑ म॒न्त्रिणे॑ >
म॒न्त्रिणे॑ वा॒णि॒जाय॑	वा॒णि॒जाय॑ क॒क्षा॑णां
क॒क्षा॑णां पत॑ये	पत॑ये नमः॑
नमो॑ नमः॑	नमो॑ भुव॑न्त॒र्ये॑ >
भुव॑न्त॒र्ये॑ वा॒रि॒वस्कृ॑ताय॑	वा॒रि॒वस्कृ॑तायौष॑धीनां
वा॒रि॒वस्कृ॑तायेति॑ वा॒रि॒वः - कृ॑ताय॑	ओष॑धीनां पत॑ये
पत॑ये नमः॑	नमो॑ नमः॑
नम॑ उ॒च्चैर्घो॑षाय	उ॒च्चैर्घो॑षायाक्र॒न्दय॑ते
उ॒च्चैर्घो॑षायेत्यु॒च्चैः - घो॑षाय॒	आक्र॒न्दय॑ते प॒त्ती॒नां
आक्र॒न्दय॑त॒ इत्या॑ - क्र॒न्दय॑ते	प॒त्ती॒नां पत॑ये
पत॑ये नमः॑	नमो॑ नमः॑
नमः॑ कृ॒थ्स॒नवी॑ताय॑	कृ॒थ्स॒नवी॑ताय॒ धाव॑ते
कृ॒थ्स॒नवी॑तायेति॑ कृ॒थ्स॒न - वी॑ताय॑	धाव॑ते स॒त्त्वंनां॑
स॒त्त्वंनां॑ पत॑ये	पत॑ये नमः॑

नम॒ इति॑ नमः॑

7.4 Anuvaka 3

नमः॑ सह॑मानाय	सह॑मानाय नि॒व्या॒ धिने॑" >
नि॒व्या॒धि॒नं आ॒व्या॒धिनी॑नां	नि॒व्या॒धि॒न॒ इति॑ नि - व्या॒धिने॑" >
आ॒व्या॒धिनी॑नां पत॑ये	आ॒व्या॒धिनी॑ना॒मित्या॑ - व्या॒धिनी॑नां
पत॑ये नमः॑	नमो॑ नमः॑
नमः॑ क॒कु॒भाय॑	क॒कु॒भाय॑ नि॒ष॒ङ्गि॒णे" >
नि॒ष॒ङ्गि॒णे" स्ते॒नाना॑" >	नि॒ष॒ङ्गि॒ण॒ इति॑ नि - स॒ङ्गि॒ने" >
स्ते॒नाना॑ पत॑ये	पत॑ये नमः॑
नमो॑ नमः॑	नमो॑ नि॒ष॒ङ्गि॒णे" >
नि॒ष॒ङ्गि॒णं इ॒षु॒धि॒मते॑" >	नि॒ष॒ङ्गि॒ण॒ इति॑ नि - स॒ङ्गि॒ने" >
इ॒षु॒धि॒मते॑ तस्करा॑णां	इ॒षु॒धि॒मत॑ इती॑षु॒धि - मते॑" >
तस्करा॑णां पत॑ये	पत॑ये नमः॑
नमो॑ नमः॑	नमो॑ वज्च॑न्ते
वज्च॑न्ते प॒रि॒वज्च॑न्ते	प॒रि॒वज्च॑न्ते स्ता॒यूना॑
प॒रि॒वज्च॑न्त॒ इति॑ प॒रि - वज्च॑न्ते	स्ता॒यूना॑ पत॑ये
पत॑ये नमः॑	नमो॑ नमः॑
नमो॑ नि॒चे॒रवे॑" >	नि॒चे॒रवे॑ प॒रि॒च॒राय॑
नि॒चे॒रव॑ इति॑ नि - चे॒रवे॑" >	प॒रि॒च॒राया॑र॒ण्याना॑
प॒रि॒च॒राये॑ति॑ प॒रि - च॒राय॑	अ॒र॒ण्याना॑ पत॑ये
पत॑ये नमः॑	नमो॑ नमः॑
नमः॑ सृ॒का॒वि॒भ्यः॑	सृ॒का॒वि॒भ्यो॑ जि॒घाः॑सद्भ्यः॑
सृ॒का॒वि॒भ्य॒ इति॑ सृ॒का॒वि - भ्यः॑	जि॒घाः॑सद्भ्यो॑ मु॒ष्ण॒तां

जिघांसद्भ्य इति जिघांसत्-भ्यः	मुष्णतां पतये
पतये नमः	नमो नमः
नमोऽसिमद्भ्यः	असिमद्भ्यो नक्तं >
असिमद्भ्य इत्यसिमत् - भ्यः	नक्तञ्चरद्भ्यः
चरद्भ्यः प्रकृन्तानां >	चरद्भ्य इति चरत् - भ्यः
प्रकृन्तानां पतये	प्रकृन्तानामिति प्र - कृन्तानां >
पतये नमः	नमो नमः
नम उष्णीषिणे >	उष्णीषिणे गिरिचराय
गिरिचराय कुलुञ्चानां >	गिरिचरायेति गिरि - चराय
कुलुञ्चानां पतये	पतये नमः
नमो नमः	नम इषुमद्भ्यः
इषुमद्भ्यो धन्वाविभ्यः	इषुमद्भ्य इतीषुमत् - भ्यः
धन्वाविभ्यश्च	धन्वाविभ्य इति धन्वावि - भ्यः
च वः	वो नमः
नमो नमः	नम आतन्वानेभ्यः
आतन्वानेभ्यः प्रतिदधानेभ्यः	आतन्वानेभ्य इत्या - तन्वानेभ्यः
प्रतिदधानेभ्यश्च	प्रतिदधानेभ्य इति प्रति - दधानेभ्यः
च वः	वो नमः
नमो नमः	नम आयच्छद्भ्यः
आयच्छद्भ्यो विसृजद्भ्यः	आयच्छद्भ्य इत्यायच्छत् - भ्यः
विसृजद्भ्यश्च	विसृजद्भ्य इति विसृजत् - भ्यः
च वः	वो नमः
नमो नमः	नमोऽस्यद्भ्यः
अस्यद्भ्यो विद्ध्यद्भ्यः	अस्यद्भ्य इत्यस्यत् - भ्यः
विद्ध्यद्भ्यश्च	विद्ध्यद्भ्य इति विद्ध्यत् - भ्यः

च॒ वः	वो॒ नमः
नमो॑ नमः	नम॑ आसी॑नेभ्यः
आसी॑नेभ्यः शया॑नेभ्यः	शया॑नेभ्यश्च
च॒ वः	वो॒ नमः
नमो॑ नमः	नमः॑ स्व॒पद्भ्यः
स्व॒पद्भ्यो जाग्र॑द्भ्यः	स्व॒पद्भ्य॒ इति॑ स्व॒पत् - भ्यः
जाग्र॑द्भ्यश्च	जाग्र॑द्भ्य॒ इति॑ जाग्र॑त् - भ्यः
च॒ वः	वो॒ नमः
नमो॑ नमः	नम॑स्तिष्ठ॑द्भ्यः
तिष्ठ॑द्भ्यो धाव॑द्भ्यः	तिष्ठ॑द्भ्य॒ इति॑ तिष्ठ॑त् - भ्यः
धाव॑द्भ्यश्च	धाव॑द्भ्य॒ इति॑ धाव॑त् - भ्यः
च॒ वः	वो॒ नमः
नमो॑ नमः	नमः॑ सु॒भाभ्यः
सु॒भाभ्यः सु॒भाप॑न्तिभ्यः	सु॒भाप॑न्तिभ्यश्च
सु॒भाप॑न्तिभ्य॒ इति॑ सु॒भाप॑न्ति - भ्यः	च॒ वः
वो॒ नमः	नमो॑ नमः
नमो॑ अश्वे॑भ्यः	अश्वे॑भ्योऽश्व॑पतिभ्यः
अश्व॑पतिभ्यश्च	अश्व॑पतिभ्य॒ इत्यश्व॑पति - भ्यः
च॒ वः	वो॒ नमः
नम॑ इति॑ नमः	

7.5 Anuvaka 4

नम॑ आ॒व्या॒ धिनी॑भ्यः	आ॒व्या॒ धिनी॑भ्यो वि॒विद्ध॑य॒न्तीभ्यः
आ॒व्या॒ धिनी॑भ्य॒ इत्या॑ - व्या॒ धिनी॑भ्यः	वि॒विद्ध॑य॒न्तीभ्यश्च
वि॒विद्ध॑य॒न्तीभ्य॒ इति॑ वि -	

विद्धयन्तीभ्यः	च वः
वो नमः	नमो नमः
नम उगणाभ्यः	उगणाभ्यस्तृहतीभ्यः
तृहतीभ्यश्च	च वः
वो नमः	नमो नमः
नमो गृथ्सेभ्यः	गृथ्सेभ्यो गृथ्सपंतिभ्यः
गृथ्सपंतिभ्यश्च	गृथ्सपंतिभ्य इति गृथ्सपंति - भ्यः
च वः	वो नमः
नमो नमः	नमो व्रातैभ्यः
व्रातैभ्यो व्रातपंतिभ्यः	व्रातपंतिभ्यश्च
व्रातपंतिभ्य इति व्रातपंति - भ्यः	च वः
वो नमः	नमो नमः
नमो गुणेभ्यः	गुणेभ्यो गुणपंतिभ्यः
गुणपंतिभ्यश्च	गुणपंतिभ्य इति गुणपंति - भ्यः
च वः	वो नमः
नमो नमः	नमो विरूपेभ्यः
विरूपेभ्यो विश्वरूपेभ्यः	विरूपेभ्य इति वि - रूपेभ्यः
विश्वरूपेभ्यश्च	विश्वरूपेभ्य इति विश्व - रूपेभ्यः
च वः	वो नमः
नमो नमः	नमो महद्भ्यः
महद्भ्यः, क्षुल्लकेभ्यः	महद्भ्य इति महत् - भ्यः
क्षुल्लकेभ्यश्च	च वः
वो नमः	नमो नमः
नमो रथिभ्यः	रथिभ्योऽरथेभ्यः
रथिभ्य इति रथि - भ्यः	अरथेभ्यश्च

च॒ वः	वो॒ नमः॑
नमो॑ नमः॑	नमो॑ रथे॑भ्यः
रथे॑भ्यो रथ॑पतिभ्यः	रथ॑पतिभ्यश्च
रथ॑पतिभ्य॒ इति॑ रथ॑पति - भ्यः	च॒ वः
वो॒ नमः॑	नमो॑ नमः॑
नमः॑ सेना॑भ्यः	सेना॑भ्यः सेना॑निभ्यः॑
सेना॑निभ्यंश्च	सेना॑निभ्य॒ इति॑ सेना॑नि - भ्यः
च॒ वः	वो॒ नमः॑
नमो॑ नमः॑	नमः॑ क्षत्त॑भ्यः
क्षत्त॑भ्यः सङ्ग्रही॑तृभ्यः	क्षत्त॑भ्यः इति॑ क्षत्त॑ - भ्यः
सङ्ग्रही॑तृभ्यंश्च	सङ्ग्रही॑तृभ्य॒ इति॑ सङ्ग्रही॑तृ - भ्यः
च॒ वः	वो॒ नमः॑
नमो॑ नमः॑	नम॑स्तक्ष॑भ्यः
तक्ष॑भ्यो रथ॑का॒रेभ्यः॑	तक्ष॑भ्य॒ इति॑ तक्ष॑ - भ्यः
रथ॑का॒रेभ्यंश्च	रथ॑का॒रेभ्य॒ इति॑ रथ॑ - का॒रेभ्यः॑
च॒ वः	वो॒ नमः॑
नमो॑ नमः॑	नमः॑ कुला॑लेभ्यः
कुला॑लेभ्यः क॒मरि॑भ्यः	क॒मरि॑भ्यश्च
च॒ वः	वो॒ नमः॑
नमो॑ नमः॑	नमः॑ पु॒ज्जिष्टे॑भ्यः
पु॒ज्जिष्टे॑भ्यो निषा॑देभ्यः	निषा॑देभ्यंश्च
च॒ वः	वो॒ नमः॑
नमो॑ नमः॑	नम॑ इषु॒कृद्भ्यः॑
इषु॒कृद्भ्यो॑ धन्व॒कृद्भ्यः॑	इषु॒कृद्भ्य॒ इति॑ इषु॒कृत् - भ्यः
धन्व॒कृद्भ्यंश्च	धन्व॒कृद्भ्य॒ इति॑ धन्व॒कृत् - भ्यः

च॒ वः	वो॒ नमः॑
नमो॑ नमः॑	नमो॑ मृ॒ग॒यु॒भ्यः॑
मृ॒ग॒यु॒भ्यः॑ श्व॒नि॒भ्यः॑	मृ॒ग॒यु॒भ्य॒ इति॑ मृ॒ग॒यु॒ - भ्यः॑
श्व॒नि॒भ्यंश्च	श्व॒नि॒भ्य॒ इति॑ श्व॒नि॒ - भ्यः॑
च॒ वः	वो॒ नमः॑
नमो॑ नमः॑	नमः॑ श्व॒भ्यः॑
श्व॒भ्य॒ श्व॒प॒न्ति॒भ्यः॑	श्व॒भ्यः॑ इति॑ श्व॒ - भ्यः॑
श्व॒प॒न्ति॒भ्यश्च	श्व॒प॒न्ति॒भ्य॒ इति॑ श्व॒प॒न्ति॒ - भ्यः॑
च॒ वः	वो॒ नमः॑
नम॒ इति॑ नमः॑	

7.6 Anuvaka 5

नमो॑ भ॒वाय॑	भ॒वाय॑ च
च॒ रु॒द्राय॑	रु॒द्राय॑ च
च॒ नमः॑	नमं॑श्श॒र्वाय॑
श॒र्वाय॑ च	च॒ प॒शु॒ पत॑ये
प॒शु॒पत॑ये च	प॒शु॒पत॑य॒ इति॑ प॒शु॒ - पत॑ये
च॒ नमः॑	नमो॑ नील॑ग्री॒वाय॑
नील॑ग्री॒वाय॑ च	नील॑ग्री॒वायेति॑ नील॑ - ग्री॒वाय॑
च॒ शि॒ति॒क॒ण्ठाय॑	शि॒ति॒क॒ण्ठाय॑ च
शि॒ति॒क॒ण्ठायेति॑ शि॒ति॒ - क॒ण्ठाय॑	च॒ नमः॑
नमः॑ क॒प॒र्दि॒ने॑ >	क॒प॒र्दि॒ने॑ च
च॒ व्यु॑प्त॒केशाय॑	व्यु॑प्त॒केशाय॑ च
व्यु॑प्त॒केशायेति॑ व्यु॑प्त॒ - केशाय॑	च॒ नमः॑

नमः सहस्राक्षाय	सहस्राक्षाय च
सहस्राक्षायेति सहस्र - अक्षाय	च शतधन्वने
शतधन्वने च	शतधन्वन इति शत - धन्वने >
च नमः	नमो गिरिशाय
गिरिशाय च	च शिपिविष्टाय
शिपिविष्टाय च	शिपिविष्टायेति शिपि - विष्टाय
च नमः	नमो मीढुष्टमाय
मीढुष्टमाय च	मीढुष्टमायेति मीढुः - तमाय
चेषुमते	इषुमते च
इषुमत इतीषु - मते >	च नमः
नमो ह्रस्वाय	ह्रस्वाय च
च वामनाय	वामनाय च
च नमः	नमो बृहते
बृहते च	च वर्षीयसे
वर्षीयसे च	च नमः
नमो वृद्धाय	वृद्धाय च
च सम्वृद्ध्वने	सम्वृद्ध्वने च
सम्वृद्ध्वन इति सं - वृद्ध्वने	च नमः
नमो अग्रियाय	अग्रियाय च
च प्रथमाय	प्रथमाय च
च नमः	नम आशवे >
आशवे च	चाजिराय
अजिराय च	च नमः
नमः शीघ्रियाय	शीघ्रियाय च
च शीभ्याय	शीभ्याय च

च॒ नमः॑	नम॑ ऊ॒र्म्यायि
ऊ॒र्म्यायि च	चा॒व॒स्व॒न्याय
अ॒व॒स्व॒न्याय च	अ॒व॒स्व॒न्यायेत्य॑व - स्व॒न्याय
च॒ नमः॑	नमः॑ स्रो॒त॒स्याय
स्रो॒त॒स्याय च	च॒ द्वी॒प्याय
द्वी॒प्याय च	चेति॑ च

7.7 Anuvaka 6

नमो॑ ज्ये॒ष्ठाय॑	ज्ये॒ष्ठाय॑ च
च॒ क॒नि॒ष्ठाय॑	क॒नि॒ष्ठाय॑ च
च॒ नमः॑	नमः॑ पू॒र्व॒जाय॑
पू॒र्व॒जाय॑ च	पू॒र्व॒जायेति॑ पू॒र्व - जाय॑
चा॒प॒र॒जाय॑	अ॒प॒र॒जाय॑ च
अ॒प॒र॒जायेत्य॑पर - जाय॑	च॒ नमः॑
नमो॑ म॒द्ध्य॒माय॑	म॒द्ध्य॒माय॑ च
चा॒प॒ग॒ल्भाय॑	अ॒प॒ग॒ल्भाय॑ च
अ॒प॒ग॒ल्भायेत्य॑प - ग॒ल्भाय॑	च॒ नमः॑
नमो॑ जघ॒न्याय॑	जघ॒न्याय॑ च
च॒ बु॒द्धि॒न्याय॑	बु॒द्धि॒न्याय॑ च
च॒ नमः॑	नम॑स्सो॒भ्याय॑
सो॒भ्याय॑ च	च॒ प्र॒ति॒स॒र्याय॑
प्र॒ति॒स॒र्याय॑ च	प्र॒ति॒स॒र्यायेति॑ प्र॒ति - स॒र्याय॑
च॒ नमः॑	नमो॑ या॒म्याय॑
या॒म्याय॑ च	च॒ क्षे॒म्याय॑

क्षेम्याय च	च नमः
नम उर्वर्याय	उर्वर्याय च
च खल्याय	खल्याय च
च नमः	नमः श्लोक्याय
श्लोक्याय च	चावसान्याय
अवसान्याय च	अवसान्यायेत्यव - सान्याय
च नमः	नमो वन्याय
वन्याय च	च कक्षाय
कक्षाय च	च नमः
नमः श्रवाय	श्रवाय च
च प्रतिश्रवाय	प्रतिश्रवाय च
प्रतिश्रवायेति प्रति - श्रवाय	च नमः
नम आशुर्षेणाय	आशुर्षेणाय च
आशुर्षेणायेत्याशु - सेनाय	चाशुरंथाय
आशुरंथाय च	आशुरंथायेत्याशु - रथाय
च नमः	नमः शूराय
शूराय च	चावभिन्दते
अवभिन्दते च	अवभिन्दत इत्यव - भिन्दते
च नमः	नमो वर्मिणे" >
वर्मिणे च	च वरूथिने" >
वरूथिने च	च नमः
नमो बिल्मिने" >	बिल्मिने च
च कवचिने" >	कवचिने च
च नमः	नमः श्रुताय
श्रुताय च	च श्रुतसेनाय

श्रु॒त॒से॒नायं च	श्रु॒त॒से॒नायेति॑ श्रुत - से॒नायं
चेति॑ च	

7.8 Anuvaka 7

नमो॑ दु॒न्दु॒भ्याय॑	दु॒न्दु॒भ्याय॑ च
चा॒ह॒न॒न्याय॑	आ॒ह॒न॒न्याय॑ च
आ॒ह॒न॒न्यायेत्या॑ - ह॒न॒न्याय॑	च॒ नमः॑
नमो॑ धृ॒ष्णवे॑	धृ॒ष्णवे॑ च
च॒ प्र॒मृ॒शाय॑	प्र॒मृ॒शाय॑ च
प्र॒मृ॒शायेति॑ प्र - मृ॒शाय॑	च॒ नमः॑
नमो॑ दू॒ताय॑	दू॒ताय॑ च
च॒ प्र॒हि॒ताय॑	प्र॒हि॒ताय॑ च
प्र॒हि॒तायेति॑ प्र - हि॒ताय॑	च॒ नमः॑
नमो॑ नि॒ष॒ङ्गि॒णे॑ >	नि॒ष॒ङ्गि॒णे॑ च
नि॒ष॒ङ्गि॒ण॒ इति॑ नि - स॒ङ्गि॒ने॑ >	चे॒षु॒धि॒मते॑ >
इ॒षु॒धि॒मते॑ च	इ॒षु॒धि॒मत॒ इती॑षु॒धि - मते॑ >
च॒ नमः॑	नम॑ स्ती॒क्ष्णेष॑वे
ती॒क्ष्णेष॑वे च	ती॒क्ष्णेष॑व॒ इति॑ ती॒क्ष्ण - इ॒ष॒वे॑ >
चा॒यु॒धि॒ने॑ >	आ॒यु॒धि॒ने॑ च
च॒ नमः॑	नमः॑ स्वा॒यु॒धाय॑
स्वा॒यु॒धाय॑ च	स्वा॒यु॒धायेति॑ सु - आ॒यु॒धाय॑
च॒ सु॒ध॒न्व॑ने	सु॒ध॒न्व॑ने च
सु॒ध॒न्व॑न॒ इति॑ सु - ध॒न्व॑ने	च॒ नमः॑
नम॑स्सु॒त्याय॑	सु॒त्याय॑ च

च॒ प॒थ्याय	प॒थ्याय च
च॒ नमः॑	नमः॑ क॒ा॒ट्याय
क॒ा॒ट्याय च	च॒ नी॒प्याय
नी॒प्याय च	च॒ नमः॑
नमः॑ सू॒द्याय	सू॒द्याय च
च॒ स॒र॒स्याय	स॒र॒स्याय च
च॒ नमः॑	नमो॑ ना॒द्याय
ना॒द्याय च	च॒ वै॒श॒न्ताय
वै॒श॒न्ताय च	च॒ नमः॑
नमः॑ कू॒प्याय	कू॒प्याय च
चा॒व॒ट्याय	अ॒व॒ट्याय च
च॒ नमः॑	नमो॑ व॒र्ष्याय
व॒र्ष्याय च	चा॒व॒र्ष्याय
अ॒व॒र्ष्याय च	च॒ नमः॑
नमो॑ मे॒घ्याय	मे॒घ्याय च
च॒ वि॒द्यु॒त्याय	वि॒द्यु॒त्याय च
वि॒द्यु॒त्यायेति॑ वि - द्यु॒त्याय	च॒ नमः॑
नम॑ ई॒द्ध्रि॒याय	ई॒द्ध्रि॒याय च
चा॒त॒प्याय	आ॒त॒प्याय च
आ॒त॒प्यायेत्या॑ - त॒प्याय	च॒ नमः॑
नमो॑ वा॒त्याय	वा॒त्याय च
च॒ रे॒ष्मि॒याय	रे॒ष्मि॒याय च
च॒ नमः॑	नमो॑ वा॒स्त॒व्याय
वा॒स्त॒व्याय च	च॒ वा॒स्तु॒पाय
वा॒स्तु॒पाय च	वा॒स्तु॒पायेति॑ वा॒स्तु - पाय

7.9 Anuvaka 8

नमः सोमाय	सोमाय च
च रु द्रायं	रुद्रायं च
च नमः	नमस्ताम्रायं
ताम्रायं च	चारुणायं
अरुणायं च	च नमः
नमश्शङ्गायं	शङ्गायं च
च पशुपतये	पशुपतये च
पशुपतय इति पशु - पतये	च नमः
नम उग्रायं	उग्रायं च
च भीमायं	भीमायं च
च नमः	नमो अग्रेवधायं
अग्रेवधायं च	अग्रेवधायेत्यग्रे - वधायं
च दूरेवधायं	दूरेवधायं च
दूरेवधायेति दूरे - वधायं	च नमः
नमो हन्त्रे	हन्त्रे च
च हनीयसे	हनीयसे च
च नमः	नमो वृक्षेभ्यः
वृक्षेभ्यो हरिकेशेभ्यः	हरिकेशेभ्यो नमः
हरिकेशेभ्य इति हरि - केशेभ्यः	नमस्तारायं
ताराय नमः	नमः शंभवे >
शंभवे च	शंभव इति शं - भवे >

च॒ म॒यो॒भवे" >	म॒यो॒भवे" च
म॒यो॒भव॒ इति॑ मयः - भवे" >	च॒ नमः॑
नम॑श्शङ्क॒राय॑	श॒ङ्क॒राय॑ च
श॒ङ्क॒रायेति॑ शं - क॒राय॑	च॒ म॒य॒स्क॒राय॑
म॒य॒स्क॒राय॑ च	म॒य॒स्क॒रायेति॑ मयः - क॒राय॑
च॒ नमः॑	नम॑श्शि॒वाय॑
शि॒वाय॑ च	च॒ शि॒वत॑राय
शि॒वत॑राय च	शि॒वत॑रायेति॑ शिव - त॒राय॑
च॒ नमः॑	नम॑स्ती॒र्थाय॑
ती॒र्थाय॑ च	च॒ कू॒ल्याय॑
कू॒ल्याय॑ च	च॒ नमः॑
नमः॑ पा॒र्याय॑	पा॒र्याय॑ च
चा॒वा॒र्याय॑	अ॒वा॒र्याय॑ च
च॒ नमः॑	नमः॑ प्र॒तर॑णाय
प्र॒तर॑णाय च	प्र॒तर॑णा॒येति॑ प्र - तर॑णाय
चो॒त्तर॑णाय	उ॒त्तर॑णाय च
उ॒त्तर॑णा॒येत्यु॑त् - तर॑णाय	च॒ नमः॑
नम॑ आ॒ता॒र्याय॑	आ॒ता॒र्याय॑ च
आ॒ता॒र्यायेत्या॑ - ता॒र्याय॑	चा॒ला॒द्याय॑
आ॒ला॒द्याय॑ च	आ॒ला॒द्यायेत्या॑ - ला॒द्याय॑
च॒ नमः॑	नम॑श्श॒ष्याय॑
श॒ष्याय॑ च	च॒ फे॒न्याय॑
फे॒न्याय॑ च	च॒ नमः॑
नमः॑ सि॒क॒त्याय॑	सि॒क॒त्याय॑ च
च॒ प्र॒वा॒ह्याय॑	प्र॒वा॒ह्याय॑ च

प्रवाह्यायेति प्र - वाह्याय

चेति च

7.10 Anuvaka 9

नमं इरिण्याय	इरिण्याय च
च प्रपृथ्याय	प्रपृथ्याय च
प्रपृथ्यायेति प्र - पृथ्याय	च नमः
नमः किंशिलाय	किंशिलाय च
च क्षयणाय	क्षयणाय च
च नमः	नमः कपर्दिने >
कपर्दिने च	च पुलस्तये >
पुलस्तये च	च नमः
नमो गोष्ठ्याय	गोष्ठ्याय च
गोष्ठ्यायेति गो - स्थ्याय	च गृह्याय
गृह्याय च	च नमः
नमस्तल्प्याय	तल्प्याय च
च गेह्याय	गेह्याय च
च नमः	नमः काट्याय
काट्याय च	च गृह्वरेषाय
गृह्वरेषाय च	गृह्वरेषायेति गृह्वरे - स्थाय
च नमः	नमो हृदय्याय
हृदय्याय च	च निवेष्याय
निवेष्याय च	निवेष्यायेति नि - वेष्याय
च नमः	नमः पांसुव्याय
पांसुव्याय च	च रुजस्याय

र॒ज॒स्याय॑ च	च॒ नमः॑
नम॑श्शु॒ष्वया॑य	शु॒ष्वया॑य च
च॒ ह॒रि॒त्याय॑	ह॒रि॒त्याय॑ च
च॒ नमः॑	नमो॑ लो॒प्याय॑
लो॒प्याय॑ च	चो॒ल॒प्याय॑
उ॒ल॒प्याय॑ च	च॒ नमः॑
नम॑ ऊ॒र्व्यायि॑	ऊ॒र्व्यायि॑ च
च॒ सू॒र्म्यायि॑	सू॒र्म्यायि॑ च
च॒ नमः॑	नमः॑ पु॒र्ण्यायि॑
पु॒र्ण्यायि॑ च	च॒ पु॒र्ण॒श॒द्याय॑
पु॒र्ण॒श॒द्याय॑ च	पु॒र्ण॒श॒द्यायेति॑ पर्ण - श॒द्याय॑
च॒ नमः॑	नमो॑ऽप॒गु॒रमा॑णाय
अ॒प॒गु॒रमा॑णाय च	अ॒प॒गु॒रमा॑णायेत्य॑प - गु॒रमा॑णाय
चा॒भि॒घ्न॒ते	अ॒भि॒घ्न॒ते च॑
अ॒भि॒घ्न॒त इत्य॑भि - घ्न॒ते	च॒ नमः॑
नम॑ आ॒क्खि॒द॒ते	आ॒क्खि॒द॒ते च॑
आ॒क्खि॒द॒त इत्या॑ - खि॒द॒ते	च॒ प्र॒क्खि॒द॒ते
प्र॒क्खि॒द॒ते च॑	प्र॒क्खि॒द॒त इति॑ प्र - खि॒द॒ते
च॒ नमः॑	नमो॑ वः
वः कि॒रि॒केभ्यः॑	कि॒रि॒केभ्यो॑ दे॒वानां॑ >
दे॒वाना॑ः हृद॑येभ्यः	हृद॑येभ्यो॑ नमः
नमो॑ वि॒क्षी॒ण॒केभ्यः॑	वि॒क्षी॒ण॒केभ्यो॑ नमः॑
वि॒क्षी॒ण॒केभ्य॑ इति॑ वि - क्षी॒ण॒केभ्यः॑	नमो॑ वि॒चि॒न्व॒त्केभ्यः॑
वि॒चि॒न्व॒त्केभ्यो॑ नमः॑	वि॒चि॒न्व॒त्केभ्य॑ इति॑ वि - चि॒न्व॒त्केभ्यः॑
नम॑ आ॒नि॒रु॒ह॒तेभ्यः॑	आ॒नि॒रु॒ह॒तेभ्यो॑ नमः॑

आ॒नि॒र्, ॒ह॒तेभ्य॒ इत्या॑निः - ह॒तेभ्यः॑	नम॑ आमीव॒त्केभ्यः॑
आ॒मीव॒त्केभ्य॒ इत्या॑ - मीव॒त्केभ्यः॑	

7.11 Anuvaka 10

Sloka 1

द्रा॒पे अ॒न्ध॑सः	अ॒न्ध॑सस्पते
प॒ते द॑रि॒द्रत्	द॑रि॒द्रन्नी॒ललो॑हित
नी॒ललो॑हि॒ तेति॑ नी॒ल - लो॑हि॒त्	ए॒षां पु॑रु॒षाणां॑
पु॑रु॒षाणा॑मे॒षां	ए॒षां प॑शू॒नां
प॒शूनां॑ मा	मा भेः
भे॒र्मा	माऽरः॑
अ॒रो मो	मो, ए॒षां
मो, इति॑ मो	ए॒षां किं
किञ्च॒न	च॒ नाम॑मत्
आ॒म॒म॒ दित्या॑ म॒मत्	या ते॑ >

Sloka 2

ते रु॒द्र	रु॒द्र शि॒वा
शि॒वा त॒नूः	त॒नूशि॒वा
शि॒वा वि॒श्वाहं॑भे॒षजी॑	वि॒श्वाहं॑भे॒षजी॑तिं वि॒श्वाहं॑ - भे॒षजी॑ >
शि॒वा रु॒द्रस्य॑	रु॒द्रस्य॑ भे॒षजी॑
भे॒षजी॑ तया॑ >	तया॑ नः
नो॒ मृ॒ड	मृ॒ड जी॒वसे॑ >
जी॒वस॒ इति॑ जी॒वसे॑ >	इ॒माꣳ रु॒द्राय॑

Sloka 3

रुद्राय त्वसे" >	त्वसे कपर्दिने" >
कपर्दिने" क्षयद्वीराय	क्षयद्वीराय प्र
क्षयद्वीरायेति क्षयत् - वीराय	प्रभरामहे
भरामहे मतिं	मति मितिं मतिं
यथा नः	नृशं
शमसत्	असद् द्विपदे" >
द्विपदे चतुष्पदे	द्विपद इति द्वि - पदे" >
चतुष्पदे विश्वं" >	चतुष्पद इति चतुः - पदे >
विश्वं पुष्टं	पुष्टं ग्रामे" >
ग्रामे, अस्मिन्	अस्मिन्ननातुरं
अनातुरमित्यनां - तुरं >	मृडा नः

Sloka 4

नो रुद्र	रुद्रोत
उत नः	नो मयः
मयस्कृधि	कृधि क्षयद्वीराय
क्षयद्वीराय नमसा	क्षयद्वीरायेति क्षयत् - वीराय
नमसा विधेम	विधेम ते >
त इति ते	यच्छं
शज्चं	च योः
योश्चं	च मनुः
मनुरायजे	आयजे पिता
आयज इत्यां - यजे	पिता तत्
तदश्याम	अश्याम तवं
तवं रुद्र	रुद्र प्रणीतौ

प्रणीताविति प्र - नीतौ >

मा नः

Sloka 5

नो महान्तं >	महान्तमुत
उत मा	मा नः
नो, अर्भकं	अर्भकं मा
मा नः	न उक्षन्तं
उक्षन्तमुत	उत मा
मा नः	न उक्षितं
उक्षितमित्युक्षितं	मा नः
नो वृधीः >	वृधीः पितरं >
पितरं मा	मोत
उत मातरं >	मातरं प्रियाः
प्रिया मा	मा नः
नस्तनुवः	तनुवो रुद्र
रुद्र रीरिषः	रीरिषः इति रीरिषः

Sloka 6

मा नः	नस्तोके
तोके तनये	तनये मा
मा नः	न आयुषि
आयुषि मा	मा नः
नो गोषु	गोषु मा
मा नः	नो, अश्वेषु
अश्वेषु रीरिषः	रीरिष इति रीरिषः

वी॒रा॒न्मा	मा नः॑
नो॒ रु॒द्र	रु॒द्र भा॒मि॒तः
भा॒मि॒तो व॑धीः	व॑धी॒रु. ह॒वि॒ष्म॑न्तः
ह॒वि॒ष्म॑न्तो॒ नम॑सा	नम॑सा वि॒धेम
वि॒धेम॒ ते >	त॒ इति॑ ते

Sloka 7

आ॒रा॒त्ते" >	ते गो॒घ्ने
गो॒घ्न उ॒त	गो॒घ्न इति॑ गो - घ्ने
उ॒त पू॒रुष॑घ्ने	पू॒रुष॑घ्ने क्ष॒यद्वी॑राय
पू॒रुष॑घ्न इति॑ पू॒रुष॑ - घ्ने	क्ष॒यद्वी॑राय सु॒म्नं
क्ष॒यद्वी॑रा॒येति॑ क्ष॒यत् - वी॑रा॒य	सु॒म्नम॒स्मे
अ॒स्मे ते" >	अ॒स्मे इत्य॑स्मे
ते, अ॒स्तु	अ॒स्त्वित्य॑स्तु
रक्षां च	च॒ नः॑
नो॒ अधि॑	अधि॑ च
च॒ दे॒व	दे॒व ब्रू॑हि
ब्रू॒ह्यधं॑	अधां च
च॒ नः॑	नः॑ शर्म॑
शर्म॑ यच्छ	य॒च्छ द्वि॒बर्.हाः" >
द्वि॒बर्.हा॒ इति॑ द्वि - बर्.हाः" >	स्तु॒हि श्रु॑तं

Sloka 8

श्रु॑तं ग॒र्त्त॒सदं" >	ग॒र्त्त॒सदं॑यु॒वा॒नं
ग॒र्त्त॒सद॑मि॒ति॑ ग॒र्त्त॒ - सदं" >	यु॒वा॒नं मृ॒गं

मृ॒गन्न	न भी॒मं
भी॒म मु॑प ह॒त्नुं	उ॒प ह॒त्नु मु॑ग्रं
उ॒ग्र मि॒त्यु॒ग्रं	मृ॒डा ज॑रि॒त्रे
ज॒रि॒त्रे रु॑द्र	रु॒द्र स्तवा॑नः
स्तवा॑नो, अ॒न्यं	अ॒न्यन्ते॑ >
ते, अ॒स्मत्	अ॒स्मन्नि
नि व॑पन्तु	व॒पन्तु॑ सेनाः >
सेना॑ इति॑ सेनाः >	परि॑ णः

Sloka 9

नो॒ रु॒द्रस्य॑	रु॒द्रस्य॑ हे॒तिः
हे॒ति वृ॑णक्तु	वृ॒णक्तु॑ परि॑
परि॑ त्वे षस्य॑	त्वे षस्य॑ दु॒र्मतिः॑
दु॒र्मति॑रंघा॒योः	दु॒र्मति॑रिति॑ दुः - म॒तिः
अ॒घा॒यो॒रित्यंघ॑ - योः	अ॒व स्थि॑रा
स्थि॑रा म॒घव॑द्भ्यः	म॒घव॑द्भ्य स्तनु॒ष्व
म॒घव॑द्भ्य इति॑ म॒घव॑त् - भ्यः॒	त॒नुष्व॑ मी॒ढ्वः॑
मी॒ढ्वं स्तो॒काय॑	तो॒काय॑ तन॑याय
तन॑याय मृ॒डय॑	मृ॒डये॑ति॑ मृ॒डय॑

Sloka 10

मी॒ढुंष्ट॑म॒ शिव॑न्तम	मी॒ढुंष्ट॑मेति॑ मी॒ढुः - त॒म
शिव॑न्तम शि॒वः	शिव॑न्तमेति॑ शिव॑न् - त॒म
शि॒वो नः॑	न॒स्सु॒मनाः॑ >
सु॒मना॑ भव	सु॒मना॑, इति॑ सु - मनाः॑ >

भ॒वेति॑ भव	प॒र॒मे वृ॒क्षे
वृ॒क्ष आयु॑धं	आयु॑धं नि॒धायं
नि॒धाय॑ कृ॒त्तिं" >	नि॒धायेति॑ नि - धायं
कृ॒त्तिँव॑सा॒नः	वसा॑न् आ
आ च॑र	च॒र पि॑ना॒कं
पि॑ना॒कं बिभ्र॑त्	बिभ्र॑दा
आ गं॑हि	गृ॒हीति॑ गहि

Sloka 11

वि॒कि॑रि॒द् विलो॑हित	वि॒कि॑रि॒देति॑ वि - कि॒रि॒द्
विलो॑हित॒ नमः॑	विलो॑हि॒तेति॑ वि - लो॒हित॒
नम॑स्ते	ते अ॒स्तु
अ॒स्तु भृ॒गवः॑	भृ॒गव॑ इति॑ भग - वः
यास्ते॑" >	ते स॒हस्रं॑" >
स॒हस्र॑ ह॒ेतयः॑	हे॒तयो॑ऽन्यं
अ॒न्यम॒स्मत्	अ॒स्मन्नि
नि व॑पन्तु	व॒पन्तु॑ ताः
ता इति॑ ताः	स॒हस्रा॑णि स॒हस्र॑धा

Sloka 12

स॒हस्र॑धा बा॒हुवोः॑	स॒हस्र॑धेति॑ सहस्र - धा
बा॒हुवो॑स्त॒वं	त॒वं हे॒तयः॑
हे॒तय॑ इति॑ हे॒तयः॑	तासा॒मीशा॑नः
ईशा॑नो भगवः	भृ॒गवः॑ प॒रा॒चीना॑" >
भृ॒गव॑ इति॑ भग - वः	प॒रा॒चीना॑ मु॒खा" >

मुखां कृधि

कृधीति कृधि

7.12 Anuvaka 11

स॒हस्रा॑णि स॒हस्र॑शः	स॒हस्र॑शो ये
स॒हस्र॑श इति॑ सहस्र - शः	ये रु॒द्राः
रु॒द्रा अधि॑	अधि॑ भूम्यां" >
भूम्या॑मिति॑ भूम्यां" >	तेषां॑ सहस्रयोज॒ने
स॒हस्र॑योज॒नेऽव॑	स॒हस्र॑योज॒न इति॑ सहस्र - योज॒ने
अव॑ धन्वा॑नि	धन्वा॑नि तन्मसि
तन्म॒सीति॑ तन्मसि	अ॒स्मिन् म॑हति

म॒ह॒त्य॑र्ण॒वे	अ॒र्ण॒वेऽन्तरि॑क्षे
अ॒न्तरि॑क्षे भ॒वाः	भ॒वा अधि॑
अधी॑त्यधि॑	नील॑ग्रीवाः शित्ति॒कण्ठाः" >
नील॑ग्रीवा इति॑ नील - ग्रीवाः >	शित्ति॒कण्ठाः" श॒र्वाः
शित्ति॒कण्ठा इति॑ शिति - कण्ठाः" >	श॒र्वा अ॒धः
अ॒धः क्ष॑माच॒राः	क्ष॑माच॒रा इति॑ क्षमाच॒राः
नील॑ग्रीवाः शित्ति॒कण्ठाः" >	नील॑ग्रीवा इति॑ नील - ग्रीवाः >
शित्ति॒कण्ठा दि॒वं" >	शित्ति॒कण्ठा इति॑ शिति - कण्ठाः">
दि॒वः रु॒द्राः	रु॒द्रा उप॑श्रिताः
उप॑श्रिता इत्युप - श्रिताः >	ये वृ॒क्षेष्ु॑
वृ॒क्षेष्ु॑ स॒स्मिज्ज॑राः	स॒स्मिज्ज॑रा नील॑ग्रीवाः
नील॑ग्रीवा विलो॑हिताः	नील॑ग्रीवा इति॑ नील - ग्रीवाः >
विलो॑हिता इति॑ वि - लो॒हिताः >	ये भू॒तानां" >
भू॒ताना॑मधि॑पतयः	अधि॑पतयो विशि॒खासः॑

अधिपतयु इत्यधि - पतयुः	विशिखासः कपर्दिनः
विशिखास इति वि - शिखासः	कपर्दिन इति कपर्दिनः
ये अन्नेषु	अन्नेषु विविद्धयन्ति
विविद्धयन्ति पात्रेषु	विविद्धयन्तीति वि - विद्धयन्ति
पात्रेषु पिबंतः	पिबंतो जनान्
जनानिति जनान्	ये पृथां
पृथां पथिरक्षयः	पथिरक्षय ऐलबृदाः
पथिरक्षय इति पथि - रक्षयः	ऐलबृदा युव्युधः
युव्युध इति युव्युधः	ये तीर्थानि
तीर्थानि प्रचरन्ति	प्रचरन्ति सृकावन्तः
प्रचरन्तीति प्र - चरन्ति	सृकावन्तो निषङ्गिणः
सृकावन्त इति सृका - वन्तः	निषङ्गिण इति नि - सङ्गिनः
य एतावन्तः	एतावन्तश्च
च भूयांसः	भूयांसश्च
च दिशः	दिशो रुद्राः
रुद्रा वितस्थिरे	वितस्थिर इति वि - तस्थिरे
तेषां सहस्रयोजने	सहस्रयोजनेऽव
सहस्रयोजन इति सहस्र - योजने	अव धन्वानि
धन्वानि तन्मसि	तन्मसीति तन्मसि

नमो रुद्रेभ्यः	रुद्रेभ्यो ये
ये पृथिव्यां	पृथिव्याँये
येऽन्तरिक्षे	अन्तरिक्षे ये
ये दिवि	दिवि येषां >
येषामन्नं >	अन्नं वातः

वातौ वरु.षं	वरु.षमिषवः
इषवस्तेभ्यः	तेभ्यो दशं
दश प्राचीः >	प्राचीर्दशं
दशं दक्षिणा	दक्षिणा दशं
दशं प्रतीचीः >	प्रतीचीर्दशं
दशोदीचीः	उदीचीर्दशं
दशोर्द्ध्वाः	ऊर्द्ध्वास्तेभ्यः
तेभ्यो नमः	नमस्ते
ते नः	नो मृडयन्तु
मृडयन्तु ते	ते यं
यं द्विष्मः	द्विष्मो यः
यश्च	च नः
नो द्वेष्टि	द्वेष्टि तं
तैवः	वो जंभे
जंभे दधामि	दधामीति दधामि

7.13 Triyambakam

त्र्यंबक्यजामहे	त्र्यंबकमिति त्रि - अंबकं >
यजामहे सुगन्धिं	सुगन्धिं पुष्टिवर्द्धनं
सुगन्धिमिति सु - गन्धिं	पुष्टिवर्द्धनमिति पुष्टि - वर्द्धनं
उर्वारुकमिव	इव बन्धनात्
बन्धनान् मृत्योः	मृत्योर्मुक्षीय
मुक्षीय मा	माऽमृतात् >
अमृतातित्यमृतात् >	यो रुद्रः

रुद्रो अ॒ग्नौ	अ॒ग्नौ यः
यो अ॒प्सु	अ॒प्सु यः
अ॒प्स्वि॒त्यप् - सु	य ओष॑धीषु
ओष॑धीषु यः	यो रु॒द्रः
रुद्रो विश्वा॑ >	विश्वा॑ भुव॑ना
भुव॑नाऽऽवि॒वेशं	आ॒वि॒वेश॑ तस्मै॑ >
आ॒वि॒वेशे॒त्यां - वि॒वेशं	तस्मै॑ रु॒द्राय॑
रु॒द्राय॑ नमः॑	नमो॑ अस्तु
अ॒स्त्वि॒त्यस्तु	